॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯੇ

ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿ

੧. ਬੋਧਿਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤਂ

੧. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਨਜ੍ਜਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ [ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)]। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮਂ ਯਾਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਅਨੁਲੋਮਂ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਾਕਾਸਿ –

‘‘ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਇਦਂ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਦਿਦਂ – ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪਂ, ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨਂ, ਸਲ਼ਾਯਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਫਸ੍ਸੋ, ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾ, ਵੇਦਨਾਪਚ੍ਚਯਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪਾਦਾਨਂ, ਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਭਵੋ, ਭਵਪਚ੍ਚਯਾ ਜਾਤਿ, ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯਦਾ ਹਵੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾ,
ਆਤਾਪਿਨੋ ਝਾਯਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ।
ਅਥਸ੍ਸ ਕਙ੍ਖਾ ਵਪਯਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ,
ਯਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ ਸਹੇਤੁਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ॥ ਪਠਮਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤਂ

੨. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਨਜ੍ਜਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਯਾਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਪਟਿਲੋਮਂ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਾਕਾਸਿ –

‘‘ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਇਦਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਯਦਿਦਂ – ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧਾ ਨਾਮਰੂਪਨਿਰੋਧੋ, ਨਾਮਰੂਪਨਿਰੋਧਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨਨਿਰੋਧੋ, ਸਲ਼ਾਯਤਨਨਿਰੋਧਾ ਫਸ੍ਸਨਿਰੋਧੋ, ਫਸ੍ਸਨਿਰੋਧਾ ਵੇਦਨਾਨਿਰੋਧੋ, ਵੇਦਨਾਨਿਰੋਧਾ ਤਣ੍ਹਾਨਿਰੋਧੋ, ਤਣ੍ਹਾਨਿਰੋਧਾ ਉਪਾਦਾਨਨਿਰੋਧੋ, ਉਪਾਦਾਨਨਿਰੋਧਾ

ਭਵਨਿਰੋਧੋ, ਭਵਨਿਰੋਧਾ ਜਾਤਿਨਿਰੋਧੋ, ਜਾਤਿਨਿਰੋਧਾ ਜਰਾਮਰਣੰ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਦਾ ਹਵੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾ,
ਆਤਾਪਿਨੋ ਝਾਯਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ।
ਅਥਸ੍ਸ ਕਙ੍ਖਾ ਵਪਯਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ,
ਯਤੋ ਖਯੰ ਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਅਵੇਦੀ''ਤਿ॥ ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਤਤਿਯਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤੰ

੩. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਨਜ੍ਜਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸੰਵੇਦੀ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਯਾਮੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮੰ ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਾਕਾਸਿ –

''ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਇਦੰ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਇਦੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ; ਯਦਿਦੰ – ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪੰ, ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨੰ, ਸਲ਼ਾਯਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਫਸ੍ਸੋ, ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾ, ਵੇਦਨਾਪਚ੍ਚਯਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪਾਦਾਨੰ, ਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਭਵੋ, ਭਵਪਚ੍ਚਯਾ ਜਾਤਿ, ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣੰ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤਿ।

''ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵ ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧਾ ਨਾਮਰੂਪਨਿਰੋਧੋ, ਨਾਮਰੂਪਨਿਰੋਧਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨਨਿਰੋਧੋ, ਸਲ਼ਾਯਤਨਨਿਰੋਧਾ ਫਸ੍ਸਨਿਰੋਧੋ, ਫਸ੍ਸਨਿਰੋਧਾ ਵੇਦਨਾਨਿਰੋਧੋ, ਵੇਦਨਾਨਿਰੋਧਾ ਤਣ੍ਹਾਨਿਰੋਧੋ , ਤਣ੍ਹਾਨਿਰੋਧਾ ਉਪਾਦਾਨਨਿਰੋਧੋ, ਉਪਾਦਾਨਨਿਰੋਧਾ ਭਵਨਿਰੋਧੋ, ਭਵਨਿਰੋਧਾ ਜਾਤਿਨਿਰੋਧੋ, ਜਾਤਿਨਿਰੋਧਾ ਜਰਾਮਰਣੰ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਦਾ ਹਵੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾ,
ਆਤਾਪਿਨੋ ਝਾਯਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ।
ਵਿਧੂਪਯੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਮਾਰਸੇਨੰ,
ਸੂਰਿਯੋਵ [ਸੁਰਿਯੋਵ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਓਭਾਸਯਮਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ॥ ਤਤਿਯੰ।

੪. ਹੁੰਹੁਙ੍ਕਸੁਤ੍ਤੰ

੪. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਨਜ੍ਜਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇ ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸੰਵੇਦੀ। ਅਥ ਖੋ

ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਹੁਂਹੁਙ੍ਕਜਾਤਿਕੋ [ਹੁਹੁਙ੍ਕਜਾਤਿਕੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਖੋ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਕਤਮੇ ਚ ਪਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਰਣਾ [ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਾਰਕਾ (ਕ॰)] ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ?

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਧਮ੍ਮੋ,
ਨਿਹੁਂਹੁਙ੍ਕੋ [ਨਿਹੁਹੁਙ੍ਕੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ ਪੀ॰)] ਨਿਕ੍ਕਸਾਵੋ ਯਤਤ੍ਤੋ।
ਵੇਦਨ੍ਤਗੂ ਵੂਸਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋ,
ਧਮ੍ਮੇਨ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਾਦਂ ਵਦੇਯ੍ਯ।
ਯਸ੍ਸੁਸ੍ਸਦਾ ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ''ਤਿ॥ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਂ

੫. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ [ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਕੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਚੁਨ੍ਦੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਰੇਵਤੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਨਨ੍ਦੋ [ਆਨਨ੍ਦੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ; ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ; ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ , ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਕਤਮੇ ਚ ਪਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਰਣਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ?

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਪਾਪਕੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਯੇ ਚਰਨ੍ਤਿ ਸਦਾ ਸਤਾ।
ਖੀਣਸਂਯੋਜਨਾ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇ ਵੇ [ਤੇਵ (ਸੀ॰)] ਲੋਕਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ॥ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸੁਤ੍ਤਂ

੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਪਿਪ੍ਪਲਿਗੁਹਾਯਂ [ਪਿਪ੍ਫਲਿਗੁਹਾਯਂ (ਸ੍ਯਾ॰), ਸਿਮ੍ਬਲਿਗੁਹਾਯਂ (ਕ॰)] ਵਿਹਰਤਿ ਆਬਾਧਿਕੋ [ਆਬਾਧਿਕੋ ਹੋਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਆਬਾਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਤਮ੍ਹਾ ਆਬਾਧਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਵਤਾਸਤਾਨਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਲਾਭਾਯ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਵਤਾਸਤਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ – ਯੇਨ ਦਲਿਦ੍ਦਵਿਸਿਖਾ ਕਪਣਵਿਸਿਖਾ ਪੇਸਕਾਰਵਿਸਿਖਾ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਂ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਯੇਨ ਦਲਿਦ੍ਦਵਿਸਿਖਾ ਕਪਣਵਿਸਿਖਾ ਪੇਸਕਾਰਵਿਸਿਖਾ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਨਞ੍ਞਪੋਸਿਮਞ੍ਞਾਤਂ, ਦਨ੍ਤਂ ਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ।
ਖੀਣਾਸਵਂ ਵਨ੍ਤਦੋਸਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ''ਨ੍ਤਿ॥ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਅਜਕਲਾਪਕਸੁਤ੍ਤਂ

੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਪਾਵਾਯਂ [ਪਾਟਲਿਯਂ (ਪੀ॰)] ਵਿਹਰਤਿ ਅਜਕਲਾਪਕੇ ਚੇਤਿਯੇ, ਅਜਕਲਾਪਕਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ; ਦੇਵੋ ਚ ਏਕਮੇਕਂ ਫੁਸਾਯਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਜਕਲਾਪਕੋ ਯਕ੍ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਭਯਂ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ ਲੋਮਹਂਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਕਾਮੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ''ਅਕ੍ਕੁਲੋ ਪਕ੍ਕੁਲੋ''ਤਿ ਅਕ੍ਕੁਲਪਕ੍ਕੁਲਿਕਂ ਅਕਾਸਿ – ''ਏਸੋ ਤੇ, ਸਮਣ, ਪਿਸਾਚੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਦਾ ਸਕੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਪਾਰਗੂ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।
ਅਥ ਏਤਂ ਪਿਸਾਚਞ੍ਚ, ਪਕ੍ਕੁਲਞ੍ਚਾਤਿਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ॥ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸੁਤ੍ਤਂ

੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ – ''ਅਯਜੋ ਕਿਰ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਸਾ ਦਾਰਕਂ ਆਦਾਯ ਜੇਤਵਨਂ ਅਗਮਾਸਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਖੁਦ੍ਦਪੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ [ਖੁਦ੍ਦਪੁਤ੍ਤਾਮ੍ਹਿ (ਸੀ॰)], ਸਮਣ, ਪੋਸ ਮ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਖੁਦ੍ਦਪੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ, ਸਮਣ, ਪੋਸ ਮ''ਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਖੁਦ੍ਦਪੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ, ਸਮਣ, ਪੋਸ ਮ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਤਂ ਦਾਰਕਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ [ਪਕ੍ਕਮਿ (ਕ॰) ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ] – ''ਏਸੋ [ਏਸ (ਸੀ॰ ਕ॰)] ਤੇ, ਸਮਣ, ਪੁਤ੍ਤੋ; ਪੋਸ ਨ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਤਂ ਦਾਰਕਂ ਨੇਵ ਓਲੋਕੇਸਿ ਨਾਪਿ ਆਲਪਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਅਵਿਦੂਰਂ [ਅਵਿਦੂਰੇ (ਸਜ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਪਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਅਦ੍ਦਸ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਂ ਤਂ ਦਾਰਕਂ ਨੇਵ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਂ ਨਾਪਿ ਆਲਪਨ੍ਤਂ, ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸਾ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਨ ਚਾਯਂ ਸਮਣੋ ਪੁਤ੍ਤੇਨਪਿ ਅਤ੍ਥਿਕੋ''ਤਿ। ਤਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰਕਂ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਏਵਰੂਪਂ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਂ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਆਯਨ੍ਤਿਂ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਂ ਨ ਸੋਚਤਿ।
ਸਙ੍ਗਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਂ ਮੁਤ੍ਤਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ''ਨ੍ਤਿ॥ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਜਟਿਲਸੁਤ੍ਤਂ

੯. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਗਯਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਗਯਾਸੀਸੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਜਟਿਲਾ ਸੀਤਾਸੁ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕਾਸੁ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕੇ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਗਯਾਯਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ, ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਓਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਿਪਿ, ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਪਿ ਜੁਹਨ੍ਤਿ – ''ਇਮਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਜਟਿਲੇ ਸੀਤਾਸੁ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕਾਸੁ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕੇ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਗਯਾਯਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੇਪਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੇਪਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇ [ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਪਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਓਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੇਪਿ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਪਿ ਜੁਹਨ੍ਤੇ – ''ਇਮਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਨ ਉਦਕੇਨ ਸੁਚੀ ਹੋਤੀ, ਬਹ੍ਵੇਤ੍ਥ ਨ੍ਹਾਯਤੀ [ਨਹਾਯਤੀ (ਸੀ॰)] ਜਨੋ।
ਯਮ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੋ ਚ, ਸੋ ਸੁਚੀ ਸੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ॥ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਬਾਹਿਯਸੁਤ੍ਤਂ

੧੦. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕੇ ਪਟਿਵਸਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰੇ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਸ੍ਸ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਯੇ ਖੋ ਕੇਚਿ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ, ਅਹਂ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਸਾਲੋਹਿਤਾ ਦੇਵਤਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਕਾ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਸ੍ਸ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ ਯੇਨ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬਾਹਿਯਂ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਨੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ , ਬਾਹਿਯ, ਅਰਹਾ, ਨਾਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ। ਸਾਪਿ ਤੇ ਪਟਿਪਦਾ ਨਤ੍ਥਿ ਯਾਯ ਤ੍ਵਂ ਅਰਹਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸ [ਅਸ੍ਸਸਿ (ਸਜ੍ਯਾ॰ ਕ॰)] ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ।

``ਅਥ ਕੇ ਚਰਹਿ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵ◌ਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵ◌ਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ? ``ਅਤ੍ਥਿ, ਬਾਹਿਯ, ਉਤ੍ਤਰੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ [ਜਨਪਦੇ (ਸੀ॰)] ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਨਾਮ ਨਗਰਂ। ਤਤ੍ਥ ਸੋ ਭਗਵ◌ਾ ਏਤਰਹਿ ਵ◌ਿਹਰਤਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਸੋ ਹਿ, ਬਾਹਿਯ, ਭਗਵ◌ਾ ਅਰਹਾ ਚੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾਯ ਚ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਤਾਯ ਦੇਵਤਾਯ ਸਂਵ◌ੇਜਿਤੋ ਤਾਵਦੇਵ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਮ੍ਹਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਿਪਰਿਵ◌ਾਸੇਨ ਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਜੇਤਵਨਂ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ``ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਰਹਿ ਭਗਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਰਤਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ? ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਮ੍ਹਾ ਮਯਂ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ। ``ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠੋ ਖੋ, ਬਾਹਿਯ, ਭਗਵ◌ਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਤਰਮਾਨਰੂਪੋ ਜੇਤਵਨਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਦ੍ਦਸ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਪਸਾਦਨੀਯਂ ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਨ੍ਤਮਾਨਸਂ ਉਤ੍ਤਮਦਮਥਸਮਥਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਦਨ੍ਤਂ ਗੁਤ੍ਤਂ ਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਨਾਗਂ। ਦਿਸ੍ਵ◌ਾਨ ਯੇਨ ਭਗਵ◌ਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ``ਦੇਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵ◌ਾ, ਧਮ੍ਮਂ; ਦੇਸੇਤੁ, ਸੁਗਤੋ, ਧਮ੍ਮਂ, ਯਂ ਮਮਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵ◌ਾ ਬਾਹਿਯਂ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ``ਅਕਾਲੋ ਖੋ ਤਾਵ, ਬਾਹਿਯ, ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠਮ੍ਹਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯਾ''ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ``ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਵ◌ਾ ਜੀਵ◌ਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਨਂ, ਮਯ੍ਹਂ ਵ◌ਾ ਜੀਵ◌ਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਨਂ । ਦੇਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵ◌ਾ, ਧਮ੍ਮਂ; ਦੇਸੇਤੁ, ਸੁਗਤੋ, ਧਮ੍ਮਂ, ਯਂ ਮਮਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ ਬਾਹਿਯਂ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ``ਅਕਾਲੋ ਖੋ ਤਾਵ, ਬਾਹਿਯ, ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠਮ੍ਹਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯਾ''ਤਿ।

ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ``ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਵ◌ਾ ਜੀਵ◌ਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਨਂ, ਮਯ੍ਹਂ ਵ◌ਾ ਜੀਵ◌ਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਨਂ। ਦੇਸੇਤੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵ◌ਾ, ਧਮ੍ਮਂ; ਦੇਸੇਤੁ, ਸੁਗਤੋ, ਧਮ੍ਮਂ, ਯਂ ਮਮਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ।

``ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤੇ, ਬਾਹਿਯ, ਏਵ◌ਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ – 'ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਤੇ ਸੁਤਮਤ੍ਤਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਮੁਤੇ ਮੁਤਮਤ੍ਤਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਤੇ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਤਮਤ੍ਤਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਬਾਹਿਯ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਬਾਹਿਯ, ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਤੇ ਸੁਤਮਤ੍ਤਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਮੁਤੇ ਮੁਤਮਤ੍ਤਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਤੇ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਤਮਤ੍ਤਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਬਾਹਿਯ, ਨ ਤੇਨ; ਯਤੋ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਬਾਹਿਯ, ਨ ਤੇਨ ਤਤੋ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਬਾਹਿਯ, ਨ ਤਤ੍ਥ ; ਯਤੋ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਬਾਹਿਯ, ਨ ਤਤ੍ਥ, ਤਤੋ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਬਾਹਿਯ, ਨੇਵ◌ਿਧ ਨ ਹੁਰਂ ਨ ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇਨ। ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਇਮਾਯ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਤਾਵਦੇਵ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵ◌ੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵ◌ਿਮੁਚ੍ਚਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ ਬਾਹਿਯਂ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਂ ਇਮਿਨਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਓਵ◌ਾਦੇਨ ਓਵਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਬਾਹਿਯਂ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਂ ਗਾਵ◌ੀ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਾ ਅਧਿਪਤਿਤ੍ਵ◌ਾ [ਅਧਿਪਾਤੇਤ੍ਵ◌ਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਅਧਿਪਾਤਿਤ੍ਵ◌ਾ (ਕ॰)] ਜੀਵ◌ਿਤਾ ਵ◌ੋਰੋਪੇਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਗਰਮ੍ਹਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਦ੍ਦਸ ਬਾਹਿਯਂ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਂ ਕਾਲਙ੍ਕਤਂ [ਕਾਲਕਤਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)]; ਦਿਸ੍ਵ◌ਾਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ``ਗਣ੍ਹਥ,

ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸਰੀਰਕਂ; ਮਞ੍ਚਕਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਝਾਪੇਥ; ਥੂਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਕਰੋਥ। ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ''ਤਿ।

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸਰੀਰਕਂ ਮਞ੍ਚਕਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਥੂਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਦਡ੍ਢਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ, ਥੂਪੋ ਚਸ੍ਸ ਕਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ''ਤਿ? ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਪਚ੍ਚਪਾਦਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਨੁਧਮ੍ਮਂ; ਨ ਚ ਮਂ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਹੇਸੇਸਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਤ੍ਥ ਆਪੋ ਚ ਪਥਵੀ, ਤੇਜੋ ਵਾਯੋ ਨ ਗਾਧਤਿ।
ਨ ਤਤ੍ਥ ਸੁਕ੍ਕਾ ਜੋਤਨ੍ਤਿ, ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਨਪ੍ਪਕਾਸਤਿ।
ਨ ਤਤ੍ਥ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਭਾਤਿ, ਤਮੋ ਤਤ੍ਥ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

''ਯਦਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾਵੇਦਿ [ਵੇਧੀ (ਕ॰)], ਮੁਨਿ ਮੋਨੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।
ਅਥ ਰੂਪਾ ਅਰੂਪਾ ਚ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ ਦਸਮਂ।

(ਅਯਮ੍ਪਿ ਉਦਾਨੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤਾ ਇਤਿ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ।) [( ) ਸ੍ਯਾਮਪੋਤ੍ਥਕੇ ਨਤ੍ਥਿ]

ਬੋਧਿਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਤਯੋ ਬੋਧਿ ਚ ਹੁਂਹੁਙ੍ਕੋ [ਤਯੋ ਚ ਬੋਧਿ ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)], ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ [ਤੇ ਥੇਰਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਥੇਰੋ (ਕ॰)] ਕਸ੍ਸਪੇਨ ਚ।
ਅਜ [ਪਾਵਾਯ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰), ਪਾਟਲਿਯਂ (ਪੀ॰), ਪਾਵਾ (ਕ॰)] ਸਙ੍ਗਾਮ ਜਟਿਲਾ, ਬਾਹਿਯੇਨਾਤਿ ਤੇ ਦਸਾਤਿ॥

੨. ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤੰ

੧੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਨਜ੍ਜਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਮੂਲੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸੰਵੇਦੀ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਮਹਾ ਅਕਾਲਮੇਘੋ ਉਦਪਾਦਿ ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾ ਸੀਤਵਾਤਦੁਦ੍ਦਿਨੀ। ਅਥ ਖੋ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਸਕਭਵਨਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੰ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਮੁਦ੍ਧਨਿ ਮਹਨ੍ਤੰ ਫਣੰ ਵਿਹਚ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਸਿ – ''ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸੀਤੰ, ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਣ੍ਹੰ, ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਡੰਸਮਕਸਵਾਤਾਤਪਸਰੀਸਪ [ਸਿਰਿੰਸਪ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਵਿਦ੍ਧੰ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੰ ਦੇਵੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯਾ ਭੋਗੇ ਵਿਨਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਸਕਵਣ੍ਣੰ ਪਟਿਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਾਣਵਕਵਣ੍ਣੰ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ ਪਞ੍ਜਲਿਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਸੁਖੋ ਵਿਵੇਕੋ ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋ।
ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੰ ਸੁਖੰ ਲੋਕੇ, ਪਾਣਭੂਤੇਸੁ ਸੰਯਮੋ॥

''ਸੁਖਾ ਵਿਰਾਗਤਾ ਲੋਕੇ, ਕਾਮਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ।
ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸ੍ਸ ਯੋ ਵਿਨਯੋ, ਏਤੰ ਵੇ ਪਰਮੰ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ॥ ਪਠਮੰ।

੨. ਰਾਜਸੁਤ੍ਤੰ

੧੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਯੰ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮੇਸੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਰਾਜੂਨੰ ਮਹਦ੍ਧਨਤਰੋ ਵਾ ਮਹਾਭੋਗਤਰੋ ਵਾ ਮਹਾਕੋਸਤਰੋ ਵਾ ਮਹਾਵਿਜਿਤਤਰੋ ਵਾ ਮਹਾਵਾਹਨਤਰੋ ਵਾ ਮਹਬ੍ਬਲਤਰੋ ਵਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਰੋ ਵਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਰੋ ਵਾ ਰਾਜਾ ਵਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ, ਰਾਜਾ ਵਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ''ਤਿ? ਅਯਞ੍ਚਰਹਿ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਹੋਤਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨੁਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ, ਕਾ ਚ ਪਨ ਵੋ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ''ਤਿ?

''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਯੰ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – 'ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮੇਸੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਰਾਜੂਨੰ ਮਹਦ੍ਧਨਤਰੋ ਵਾ ਮਹਾਭੋਗਤਰੋ ਵਾ ਮਹਾਕੋਸਤਰੋ ਵਾ

ਮਹਾਵਿਜਿਤਤਰੋ ਵਾ ਮਹਾਵਾਹਨਤਰੋ ਵਾ ਮਹਬ੍ਬਲਤਰੋ ਵਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਰੋ ਵਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਰੋ ਵਾ ਰਾਜਾ ਵਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ, ਰਾਜਾ ਵਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ'ਤਿ? ਅਯਂ ਖੋ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ, ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ।

''ਨ ਖ੍ਵੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਤਿਰੂਪਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਯਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵਰੂਪਿਂ ਕਥਂ ਕਥੇਯ੍ਯਾਥ। ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਣੀਯਂ – ਧਮ੍ਮੀ ਵਾ ਕਥਾ ਅਰਿਯੋ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਞ੍ਚ ਕਾਮਸੁਖਂ ਲੋਕੇ, ਯਞ੍ਚਿਦਂ ਦਿਵਿਯਂ ਸੁਖਂ।
ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਸੁਖਸ੍ਸੇਤੇ , ਕਲਂ ਨਾਗ੍ਘਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਿ''ਨ੍ਤਿ॥ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਂ

੧੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਕੁਮਾਰਕਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਜੇਤਵਨਂ ਅਹਿਂ ਦਣ੍ਡੇਨ ਹਨਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਕੁਮਾਰਕੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਜੇਤਵਨਂ ਅਹਿਂ ਦਣ੍ਡੇਨ ਹਨਨ੍ਤੇ ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਸੁਖਕਾਮਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ, ਯੋ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਿਹਿਂਸਤਿ।
ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖਮੇਸਾਨੋ, ਪੇਚ੍ਚ ਸੋ ਨ ਲਭਤੇ ਸੁਖਂ॥

''ਸੁਖਕਾਮਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ, ਯੋ ਦਣ੍ਡੇਨ ਨ ਹਿਂਸਤਿ।
ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖਮੇਸਾਨੋ, ਪੇਚ੍ਚ ਸੋ ਲਭਤੇ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ॥ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਸਕ੍ਕਾਰਸੁਤ੍ਤਂ

੧੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ, ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ, ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਗਰੁਕਤਾ ਅਮਾਨਿਤਾ [ਨ ਅਪਚਿਤਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਅਪੂਜਿਤਾ ਅਨਪਚਿਤਾ, ਨ ਲਾਭਿਨੋ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਭਗਵਤੋ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਸਹਮਾਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਗਾਮੇ ਚ ਅਰਞ੍ਞੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸਬ੍ਭਾਹਿ ਫਰੁਸਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ ਰੋਸੇਨ੍ਤਿ ਵਿਹੇਸੇਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਏਤਰਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ

ਅਪਚਿਤੋ, ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨੰ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ, ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨੰ। ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਅਗਰੁਕਤਾ ਅਮਾਨਿਤਾ ਅਪੂਜਿਤਾ ਅਨਪਚਿਤਾ, ਨ ਲਾਭਿਨੋ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨੰ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਭਗਵਤੋ ਸਕ੍ਕਾਰੰ ਅਸਹਮਾਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਗਾਮੇ ਚ ਅਰਞ੍ਞੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸਬ੍ਭਾਹਿ ਫਰੁਸਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ ਰੋਸੇਨ੍ਤਿ ਵਿਹੇਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਗਾਮੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਫੁਟ੍ਠੋ,
ਨੇਵਤ੍ਤੁਤੋ ਨੋ ਪਰਤੋ ਦਹੇਥ।
ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਾ ਉਪਧਿੰ ਪਟਿਚ੍ਚ,
ਨਿਰੂਪਧਿੰ ਕੇਨ ਫੁਸੇਯ੍ਯੁ ਫਸ੍ਸਾ''ਤਿ॥ ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੫. ਉਪਾਸਕਸੁਤ੍ਤੰ

੧੫. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲਕੋ ਉਪਾਸਕੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਤੰ ਕਰਣੀਯੰ ਤੀਰੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਤੰ ਉਪਾਸਕੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਚਿਰਸ੍ਸੰ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਉਪਾਸਕ, ਇਮੰ ਪਰਿਯਾਯਮਕਾਸਿ ਯਦਿਦੰ ਇਧਾਗਮਨਾਯਾ''ਤਿ।

''ਚਿਰਪਟਿਕਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮੋ, ਅਪਿ ਚਾਹੰ ਕੇਹਿਚਿ ਕੇਹਿਚਿ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਹਿ ਬ੍ਯਾਵਟੋ। ਏਵਾਹੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਸੁਖੰ ਵਤ ਤਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ,
ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ।
ਸਕਿਞ੍ਚਨੰ ਪਸ੍ਸ ਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੰ,
ਜਨੋ ਜਨਸ੍ਮਿੰ ਪਟਿਬਨ੍ਧਰੂਪੋ''ਤਿ॥ ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਗਬ੍ਭਿਨੀਸੁਤ੍ਤੰ

੧੬. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਦਹਰਮਾਣਵਿਕਾ ਪਜਾਪਤਿ ਹੋਤਿ ਗਬ੍ਭਿਨੀ ਉਪਵਿਜਞ੍ਞਾ। ਅਥ ਖੋ ਸਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਤੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤੇਲੰ ਆਹਰ, ਯੰ ਮੇ ਵਿਜਾਤਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕੁਤੋ ਪਨਾਹੰ, ਭੋਤਿ [ਭੋਤਿਯਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)], ਤੇਲੰ ਆਹਰਾਮੀ''ਤਿ? ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਤੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤੇਲੰ ਆਹਰ, ਯੰ ਮੇ ਵਿਜਾਤਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕੋ ਤੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕੁਤੋ ਪਨਾਹੰ, ਭੋਤਿ, ਤੇਲੰ

ਆਹਰਾਮੀ''ਤਿ? ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਤੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤੇਲੰ ਆਹਰ, ਯੰ ਮੇ ਵਿਜਾਤਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੇ ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਸ੍ਸ ਵਾ ਤੇਲਸ੍ਸ ਵਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਪਾਤੁੰ ਦੀਯਤਿ [ਦਿਯ੍ਯਤਿ (ਸੀ॰ ਕ॰)], ਨੋ ਨੀਹਰਿਤੁੰ।

ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਰਞ੍ਞੋ ਖੋ ਪਨ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੇ ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਸ੍ਸ ਵਾ ਤੇਲਸ੍ਸ ਵਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਪਾਤੁੰ ਦੀਯਤਿ, ਨੋ ਨੀਹਰਿਤੁੰ। ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਲਸ੍ਸ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਘਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਛਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾਨ [ਉਗ੍ਗਿਰਿਤ੍ਵਾਨ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਉਚ੍ਛਦਿਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰), ਉਚ੍ਛਡ੍ਡਿਤ੍ਵਾਨ (ਕ॰)] ਦਦੇਯ੍ਯੰ, ਯੰ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਵਿਜਾਤਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਲਸ੍ਸ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਘਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨੇਵ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਉਦ੍ਧੰ ਕਾਤੁੰ, ਨ ਪਨ ਅਧੋ। ਸੋ ਦੁਕ੍ਖਾਹਿ ਤਿਬ੍ਬਾਹਿ [ਤਿਪ੍ਪਾਹਿ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਖਰਾਹਿ ਕਟੁਕਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਆਵਟ੍ਟਤਿ ਪਰਿਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਦੁਕ੍ਖਾਹਿ ਤਿਬ੍ਬਾਹਿ ਖਰਾਹਿ ਕਟੁਕਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਫੁਟ੍ਠੰ ਆਵਟ੍ਟਮਾਨੰ ਪਰਿਵਟ੍ਟਮਾਨੰ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਸੁਖਿਨੋ ਵਤ ਯੇ ਅਕਿਞ੍ਚਨਾ,
ਵੇਦਗੁਨੋ ਹਿ ਜਨਾ ਅਕਿਞ੍ਚਨਾ।
ਸਕਿਞ੍ਚਨੰ ਪਸ੍ਸ ਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੰ,
ਜਨੋ ਜਨਸ੍ਮਿੰ ਪਟਿਬਨ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ'' [ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰), ਪਟਿਬਨ੍ਧਰੂਪੋ (?)] ਤਿ॥ ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤੰ

੧੭. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਉਪਾਸਕਾ ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ ਅਲ੍ਲਕੇਸਾ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਖੋ ਤੇ ਉਪਾਸਕੇ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਉਪਾਸਕਾ, ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ ਅਲ੍ਲਕੇਸਾ ਇਧੂਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਾ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ?

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਮਯ੍ਹੰ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ। ਤੇਨ ਮਯੰ ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ ਅਲ੍ਲਕੇਸਾ ਇਧੂਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਾ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਪਿਯਰੂਪਸ੍ਸਾਦਗਧਿਤਾਸੇ [ਪਿਯਰੂਪਸ੍ਸਾਤਗਧਿਤਾਸੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)],

ਦੇਵਕਾਯਾ ਪੁਥੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ।
ਅਘਾਵਿਨੋ ਪਰਿਜੁਨ੍ਨਾ,
ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਵਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ॥

''ਯੇ ਵੇ ਦਿਵਾ ਚ ਰਤ੍ਤੋ ਚ,
ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਜਹਨ੍ਤਿ ਪਿਯਰੂਪਂ।
ਤੇ ਵੇ ਖਣਨ੍ਤਿ ਅਘਮੂਲਂ,
ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਆਮਿਸਂ ਦੁਰਤਿਵਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ॥ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਸੁਤ੍ਤਂ

੧੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਯਂ [ਕੁਣ੍ਡਿਯਾਯਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਵਿਹਰਤਿ ਕੁਣ੍ਡਧਾਨਵਨੇ [ਕੁਣ੍ਡਿਟ੍ਠਾਨਵਨੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)]। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਾ ਸਾ ਦੁਕ੍ਖਾਹਿ ਤਿਬ੍ਬਾਹਿ ਖਰਾਹਿ ਕਟੁਕਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਫੁਟ੍ਠਾ ਤੀਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ – ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਤ ਸੋ ਭਗਵਾ ਯੋ ਇਮਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ; ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਤ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ ਯੋ ਇਮਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ; ਸੁਸੁਖਂ ਵਤ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਯਤ੍ਥਿਦਂ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਾਮਿਕਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ; ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛ – 'ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ; ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ'ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ – 'ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਾ ਸਾ ਦੁਕ੍ਖਾਹਿ ਤਿਬ੍ਬਾਹਿ ਖਰਾਹਿ ਕਟੁਕਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਫੁਟ੍ਠਾ ਤੀਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ – ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਤ ਸੋ ਭਗਵਾ ਯੋ ਇਮਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ; ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਤ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ ਯੋ ਇਮਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ; ਸੁਸੁਖਂ ਵਤ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਯਤ੍ਥਿਦਂ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤੀ'''ਤਿ।

''ਪਰਮ''ਨ੍ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਯ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾਯ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ; ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – 'ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਾ ਸਾ ਦੁਕ੍ਖਾਹਿ ਤਿਬ੍ਬਾਹਿ ਖਰਾਹਿ ਕਟੁਕਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਫੁਟ੍ਠਾ ਤੀਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ – ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਤ ਸੋ ਭਗਵਾ ਯੋ ਇਮਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ; ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਤ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ ਯੋ ਇਮਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ; ਸੁਸੁਖਂ ਵਤ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਯਤ੍ਥਿਦਂ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤੀ'''ਤਿ।

''ਸੁਖਿਨੀ ਹੋਤੁ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ; ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਤੂ''ਤਿ। ਸਹ ਵਚਨਾ ਚ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸੁਖਿਨੀ ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿ।

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਕਂ ਘਰਂ ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਾਯਾਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਂ ਕੋਲਿਯਧੀਤਰਂ ਸੁਖਿਨਿਂ ਅਰੋਗਂ ਅਰੋਗਂ

ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ ਵਤ, ਭੋ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾ, ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾਯੰ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਹ ਵਚਨਾ ਚ ਪਨ [ਸਹ ਵਚਨਾ ਪਨ (ਪੀ॰), ਸਹ ਵਚਨਾ (?)] ਭਗਵਤੋ ਸੁਖਿਨੀ ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਯਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ! ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਪਮੁਦਿਤੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਾਮਿਕੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵੰ, ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ – ‘ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤੀ’ਤਿ; ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ – ‘ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭੰ ਧਾਰੇਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭਾ ਸਾ ਏਤਰਹਿ ਸੁਖਿਨੀ ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਤਾ। ਸਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਯ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾਯ ਸਤ੍ਤ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ’’’ਤਿ।

‘‘ਪਰਮ’’ਨ੍ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਯ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾਯ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ , ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ; ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – ‘ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭੰ ਧਾਰੇਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭਾ ਸਾ ਏਤਰਹਿ ਸੁਖਿਨੀ ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਤਾ। ਸਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਯ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾਯ ਸਤ੍ਤ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ’’’ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਉਪਾਸਕੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਚ ਉਪਾਸਕੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ [ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲਾਨਸ੍ਸ (ਕ॰)] ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵੰ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਯੇਨ ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਉਪਾਸਕੰ ਏਵੰ ਵਦੇਹਿ – ‘ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਆਵੁਸੋ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭੰ ਧਾਰੇਸਿ। ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭਾ ਸਾ ਏਤਰਹਿ ਸੁਖਿਨੀ ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਤਾ। ਸਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਕਰੋਤੁ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਭਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਤ੍ਵੰ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ’ਤਿ [ਕਰਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਹਿ (ਕ॰)]। ਤੁਯ੍ਹੇਸੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ’’ਤਿ।

‘‘ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਉਪਾਸਕੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਆਵੁਸੋ, ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭੰ ਧਾਰੇਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭਾ ਸਾ ਏਤਰਹਿ ਸੁਖਿਨੀ ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਤਾ। ਸਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਕਰੋਤੁ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਭਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਤ੍ਵੰ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ।

‘‘ਸਚੇ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤਿਣ੍ਣੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਾਟਿਭੋਗੋ – ਭੋਗਾਨਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਚ ਸਦ੍ਧਾਯ ਚ, ਕਰੋਤੁ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਭਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਚ੍ਛਾਹੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਤੇ ਅਹੰ [ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਤੇਸੰ (ਪੀ॰), ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਨੇਸੰ (ਕ॰)], ਆਵੁਸੋ, ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਾਟਿਭੋਗੋ – ਭੋਗਾਨਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਚ। ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਨ ਤ੍ਵੰਯੇਵ ਪਾਟਿਭੋਗੋ’’ਤਿ।

‘‘ਸਚੇ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਾਟਿਭੋਗੋ – ਭੋਗਾਨਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਚ, ਕਰੋਤੁ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਭਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਚ੍ਛਾਹੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤਂ ਉਪਾਸਕਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਞ੍ਞਤ੍ਤੋ [ਸਞ੍ਞਾਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰)], ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਮਯਾ; ਕਰੋਤੁ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਭਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਸੋ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸਿ, ਤਞ੍ਚ ਦਾਰਕਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਾਪੇਸਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤਂ ਦਾਰਕਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਦਾਰਕ, ਖਮਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਕੁਤੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਖਮਨੀਯਂ, ਕੁਤੋ ਯਾਪਨੀਯਂ! ਸਤ੍ਤ ਮੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਲੋਹਿਤਕੁਮ੍ਭਿਯਂ ਵੁਤ੍ਥਾਨੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ – ‘‘ਪੁਤ੍ਤੋ ਮੇ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਤੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਪਮੁਦਿਤਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ (ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਂ ਕੋਲੀਯਧੀਤਰਂ ਅਤ੍ਤਮਨਂ ਪਮੁਦਿਤਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ [ਦਿਸ੍ਵਾ (ਸੀ॰)]) [( ) ਨਤ੍ਥਿ ਇਙ੍ਗਲਿਸਪੋਤ੍ਥਕੇ] ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਂ ਕੋਲਿਯਧੀਤਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਸੁਪ੍ਪਵਾਸੇ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਪੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮਹਂ, ਭਗਵਾ, ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਪੁਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਅਸਾਤਂ ਸਾਤਰੂਪੇਨ, ਪਿਯਰੂਪੇਨ ਅਪ੍ਪਿਯਂ।
ਦੁਕ੍ਖਂ ਸੁਖਸ੍ਸ ਰੂਪੇਨ, ਪਮਤ੍ਤਮਤਿਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ॥ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਵਿਸਾਖਾਸੁਤ੍ਤਂ

੧੯. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵਿਸਾਖਾਯ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਕੋਚਿਦੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਰਞ੍ਞੇ ਪਸੇਨਦਿਮ੍ਹਿ ਕੋਸਲੇ ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ [ਪਟਿਬਨ੍ਧੋ (ਪੀ॰ ਕ॰)] ਹੋਤਿ। ਤਂ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਨ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਤੀਰੇਤਿ ।

ਅਥ ਖੋ ਵਿਸਾਖਾ ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸ [ਦਿਵਾਦਿਵਸ੍ਸੇਵ (ਸ੍ਯਾ॰), ਦਿਵਾਦਿਵਸ੍ਸੇਯੇਵ (ਪੀ॰), ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਯੇਵ (ਕ॰)] ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਵਿਸਾਖਂ ਮਿਗਾਰਮਾਤਰਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਹਨ੍ਦ ਕੁਤੋ ਨੁ ਤ੍ਵਂ, ਵਿਸਾਖੇ, ਆਗਚ੍ਛਸਿ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ’’ਤਿ? ‘‘ਇਧ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਚਿਦੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਰਞ੍ਞੇ ਪਸੇਨਦਿਮ੍ਹਿ ਕੋਸਲੇ ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ; ਤਂ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਨ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਤੀਰੇਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਵਸਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਸੁਖਂ।
ਸਾਧਾਰਣੇ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਯੋਗਾ ਹਿ ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਾ’’ਤਿ॥ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਭਦ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤਂ

੨੦. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਅਨੁਪਿਯਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਅਮ੍ਬਵਨੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – ‘‘ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ!

ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਭਦ੍ਦਿਯਸ੍ਸ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਞ੍ਞਗਤਸ੍ਸਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤਸ੍ਸਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤਸ੍ਸਪਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ – ''ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ! ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਨੇਸਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਨਿਸ੍ਸਂਸਯਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨਭਿਰਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤਿ, ਯਂਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤਸ੍ਸ [ਅਗਾਰਿਕਭੂਤਸ੍ਸ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਰਜ੍ਜਸੁਖਂ, ਸੋ ਤਮਨੁਸ੍ਸਰਮਾਨੋ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – 'ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ'''ਨ੍ਤਿ!

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਆਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – 'ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ! ਨਿਸ੍ਸਂਸਯਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨਭਿਰਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤਿ। ਯਂਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਸੁਖਂ, ਸੋ ਤਮਨੁਸ੍ਸਰਮਾਨੋ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – 'ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ'''ਨ੍ਤਿ!

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਦ੍ਦਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਮਨ੍ਤੇਹਿ – 'ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ, ਆਵੁਸੋ ਭਦ੍ਦਿਯ, ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ'''ਤਿ।

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਦਿਯਂ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ, ਆਵੁਸੋ ਭਦ੍ਦਿਯ, ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ। ''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਭਦ੍ਦਿਯਂ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਸਚ੍ਚਂ ਕਿਰ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਿਯ, ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – 'ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ'''ਨ੍ਤਿ! ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ।

''ਕਿਂ ਪਨ [ਕਂ ਪਨ (ਸ੍ਯਾ ਪੀ॰)] ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਿਯ, ਅਤ੍ਥਵਸਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – 'ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ'''ਨ੍ਤਿ! ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਗਾਰਿਯਭੂਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਰਕ੍ਖਾ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਬਹਿਪਿ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਰਕ੍ਖਾ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਨਗਰੇ ਰਕ੍ਖਾ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਬਹਿਪਿ ਨਗਰੇ ਰਕ੍ਖਾ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਜਨਪਦੇ ਰਕ੍ਖਾ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਬਹਿਪਿ ਜਨਪਦੇ ਰਕ੍ਖਾ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵਂ ਰਕ੍ਖਿਤੋ ਗੋਪਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ ਭੀਤੋ ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗੋ ਉਸ੍ਸਙ੍ਕੀ ਉਤ੍ਰਾਸੀ ਵਿਹਾਸਿਂ। ਏਤਰਹਿ ਖੋ ਪਨਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਏਕੋ [ਏਕਕੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਅਭੀਤੋ ਅਨੁਬ੍ਬਿਗ੍ਗੋ ਅਨੁਸ੍ਸਙ੍ਕੀ ਅਨੁਤ੍ਰਾਸੀ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਪਨ੍ਨਲੋਮੋ ਪਰਦਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤੋ [ਪਰਦਵੁਤ੍ਤੋ (ਕ॰ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)], ਮਿਗਭੂਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਇਮਂ [ਇਦਂ (ਸੀ॰ ਕ॰)] ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਵਸਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ [ਉਦਾਨੇਮਿ (ਕ॰)] – 'ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ'''ਨ੍ਤਿ!

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਸ੍ਸਨ੍ਤਰਤੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕੋਪਾ,
ਇਤਿਭਵਾਭਵਤਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ।
ਤਂ ਵਿਗਤਭਯਂ ਸੁਖਿਂ ਅਸੋਕਂ,

ਦੇਵਾ ਨਾਨੁਭਵਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ’’ਤਿ॥ ਦਸਮਂ।

ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋ ਰਾਜਾ ਦਣ੍ਡੇਨ, ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਪਾਸਕੇਨ ਚ।
ਗਬ੍ਭਿਨੀ ਏਕਪੁਤ੍ਤੋ ਚ, ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਵਿਸਾਖਾ ਚ।
ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਭਦ੍ਦਿਯੋਤਿ॥

੩. ਨਨ੍ਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਸੁਤ੍ਤੰ

੨੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁੰ ਕਾਯੰ ਪਣਿਧਾਯ ਪੁਰਾਣਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਤਿਬ੍ਬੰ ਖਰੰ ਕਟੁਕੰ ਵੇਦਨੰ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਅਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੋ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁੰ ਕਾਯੰ ਪਣਿਧਾਯ ਪੁਰਾਣਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਤਿਬ੍ਬੰ ਖਰੰ ਕਟੁਕੰ ਵੇਦਨੰ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੰ ਸਤੰ ਸਮ੍ਪਜਾਨੰ ਅਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੰ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਜਹਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ,
ਧੁਨਮਾਨਸ੍ਸ ਪੁਰੇ ਕਤੰ ਰਜੰ।
ਅਮਮਸ੍ਸ ਠਿਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ,
ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ ਜਨੰ ਲਪੇਤਵੇ''ਤਿ॥ ਪਠਮੰ।

੨. ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤੰ

੨੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਤਾ ਮਾਤੁਚ੍ਛਾਪੁਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਵਮਾਰੋਚੇਤਿ – ''ਅਨਭਿਰਤੋ ਅਹੰ, ਆਵੁਸੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਾਮਿ; ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁੰ, ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਆਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਤਾ ਮਾਤੁਚ੍ਛਾਪੁਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਵਮਾਰੋਚੇਤਿ – 'ਅਨਭਿਰਤੋ ਅਹੰ, ਆਵੁਸੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਾਮਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁੰ, ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀ'''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵੰ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਨਨ੍ਦੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਆਮਨ੍ਤੇਹਿ – 'ਸਤ੍ਥਾ ਤੰ, ਆਵੁਸੋ ਨਨ੍ਦ, ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ'''ਤਿ। ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਨਨ੍ਦੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਤ੍ਥਾ ਤੰ, ਆਵੁਸੋ ਨਨ੍ਦ, ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ।

''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਨਨ੍ਦੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਸਚ੍ਚੰ ਕਿਰ ਤ੍ਵੰ, ਨਨ੍ਦ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਵਮਾਰੋਚੇਸਿ – 'ਅਨਭਿਰਤੋ ਅਹੰ, ਆਵੁਸੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਾਮਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁੰ, ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀ'''ਤਿ ? ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ।

“ਕਿਸ੍ਸ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਨਨ੍ਦ, ਅਨਭਿਰਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਸਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਸਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ , ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਸੀ”ਤਿ? “ਸਾਕਿਯਾਨੀ ਮਂ [ਮਮ (ਸ੍ਯਾ॰, ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ)], ਭਨ੍ਤੇ, ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ [ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਂ (ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਾਠਨ੍ਤਰਂ)] ਉਪਡ੍ਢੁਲ੍ਲਿਖਿਤੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਤੁਵਟਂ ਖੋ, ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸੀ’ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਮਨੁਸ੍ਸਰਮਾਨੋ ਅਨਭਿਰਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਾਮਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ, ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀ”ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਨਨ੍ਦਂ ਬਾਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ [ਸਮ੍ਮਿਞ੍ਜਿਤਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ [ਸਮ੍ਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਏਵਮੇਵ – ਜੇਤਵਨੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਦੇਵੇਸੁ ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – “ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ, ਨਨ੍ਦ, ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਿ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨੀ”ਤਿ? “ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ”ਤਿ।

“ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਨਨ੍ਦ, ਕਤਮਾ ਨੁ ਖੋ ਅਭਿਰੂਪਤਰਾ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਰਾ ਵਾ ਪਾਸਾਦਿਕਤਰਾ ਵਾ, ਸਾਕਿਯਾਨੀ ਵਾ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ, ਇਮਾਨਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਿ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨੀ”ਤਿ? “ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਲੁਟ੍ਠਮਕ੍ਕਟੀ ਕਣ੍ਣਨਾਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਕਿਯਾਨੀ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਂ ਉਪਨਿਧਾਯ ਸਙ੍ਖ੍ਯਮ੍ਪਿ [ਸਙ੍ਖਮ੍ਪਿ (ਸੀ॰)] ਨੋਪੇਤਿ ਕਲਭਾਗਮ੍ਪਿ ਨੋਪੇਤਿ ਉਪਨਿਧਿਮ੍ਪਿ ਨੋਪੇਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਿ ਅਭਿਰੂਪਤਰਾਨਿ ਚੇਵ ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਰਾਨਿ ਚ ਪਾਸਾਦਿਕਤਰਾਨਿ ਚਾ”ਤਿ।

“ਅਭਿਰਮ, ਨਨ੍ਦ, ਅਭਿਰਮ, ਨਨ੍ਦ! ਅਹਂ ਤੇ ਪਾਟਿਭੋਗੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨ”ਨ੍ਤਿ। “ਸਚੇ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਪਾਟਿਭੋਗੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨਂ, ਅਭਿਰਮਿਸ੍ਸਾਮਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ”ਤਿ [ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ (ਕ॰)]।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਨਨ੍ਦਂ ਬਾਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ – ਦੇਵੇਸੁ ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਜੇਤਵਨੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ।

ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂ – “ਆਯਸ੍ਮਾ ਕਿਰ ਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਤਾ ਮਾਤੁਚ੍ਛਾਪੁਤ੍ਤੋ ਅਚ੍ਛਰਾਨਂ ਹੇਤੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤਿ; ਭਗਵਾ ਕਿਰਸ੍ਸ ਪਾਟਿਭੋਗੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨ”ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸਹਾਯਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਨਨ੍ਦਂ ਭਤਕਵਾਦੇਨ ਚ ਉਪਕ੍ਕਿਤਕਵਾਦੇਨ ਚ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ – “ਭਤਕੋ ਕਿਰਾਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਉਪਕ੍ਕਿਤਕੋ ਕਿਰਾਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਅਚ੍ਛਰਾਨਂ ਹੇਤੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤਿ; ਭਗਵਾ ਕਿਰਸ੍ਸ ਪਾਟਿਭੋਗੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨ”ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਸਹਾਯਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਤਕਵਾਦੇਨ ਚ ਉਪਕ੍ਕਿਤਕਵਾਦੇਨ ਚ ਅਟ੍ਟੀਯਮਾਨੋ ਹਰਾਯਮਾਨੋ ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਆਤਾਪੀ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ

ਵਿਹਾਸਿ। ‘‘ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਕਤੰ ਕਰਣੀਯੰ, ਨਾਪਰੰ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ’’ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਅਰਹਤੰ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦੇਵਤਾ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾ ਕੇਵਲਕਪ੍ਪੰ ਜੇਤਵਨੰ ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤਾ ਖੋ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਤਾ ਮਾਤੁਚ੍ਛਾਪੁਤ੍ਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ। ਭਗਵਤੋਪਿ ਖੋ ਞਾਣੰ ਉਦਪਾਦਿ – ‘‘ਨਨ੍ਦੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਯੰ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਪਾਟਿਭੋਗੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨੰ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨੰ, ਮੁਞ੍ਚਾਮਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸ੍ਸਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਮਯਾਪਿ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਨਨ੍ਦ [ਖੋ ਤੇ ਨਨ੍ਦ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਖੋ ਨਨ੍ਦ (ਕ॰)], ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਵਿਦਿਤੋ – ‘ਨਨ੍ਦੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ’ਤਿ। ਦੇਵਤਾਪਿ ਮੇ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸਿ – ‘ਆਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਤਾ ਮਾਤੁਚ੍ਛਾਪੁਤ੍ਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ’ਤਿ। ਯਦੇਵ ਖੋ ਤੇ, ਨਨ੍ਦ, ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ, ਅਥਾਹੰ ਮੁਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸ੍ਸਵਾ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯਸ੍ਸ ਨਿਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋ ਪਙ੍ਕੋ,
ਮਦ੍ਦਿਤੋ ਕਾਮਕਣ੍ਟਕੋ।
ਮੋਹਕ੍ਖਯੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ,
ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਨ ਵੇਧਤੀ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ॥ ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਯਸੋਜਸੁਤ੍ਤੰ

੨੩. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਯਸੋਜਪ੍ਪਮੁਖਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਤੇਧ ਖੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਿ ਪਟਿਸਾਮਯਮਾਨਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ [ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾ (ਕ॰)] ਅਹੇਸੁੰ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਕੇ ਪਨੇਤੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਮਞ੍ਞੇ ਮਚ੍ਛਵਿਲੋਪੇ’’ਤਿ? ‘‘ਏਤਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਸੋਜਪ੍ਪਮੁਖਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਤੇਤੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਿ ਪਟਿਸਾਮਯਮਾਨਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇਨਹਾਨਨ੍ਦ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਹਿ – ‘ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ’’’ਤਿ।

“ਏਵਂ , ਭਨ੍ਤੇ”ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚ – “ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ”ਤਿ। “ਏਵਮਾਵੁਸੋ”ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

“ਕਿਂ ਨੁ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ, ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਮਞ੍ਞੇ ਮਚ੍ਛਵਿਲੋਪੇ”ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਯਸੋਜੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – “ਇਮਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਤੇਮੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਿ ਪਟਿਸਾਮਯਮਾਨਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ”ਤਿ। “ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣਾਮੇਮਿ ਵੋ [ਵੋ ਪਣਾਮੇਮਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ) ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੭ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ]; ਨ ਵੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ”ਨ੍ਤਿ।

“ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ”ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ [ਪਟਿਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਵਜ੍ਜੀ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਵਜ੍ਜੀਸੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨਾ ਯੇਨ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾ ਨਦੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਪਣ੍ਣਕੁਟਿਯੋ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿਂਸੁ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਯਸੋਜੋ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤੋ [ਵਸ੍ਸੂਪਗਤੇ (ਕ॰)] ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – “ਭਗਵਤਾ ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਪਣਾਮਿਤਾ ਅਤ੍ਥਕਾਮੇਨ ਹਿਤੇਸਿਨਾ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੇਨ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ। ਹਨ੍ਦ ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਤਥਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਪ੍ਪੇਮ ਯਥਾ ਨੋ ਵਿਹਰਤਂ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਸ੍ਸਾ”ਤਿ। “ਏਵਮਾਵੁਸੋ”ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਯਸੋਜਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵੂਪਕਟ੍ਠਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ਤੇਨੇਵਨ੍ਤਰਵਸ੍ਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਵ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਸਚ੍ਛਾਕਂਸੁ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਵੇਸਾਲੀ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਵੇਸਾਲੀ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – “ਆਲੋਕਜਾਤਾ ਵਿਯ ਮੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਸਾ ਦਿਸਾ, ਓਭਾਸਜਾਤਾ ਵਿਯ ਮੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਸਾ ਦਿਸਾ; ਯਸ੍ਸਂ ਦਿਸਾਯਂ [ਯਾਯਂ (ਕ॰)] ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾਸਿ ਮੇ ਮਨਸਿ ਕਾਤੁਂ। ਪਹਿਣੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੂਤਂ – ‘ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ’”ਤਿ।

“ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ”ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਏਤਦਵੋਚ – “ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਯੇਨ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਂ ਵਦੇਹਿ – ‘ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ’”ਤਿ।

“ਏਵਮਾਵੁਸੋ”ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ – ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੁਰਤੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚ – “ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ”ਤਿ।

''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ – ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯਜ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯਜ, ਏਵਮੇਵ – ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਪਾਤੁਰਹੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਆਨੇਞ੍ਜੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਕਤਮੇਨ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਰੇਨ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ? ਅਥ ਖੋ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਆਨੇਞ੍ਜੇਨ ਖੋ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਰੇਨ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਵ ਆਨੇਞ੍ਜਸਮਾਧਿਨਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਠਮੇ ਯਾਮੇ, ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ [ਚੀਵਰਂ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ; ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ; ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ; ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ; ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਯਾਮੋ; ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ; ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹੀ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ, ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ; ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਯਾਮੋ; ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੋ ਅਰੁਣੋ; ਨਨ੍ਦਿਮੁਖੀ ਰਤ੍ਤਿ; ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ; ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚੇ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜਾਨੇਯਜਾਸਿ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਤੇ ਨਪ੍ਪਟਿਭਾਸੇਯਜ [ਨਪ੍ਪਟਿਭੇਯਜ (?)]। ਅਹਞ੍ਚ, ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮਾਨਿ ਚ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਆਨੇਞ੍ਜਸਮਾਧਿਨਾ ਨਿਸੀਦਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਸ੍ਸ ਜਿਤੋ ਕਾਮਕਣ੍ਟਕੋ,
ਅਕ੍ਕੋਸੋ ਚ ਵਧੋ ਚ ਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ।
ਪਬ੍ਬਤੋਵ [ਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਸੋ ਠਿਤੋ ਅਨੇਜੋ,
ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਨ ਵੇਧਤੀ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ॥ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਂ

੨੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯਥਾਪਿ ਪਬ੍ਬਤੋ ਸੇਲੋ, ਅਚਲੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ।
ਏਵਂ ਮੋਹਕ੍ਖਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਬ੍ਬਤੋਵ ਨ ਵੇਧਤੀ’’ਤਿ॥ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸੁਤ੍ਤਂ

੨੫. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਕਾਯਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾਯ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਕਾਯਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾਯ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਸਤਿ ਕਾਯਗਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ,
ਛਸੁ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨੇਸੁ ਸਂਵੁਤੋ।
ਸਤਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਾਹਿਤੋ,
ਜਞ੍ਞਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਤ੍ਤਨੋ’’ਤਿ॥ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਂ

੨੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛੋ [ਪਿਲਿਨ੍ਦਿਵਚ੍ਛੋ (ਸੀ॰)] ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਮਨ੍ਤੇਹਿ – ‘ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ, ਆਵੁਸੋ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛ [ਵਚ੍ਛ (ਸ੍ਯਾ॰)], ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ’’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ, ਆਵੁਸੋ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛ, ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ’’ਤਿ।

‘‘ਏਵਮਾਵੁਸੋ’’ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛੋ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਚ੍ਚਂ ਕਿਰ ਤ੍ਵਂ, ਵਚ੍ਛ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਸੀ’’ਤਿ? ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਮਾ ਖੋ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਚ੍ਛਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਜ੍ਝਾਯਿਤ੍ਥ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਚ੍ਛੋ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ। ਵਚ੍ਛਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਪਚ੍ਚਾਜਾਤਾਨਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਸਲਵਾਦੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਮੁਦਾਚਿਣ੍ਣੋ [ਅਜ੍ਝਾਚਿਣ੍ਣੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਕ॰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਾਠਨ੍ਤਰਂ)]। ਤੇਨਾਯਂ ਵਚ੍ਛੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਮ੍ਹੀ ਨ ਮਾਯਾ ਵਸਤੀ ਨ ਮਾਨੋ,
ਯੋ ਵੀਤਲੋਭੋ ਅਮਮੋ ਨਿਰਾਸੋ।
ਪਨੁਣ੍ਣਕੋਧੋ [ਪਣੁਨ੍ਨਕੋਧੋ (ਪੀ॰)] ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤੋ,
ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੋ ਸਮਣੋ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ॥ ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਸਕ੍ਕੁਦਾਨਸੁਤ੍ਤੰ

੨੭. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਪਿਪ੍ਪਲਿਗੁਹਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰੰ [ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਞ੍ਞਤਰੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕ॰)] ਸਮਾਧਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਰਾਜਗਹੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਵਤਾਸਤਾਨਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਆਪਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਲਾਭਾਯ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਵਤਾਸਤਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਪੇਸਕਾਰਵਣ੍ਣੰ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਤੰ ਵਿਨਾਤਿ। ਸੁਜਾ [ਸੁਜਾਤਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਅਸੁਰਕਞ੍ਞਾ ਤਸਰੰ ਪੂਰੇਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਰਾਜਗਹੇ ਸਪਦਾਨੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੰ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਘਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ [ਪਵਿਸੇਤ੍ਵਾ (ਕ॰)] ਘਟਿਯਾ ਓਦਨੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਅਹੋਸਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਅਨੇਕਸੂਪੋ ਅਨੇਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ ਅਨੇਕਰਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ [ਅਨੇਕਸੂਪਰਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯੰ ਸਤ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸਾਯੰ ਏਵਰੂਪੋ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੋ''ਤਿ ? ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਸਕ੍ਕੋ ਖੋ ਅਯੰ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ''ਤਿ। ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੰ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਤੰ ਖੋ ਤੇ ਇਦੰ, ਕੋਸਿਯ; ਮਾ [ਮਾਸ੍ਸੁ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰)] ਪੁਨਪਿ ਏਵਰੂਪਮਕਾਸੀ''ਤਿ। ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਸਪ, ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਅਤ੍ਥੋ; ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਹਾਸੰ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ – ''ਅਹੋ ਦਾਨੰ ਪਰਮਦਾਨੰ [ਪਰਮੰ ਦਾਨੰ (ਪੀ॰ ਕ॰)] ਕਸ੍ਸਪੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ! ਅਹੋ ਦਾਨੰ ਪਰਮਦਾਨੰ ਕਸ੍ਸਪੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ!! ਅਹੋ ਦਾਨੰ ਪਰਮਦਾਨੰ ਕਸ੍ਸਪੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ!!! ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਿਕਾਯ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਵੇਹਾਸੰ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ – ''ਅਹੋ ਦਾਨੰ ਪਰਮਦਾਨੰ ਕਸ੍ਸਪੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ! ਅਹੋ ਦਾਨੰ ਪਰਮਦਾਨੰ ਕਸ੍ਸਪੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ!! ਅਹੋ ਦਾਨੰ ਪਰਮਦਾਨੰ ਕਸ੍ਸਪੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ!!!

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ,
ਅਤ੍ਤਭਰਸ੍ਸ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸਿਨੋ।

ਦੇਵਾ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਨੋ,

ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਦਾ ਸਤੀਮਤੋ''ਤਿ॥ ਸਤ੍ਤਮੰ।

੮. ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸੁਤ੍ਤੰ

੨੮. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨੰ ਕਰੇਰਿਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ –

''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੇ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ, ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇ ਸੋਤੁੰ, ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਘਾਨੇਨ ਗਨ੍ਧੇ ਘਾਯਿਤੁੰ, ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਰਸੇ ਸਾਯਿਤੁੰ, ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਫੁਸਿਤੁੰ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤਿ। ਹਨ੍ਦਾਵੁਸੋ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ ਹੋਮ। ਮਯਮ੍ਪਿ ਲਚ੍ਛਾਮ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੇ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਲਚ੍ਛਾਮ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇ ਸੋਤੁੰ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਲਚ੍ਛਾਮ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਘਾਨੇਨ ਗਨ੍ਧੇ ਘਾਯਿਤੁੰ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਲਚ੍ਛਾਮ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਰਸੇ ਸਾਯਿਤੁੰ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਲਚ੍ਛਾਮ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਫੁਸਿਤੁੰ; ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕਤਾ ਗਰੁਕਤਾ ਮਾਨਿਤਾ ਪੂਜਿਤਾ ਅਪਚਿਤਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚਰਹਿ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਹੋਤਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਕਰੇਰਿਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਕਾ ਚ ਪਨ ਵੋ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ''ਤਿ?

''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨੰ ਕਰੇਰਿਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ –

'ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੇ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ, ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇ ਸੋਤੁੰ, ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਘਾਨੇਨ ਗਨ੍ਧੇ ਘਾਯਿਤੁੰ, ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਰਸੇ ਸਾਯਿਤੁੰ, ਲਭਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਫੁਸਿਤੁੰ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤਿ। ਹਨ੍ਦਾਵੁਸੋ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ ਹੋਮ। ਮਯਮ੍ਪਿ ਲਚ੍ਛਾਮ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮਨਾਪਿਕੇ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੇ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ...ਪੇ॰... ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਫੁਸਿਤੁੰ। ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕਤਾ ਗਰੁਕਤਾ ਮਾਨਿਤਾ ਪੂਜਿਤਾ ਅਪਚਿਤਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ। ਅਯੰ ਖੋ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ, ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ।

''ਨ ਖ੍ਵੇਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤਿਰੂਪੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵਰੂਪਿੰ ਕਥੰ ਕਥੇਯ੍ਯਾਥ। ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵਯੰ ਕਰਣੀਯੰ – ਧਮ੍ਮੀ ਵਾ ਕਥਾ ਅਰਿਯੋ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ,

ਅਤ੍ਤਭਰਸ੍ਸ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸਿਨੋ।

ਦੇਵਾ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਨੋ,
ਨੋ ਚੇ ਸਦ੍ਦੂਸਿਲੋਕਨਿਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ॥ ਅਟ੍ਠਮੰ।

੯. ਸਿਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤੰ

੨੯. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨੰ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਿਪ੍ਪੰ ਜਾਨਾਤਿ? ਕੋ ਕਿੰ ਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਕ੍ਖਿ? ਕਤਰੰ ਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ?

ਤਤ੍ਥੇਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਅਸ੍ਸਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਰਥਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਧਨੁਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਥਰੁਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਮੁਦ੍ਦਾਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਗਣਨਾਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਸਙ੍ਖਾਨਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਲੇਖਾਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਕਾਵੇਯ੍ਯਸਿਪ੍ਪੰ [ਕਾਬ੍ਯਸਿਪ੍ਪੰ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਲੋਕਾਯਤਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ''ਖਤ੍ਤਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚਰਹਿ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਹੋਤਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਕਾ ਚ ਪਨ ਵੋ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ''ਤਿ?

''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨੰ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨੰ ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – 'ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਿਪ੍ਪੰ ਜਾਨਾਤਿ? ਕੋ ਕਿੰ ਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਕ੍ਖਿ? ਕਤਰੰ ਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ?

''ਤਤ੍ਥੇਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਅਸ੍ਸਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਰਥਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਧਨੁਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਥਰੁਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਮੁਦ੍ਦਾਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਗਣਨਾਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਸਙ੍ਖਾਨਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਲੇਖਾਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਕਾਵੇਯ੍ਯਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਲੋਕਾਯਤਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਖਤ੍ਤਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਪ੍ਪਾਨੰ ਅਗ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਖੋ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਹੋਤਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ, ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ।

''ਨ ਖ੍ਵੇਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤਿਰੂਪੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵਰੂਪਿੰ ਕਥੰ ਕਥੇਯ੍ਯਾਥ। ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵਯੰ ਕਰਣੀਯੰ – ਧਮ੍ਮੀ ਵਾ ਕਥਾ ਅਰਿਯੋ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਸਿਪ੍ਪਜੀਵੀ ਲਹੁ ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ,
ਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਸਬ੍ਬਧਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ।
ਅਨੋਕਸਾਰੀ ਅਮਮੋ ਨਿਰਾਸੋ,

ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨਂ ਏਕਚਰੋ ਸ ਭਿਕ੍ਖੁ’’ਤਿ॥ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਲੋਕਸੁਤ੍ਤਂ

੩੦. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਨਜ੍ਜਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨੇਕੇਹਿ ਸਨ੍ਤਾਪੇਹਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਮਾਨੇ, ਅਨੇਕੇਹਿ ਚ ਪਰਿਲ਼ਾਹੇਹਿ ਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੇ – ਰਾਗਜੇਹਿਪਿ, ਦੋਸਜੇਹਿਪਿ, ਮੋਹਜੇਹਿਪਿ [ਮੋਹਜੇਹਿਪੀਤਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)]।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਸਨ੍ਤਾਪਜਾਤੋ,
ਫਸ੍ਸਪਰੇਤੋ ਰੋਗਂ ਵਦਤਿ ਅਤ੍ਤਤੋ।
ਯੇਨ ਯੇਨ ਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ [ਯੇਨ ਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)],
ਤਤੋ ਤਂ ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ॥

‘‘ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ ਭਵਸਤ੍ਤੋ ਲੋਕੋ,
ਭਵਪਰੇਤੋ ਭਵਮੇਵਾਭਿਨਨ੍ਦਤਿ।
ਯਦਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਤਂ ਭਯਂ,
ਯਸ੍ਸ ਭਾਯਤਿ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ।
ਭਵਵਿਪ੍ਪਹਾਨਾਯ ਖੋ ਪਨਿਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤਿ’’॥

‘‘‘ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਭਵੇਨ ਭਵਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਮਾਹਂਸੁ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਅਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਾ ਭਵਸ੍ਮਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ‘ਯੇ ਵਾ ਪਨ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਵਿਭਵੇਨ ਭਵਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਮਾਹਂਸੁ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਅਨਿਸ੍ਸਟਾ ਭਵਸ੍ਮਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

‘‘ਉਪਧਿਞ੍ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਮਿਦਂ ਸਮ੍ਭੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਾ ਨਤ੍ਥਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ। ਲੋਕਮਿਮਂ ਪਸ੍ਸ; ਪੁਥੂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਰੇਤਾ ਭੂਤਾ ਭੂਤਰਤਾ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤਾ; ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਭਵਾ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਤਾਯ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਭਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ।

‘‘ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ, ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤੋ।
ਭਵਤਣ੍ਹਾ ਪਹੀਯਤਿ, ਵਿਭਵਂ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤਿ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਣ੍ਹਾਨਂ ਖਯਾ,
ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ।
ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ,
ਅਨੁਪਾਦਾ [ਅਨੁਪਾਦਾਨਾ (ਸੀ॰)] ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ ਨ ਹੋਤਿ।

अभिभूतो मारो विजितसङ्गामो,
ਉਪਚ੍ਚਗਾ ਸਬ੍ਬਭਵਾਨਿ ਤਾਦੀ''ਤਿ॥ ਦਸਮਂ।

ਨਨ੍ਦਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਕਮ੍ਮਂ ਨਨ੍ਦੋ ਯਸੋਜੋ ਚ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਚ ਕੋਲਿਤੋ।
ਪਿਲਿਨ੍ਦੋ [ਪਿਲਿਨ੍ਦਿ (ਸੀ॰)] ਕਸ੍ਸਪੋ ਪਿਣ੍ਡੋ, ਸਿਪ੍ਪਂ ਲੋਕੇਨ ਤੇ ਦਸਾਤਿ॥

੪. ਮੇਘਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਮੇਘਿਯਸੁਤ੍ਤੰ

੩੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਚਾਲਿਕਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਚਾਲਿਕੇ ਪਬ੍ਬਤੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਚ੍ਛਾਮਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਨ੍ਤੁਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵੰ, ਮੇਘਿਯ, ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਜਨ੍ਤੁਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਜਨ੍ਤੁਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਕਿਮਿਕਾਲ਼ਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। [ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ) ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੩ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ] ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ [ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ) ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੩ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ] ਕਿਮਿਕਾਲ਼ਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰੰ [ਜਙ੍ਘਵਿਹਾਰੰ (ਕ॰)] ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ [ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ ਅਦ੍ਦਸ (ਕ॰)] ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਪਾਸਾਦਿਕੰ ਮਨੁਞ੍ਞੰ ਰਮਣੀਯੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਪਾਸਾਦਿਕੰ ਵਤਿਦੰ ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਮਨੁਞ੍ਞੰ [ਇਦੰ ਪਦੰ ਵਿਦੇਸਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਤਰੇਪਿ] ਰਮਣੀਯੰ। ਅਲੰ ਵਤਿਦੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਧਾਨਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਪਧਾਨਾਯ। ਸਚੇ ਮੰ ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਹੰ ਇਮੰ ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਪਧਾਨਾਯਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਇਧਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਜਨ੍ਤੁਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿੰ। ਜਨ੍ਤੁਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਕਿਮਿਕਾਲ਼ਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰ [ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)]। ਅਦ੍ਦਸੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ [ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)], ਕਿਮਿਕਾਲ਼ਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰੰ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ [ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ ਅਦ੍ਦਸੰ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਪਾਸਾਦਿਕੰ ਮਨੁਞ੍ਞੰ ਰਮਣੀਯੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਮੇ ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਪਾਸਾਦਿਕੰ ਵਤਿਦੰ ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਮਨੁਞ੍ਞੰ ਰਮਣੀਯੰ। ਅਲੰ ਵਤਿਦੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਧਾਨਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਪਧਾਨਾਯ। ਸਚੇ ਮੰ ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਹੰ ਇਮੰ ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਪਧਾਨਾਯਾ'ਤਿ। ਸਚੇ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ [ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੩)], ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਹੰ ਤੰ ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਪਧਾਨਾਯਾ''ਤਿ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮੇਘਿਯੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਆਗਮੇਹਿ ਤਾਵ, ਮੇਘਿਯ, ਏਕਕਮ੍ਹਿ [ਏਕਕਮ੍ਹਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਏਕਕੋਮ੍ਹਿ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਤਾਵ, ਯਾਵ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਭਗਵਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਤ੍ਤਰਿ [ਉਤ੍ਤਰਿੰ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਕਰਣੀਯੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਕਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਤਿਚਯੋ। ਮਯ੍ਹੰ ਖੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਕਤਸ੍ਸ ਪਤਿਚਯੋ। ਸਚੇ ਮੰ ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ, ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਹੰ ਤੰ ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਪਧਾਨਾਯਾ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮੇਘਿਯੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਆਗਮੇਹਿ ਤਾਵ, ਮੇਘਿਯ, ਏਕਕਮ੍ਹਿ ਤਾਵ, ਯਾਵ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ।

ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਭਗਵਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਕਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਤਿਚਯੋ। ਮਯ੍ਹੰ ਖੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਕਤਸ੍ਸ ਪਤਿਚਯੋ। ਸਚੇ ਮੰ ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ, ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਹੰ ਤੰ

ਅਮ੍ਬਵਨਂ ਪਧਾਨਾਯਾ''ਤਿ। ''ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਮੇਘਿਯ, ਵਦਮਾਨਂ ਕਿਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯਜਾਮ? ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ, ਮੇਘਿਯ, ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਤਂ ਅਮ੍ਬਵਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਮ੍ਬਵਨਂ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ [ਅਜ੍ਝੋਗਹੇਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮੇਘਿਯਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਮ੍ਬਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਤਯੋ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ, ਸੇਯਜਥਿਦਂ – ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ [ਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)]।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮੇਘਿਯਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਤ ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤ ਭੋ! ਸਦ੍ਧਾਯ ਚ ਵਤਮ੍ਹਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਅਥ ਚ ਪਨਿਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਪਾਪਕੇਹਿ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਅਨ੍ਵਾਸਤ੍ਤਾ, ਸੇਯਜਥਿਦਂ – ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੇਨ, ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੇਨ, ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੇਨ''।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਧ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਮ੍ਬਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਤਯੋ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ, ਸੇਯਜਥਿਦਂ – ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ । ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤ, ਭੋ! ਸਦ੍ਧਾਯ ਚ ਵਤਮ੍ਹਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਅਥ ਚ ਪਨਿਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਪਾਪਕੇਹਿ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਅਨ੍ਵਾਸਤ੍ਤਾ, ਸੇਯਜਥਿਦਂ – ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੇਨ, ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੇਨ, ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੇਨ'''।

''ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯ , ਮੇਘਿਯ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ?

''ਇਧ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕਲਜਾਣਸਹਾਯੋ ਕਲਜਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕੋ। ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯ, ਮੇਘਿਯ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯਂ ਪਠਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ। ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯ, ਮੇਘਿਯ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯਂ ਦੁਤਿਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਯਂ ਕਥਾ ਅਭਿਸਲ੍ਲੇਖਿਕਾ ਚੇਤੋਵਿਵਰਣਸਪ੍ਪਾਯਾ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯ ਉਪਸਮਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੇਯਜਥਿਦਂ – ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਕਥਾ, ਪਵਿਵੇਕਕਥਾ, ਅਸਂਸਗ੍ਗਕਥਾ, ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥਾ, ਸੀਲਕਥਾ, ਸਮਾਧਿਕਥਾ, ਪਞ੍ਞਾਕਥਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਥਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕਥਾ; ਏਵਰੂਪਾਯ ਕਥਾਯ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ। ਅਪਰਿਪਾਕਾਯ, ਮੇਘਿਯ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯਂ ਤਤਿਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ , ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ [ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ (ਸ੍ਯਾ॰)], ਥਾਮਵਾ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯ, ਮੇਘਿਯ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯਂ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਞਵਾ ਹੋਤਿ ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਰਿਯਾਯ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ। ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯ, ਮੇਘਿਯ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯ, ਮੇਘਿਯ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ , ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਸ੍ਸ ਯਂ ਸੀਲਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ।

‘‘ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ , ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਸ੍ਸ ਯਂ ਯਾਯਂ ਕਥਾ ਅਭਿਸਲ੍ਲੇਖਿਕਾ ਚੇਤੋਵਿਵਰਣਸਪ੍ਪਾਯਾ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯ ਉਪਸਮਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਕਥਾ, ਪਵਿਵੇਕਕਥਾ, ਅਸਂਸਗ੍ਗਕਥਾ, ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥਾ, ਸੀਲਕਥਾ, ਸਮਾਧਿਕਥਾ, ਪਞ੍ਞਾਕਥਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਥਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕਥਾ; ਏਵਰੂਪਾਯ ਕਥਾਯ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ।

‘‘ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਸ੍ਸ ਯਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ, ਥਾਮਵਾ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ।

‘‘ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਸ੍ਸ ਯਂ ਪਞ੍ਞਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਰਿਯਾਯ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ।

‘‘ਤੇਨ ਚ ਪਨ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ – ਅਸੁਭਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ, ਮੇਤ੍ਤਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ, ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਵਿਤਕ੍ਕੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ, ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤਾਯ। ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹਿ, ਮੇਘਿਯ, ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਖੁਦ੍ਦਾ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਸੁਖੁਮਾ ਵਿਤਕ੍ਕਾ,
ਅਨੁਗਤਾ [ਅਨੁਗ੍ਗਤਾ (ਸੀ॰ ਕ॰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਾਠਨ੍ਤਰਂ)] ਮਨਸੋ ਉਪ੍ਪਿਲਾਵਾ [ਉਬ੍ਬਿਲਾਪਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)]।
ਏਤੇ ਅਵਿਦ੍ਵਾ ਮਨਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇ,
ਹੁਰਾ ਹੁਰਂ ਧਾਵਤਿ ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ॥

‘‘ਏਤੇ ਚ ਵਿਦ੍ਵਾ ਮਨਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇ,
ਆਤਾਪਿਯੋ ਸਂਵਰਤੀ ਸਤੀਮਾ।
ਅਨੁਗਤੇ ਮਨਸੋ ਉਪ੍ਪਿਲਾਵੇ,
ਅਸੇਸਮੇਤੇ ਪਜਹਾਸਿ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ॥ ਪਠਮਂ।

੨. ਉਦ੍ਧਤਸੁਤ੍ਤਂ

੩੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਕੁਸਿਨਾਰਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਉਪਵਤ੍ਤਨੇ ਮਲ੍ਲਾਨੰ ਸਾਲਵਨੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਰਞ੍ਞਕੁਟਿਕਾਯੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਤਾ ਉਨ੍ਨਲਾ ਚਪਲਾ ਮੁਖਰਾ ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚਾ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਨੋ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਾ ਅਸਮਾਹਿਤਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਪਾਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਰਞ੍ਞਕੁਟਿਕਾਯੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਉਦ੍ਧਤੇ ਉਨ੍ਨਲੇ ਚਪਲੇ ਮੁਖਰੇ ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚੇ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਨੇ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨੇ ਅਸਮਾਹਿਤੇ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇ ਪਾਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਰਕ੍ਖਿਤੇਨ ਕਾਯੇਨ [ਚਿਤ੍ਤੇਨ (ਨੇਤ੍ਤਿਯੰ)], ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਹਤੇਨ [ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਨ (ਬਹੂਸੁ)] ਚ।
ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾ [ਥੀਨਮਿਦ੍ਧਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਭਿਭੂਤੇਨ, ਵਸੰ ਮਾਰਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤਿ॥

''ਤਸ੍ਮਾ ਰਕ੍ਖਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਗੋਚਰੋ।
ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ, ਞਤ੍ਵਾਨ ਉਦਯਬ੍ਬਯੰ।
ਥੀਨਮਿਦ੍ਧਾਭਿਭੂ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸਬ੍ਬਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿਯੋ ਜਹੇ''ਤਿ॥ ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਗੋਪਾਲਕਸੁਤ੍ਤੰ

੩੩. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਕੋਸਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ।

ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਤੰ ਗੋਪਾਲਕੰ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਸਮਾਦਪੇਸਿ [ਸਮਾਦਾਪੇਸਿ (?)] ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸਿ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸਮਾਦਪਿਤੋ [ਸਮਾਦਿਪਿਤੋ (?)] ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤੋ ਸਮ੍ਪਹੰਸਿਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤੰ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਕੇ ਨਿਵੇਸਨੇ ਪਹੂਤੰ ਅਪ੍ਪੋਦਕਪਾਯਸੰ [ਅਪ੍ਪੋਦਕਪਾਯਾਸੰ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਵਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪਿੰ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੰ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਕਾਲੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਤਸ੍ਸ ਗੋਪਾਲਕਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਅਪ੍ਪੋਦਕਪਾਯਸੇਨ [ਅਪ੍ਪੋਦਕਪਾਯਾਸੇਨ ਚ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਨਵੇਨ ਚ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿੰ ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਨੀਚੰ ਆਸਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਤੰ ਗੋਪਾਲਕੰ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਤੰ ਗੋਪਾਲਕੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਯੇਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗੋਪਾਲਕੇਨ ਅਜ੍ਜ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਪ੍ਪੋਦਕਪਾਯਸੇਨ ਨਵੇਨ ਚ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮ੍ਪਵਾਰਿਤੋ ਸੋ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗੋਪਾਲਕੋ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਿਤੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਦਿਸੋ ਦਿਸਂ ਯਂ ਤਂ ਕਯਿਰਾ, ਵੇਰੀ ਵਾ ਪਨ ਵੇਰਿਨਂ।
ਮਿਚ੍ਛਾਪਣਿਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਪਾਪਿਯੋ ਨਂ ਤਤੋ ਕਰੇ''ਤਿ॥ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਯਕ੍ਖਪਹਾਰਸੁਤ੍ਤਂ

੩੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਕਪੋਤਕਨ੍ਦਰਾਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਜੁਣ੍ਹਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਨਵੋਰੋਪਿਤੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਮਾਧਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਦ੍ਵੇ ਯਕ੍ਖਾ ਸਹਾਯਕਾ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਦਿਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ ਖੋ ਤੇ ਯਕ੍ਖਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਜੁਣ੍ਹਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਨਵੋਰੋਪਿਤੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਏਕੋ ਯਕ੍ਖੋ ਦੁਤਿਯਂ ਯਕ੍ਖਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਪਟਿਭਾਤਿ ਮਂ, ਸਮ੍ਮ, ਇਮਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਪਹਾਰਂ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਤਂ ਯਕ੍ਖਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਲਂ, ਸਮ੍ਮ, ਮਾ ਸਮਣਂ ਆਸਾਦੇਸਿ। ਉਲ਼ਾਰੋ ਸੋ, ਸਮ੍ਮ, ਸਮਣੋ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ''ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਤਂ ਯਕ੍ਖਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਪਟਿਭਾਤਿ ਮਂ, ਸਮ੍ਮ, ਇਮਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਪਹਾਰਂ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਤਂ ਯਕ੍ਖਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਲਂ, ਸਮ੍ਮ, ਮਾ ਸਮਣਂ ਆਸਾਦੇਸਿ। ਉਲ਼ਾਰੋ ਸੋ, ਸਮ੍ਮ, ਸਮਣੋ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ''ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਤਂ ਯਕ੍ਖਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਪਟਿਭਾਤਿ ਮਂ, ਸਮ੍ਮ, ਇਮਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਪਹਾਰਂ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਤਂ ਯਕ੍ਖਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਲਂ, ਸਮ੍ਮ, ਮਾ ਸਮਣਂ ਆਸਾਦੇਸਿ। ਉਲ਼ਾਰੋ ਸੋ, ਸਮ੍ਮ, ਸਮਣੋ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਤਂ ਯਕ੍ਖਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਪਹਾਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਤਾਵ ਮਹਾ ਪਹਾਰੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਪਿ ਤੇਨ ਪਹਾਰੇਨ ਸਤ੍ਤਰਤਨਂ ਵਾ ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਮਰਤਨਂ ਵਾ ਨਾਗਂ ਓਸਾਦੇਯ੍ਯ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟਂ ਪਦਾਲੇਯ੍ਯ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ 'ਡਯ੍ਹਾਮਿ ਡਯ੍ਹਾਮੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਹਾਨਿਰਯਂ ਅਪਤਾਸਿ [ਅਵਤ੍ਥਾਸਿ (ਕ॰ ਸੀ॰)]।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਤੇਨ ਯਕ੍ਖੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਪਹਾਰਂ ਦੀਯਮਾਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਖਮਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ? ''ਖਮਨੀਯਂ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਯਾਪਨੀਯਂ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ; ਅਪਿ ਚ ਮੇ ਸੀਸਂ ਥੋਕਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ।

''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ! ਯਾਵ [ਯਂ ਤ੍ਵਂ (ਸੀ॰ ਕ॰), ਯਂ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ! ਇਧ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਯਕ੍ਖੋ ਸੀਸੇ ਪਹਾਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਤਾਵ ਮਹਾ ਪਹਾਰੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਪਿ ਤੇਨ ਪਹਾਰੇਨ ਸਤ੍ਤਰਤਨਂ ਵਾ ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਮਰਤਨਂ ਵਾ ਨਾਗਂ ਓਸਾਦੇਯ੍ਯ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟਂ ਪਦਾਲੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਚ

ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ – ‘ਖਮਨੀਯਂ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਯਾਪਨੀਯਂ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ; ਅਪਿ ਚ ਮੇ ਸੀਸਂ ਥੋਕਂ ਦੁਕ੍ਖ’’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ! ਯਾਵ [ਯਂ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮ ਯਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ! ਮਯਂ ਪਨੇਤਰਹਿ ਪਂਸੁਪਿਸਾਚਕਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ।

ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਿਕਾਯ ਤੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਮਹਾਨਾਗਾਨਂ ਇਮਂ ਏਵਰੂਪਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯਸ੍ਸ ਸੇਲੂਪਮਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਠਿਤਂ ਨਾਨੁਪਕਮ੍ਪਤਿ।
ਵਿਰਤ੍ਤਂ ਰਜਨੀਯੇਸੁ, ਕੋਪਨੇਯ੍ਯੇ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ।
ਯਸ੍ਸੇਵਂ ਭਾਵਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਕੁਤੋ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਮੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ॥ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਨਾਗਸੁਤ੍ਤਂ

੩੫. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਘੋਸਿਤਾਰਾਮੇ । ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਰਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਰਾਜੂਹਿ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕੇਹਿ। ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਅਹਂ ਖੋ ਏਤਰਹਿ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਰਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਰਾਜੂਹਿ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕੇਹਿ। ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਏਕੋ ਗਣਸ੍ਮਾ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਕੋਸਮ੍ਬਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਸਾਮਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਂ ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਯੇਨ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਂ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਂ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕੇ ਵਿਹਰਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤਵਨਸਣ੍ਡੇ ਭਦ੍ਦਸਾਲਮੂਲੇ।

ਅਞ੍ਞਤਰੋਪਿ ਖੋ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਰਤਿ ਹਤ੍ਥੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਨੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਕਲਭੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਚ੍ਛਾਪੇਹਿ। ਛਿਨ੍ਨਗ੍ਗਾਨਿ ਚੇਵ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਤਿ, ਓਭਗ੍ਗੋਭਗ੍ਗਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਂ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਆਵਿਲਾਨਿ ਚ ਪਾਨੀਯਾਨਿ ਪਿਵਤਿ, ਓਗਾਹਾ ਚਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨਿਯੋ ਕਾਯਂ ਉਪਨਿਘਂਸਨ੍ਤਿਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਅਹਂ ਖੋ ਏਤਰਹਿ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਰਾਮਿ ਹਤ੍ਥੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਨੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਕਲਭੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਚ੍ਛਾਪੇਹਿ, ਛਿਨ੍ਨਗ੍ਗਾਨਿ ਚੇਵ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਾਮਿ, ਓਭਗ੍ਗੋਭਗ੍ਗਞ੍ਚ ਮੇ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਂ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਆਵਿਲਾਨਿ ਚ ਪਾਨੀਯਾਨਿ ਪਿਵਾਮਿ, ਓਗਾਹਾ ਚ ਮੇ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨਿਯੋ ਕਾਯਂ ਉਪਨਿਘਂਸਨ੍ਤਿਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਏਕੋ ਗਣਸ੍ਮਾ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਯੂਥਾ ਅਪਕ੍ਕਮ੍ਮ ਯੇਨ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਂ ਰਕ੍ਖਿਤਵਨਸਣ੍ਡੋ ਭਦ੍ਦਸਾਲਮੂਲਂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ [ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਸੋ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਤਂ ਪਦੇਸਂ [ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਣ੍ਡਾਯ (ਬਹੂਸੁ)] ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਚ [ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਣ੍ਡਾਯ (ਬਹੂਸੁ)] ਭਗਵਤੋ ਪਾਨੀਯਂ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ [ਉਪਟ੍ਠਪੇਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਅਹਂ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਾਸਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਰਾਜੂਹਿ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕੇਹਿ, ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਫਾਸੁ ਵਿਹਾਸਿਂ। ਸੋਮ੍ਹਿ ਏਤਰਹਿ ਅਨਾਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਰਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਰਾਜੂਹਿ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕੇਹਿ, ਅਨਾਕਿਣ੍ਣੋ ਸੁਖਂ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਾਮੀ''ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਪਿ ਖੋ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਅਹਂ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਾਸਿਂ ਹਤ੍ਥੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਨੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਕਲਭੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਚ੍ਛਾਪੇਹਿ, ਛਿਨ੍ਨਗ੍ਗਾਨਿ ਚੇਵ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਿਂ, ਓਭਗ੍ਗੋਭਗ੍ਗਞ੍ਚ ਮੇ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਂ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਆਵਿਲਾਨਿ ਚ ਪਾਨੀਯਾਨਿ ਅਪਾਯਿਂ, ਓਗਾਹਾ ਚ ਮੇ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨਿਯੋ ਕਾਯਂ ਉਪਨਿਘਂਸਨ੍ਤਿਯੋ ਅਗਮਂਸੁ, ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਫਾਸੁ ਵਿਹਾਸਿਂ। ਸੋਮ੍ਹਿ ਏਤਰਹਿ ਅਨਾਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਰਾਮਿ ਹਤ੍ਥੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਨੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਕਲਭੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਚ੍ਛਾਪੇਹਿ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗ੍ਗਾਨਿ ਚੇਵ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਾਮਿ, ਓਭਗ੍ਗੋਭਗ੍ਗਞ੍ਚ ਮੇ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਂ ਨ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਵਿਲਾਨਿ ਚ ਪਾਨੀਯਾਨਿ ਪਿਵਾਮਿ, ਓਗਾਹਾ ਚ ਮੇ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨਿਯੋ ਨ ਕਾਯਂ ਉਪਨਿਘਂਸਨ੍ਤਿਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਕਿਣ੍ਣੋ ਸੁਖਂ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਾਮੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਵਿਵੇਕਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਚ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਏਤਂ [ਏਵੰ (ਕ॰)] ਨਾਗਸ੍ਸ ਨਾਗੇਨ, ਈਸਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨੋ।
ਸਮੇਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਯਦੇਕੋ ਰਮਤੀ ਮਨੋ''ਤਿ॥ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਪਿਣ੍ਡੋਲਸੁਤ੍ਤਂ

੩੬. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਤੇਚੀਵਰਿਕੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਅਸਂਸਟ੍ਠੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ [ਆਰਦ੍ਧਵਿਰਿਯੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਧੁਤਵਾਦੋ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਆਰਞ੍ਞਿਕਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਂ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਂ ਤੇਚੀਵਰਿਕਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਂ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਂ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਅਸਂਸਟ੍ਠਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਂ ਧੁਤਵਾਦਂ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮਨੁਯੁਤ੍ਤਂ ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਨੂਪਵਾਦੋ ਅਨੂਪਘਾਤੋ [ਅਨੁਪਵਾਦੋ ਅਨੁਪਘਾਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)], ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਚ ਸਂਵਰੋ।
ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ ਚ ਭਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਪਨ੍ਤਞ੍ਚ ਸਯਨਾਸਨਂ।
ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਆਯੋਗੋ, ਏਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਂ

੩੭. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ

ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਅਸਂਸਟ੍ਠੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਂ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਂ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਅਸਂਸਟ੍ਠਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਂ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮਨੁਯੁਤ੍ਤਂ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਧਿਚੇਤਸੋ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤੋ,
ਮੁਨਿਨੋ ਮੋਨਪਥੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ।
ਸੋਕਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਨੋ,
ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਦਾ ਸਤੀਮਤੋ''ਤਿ॥ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਸੁਨ੍ਦਰੀਸੁਤ੍ਤਂ

੩੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ । ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਗਰੁਕਤਾ ਅਮਾਨਿਤਾ ਅਪੂਜਿਤਾ ਅਨਪਚਿਤਾ ਨ ਲਾਭਿਨੋ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ।

ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਭਗਵਤੋ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਸਹਮਾਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਯੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਉਸ੍ਸਹਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਗਿਨਿ, ਞਾਤੀਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ? ''ਕ੍ਯਾਹਂ, ਅਯ੍ਯਾ, ਕਰੋਮਿ? ਕਿਂ ਮਯਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ [ਕਿਂ ਮਯਾ ਸਕ੍ਕਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਕਾਤੁਂ? ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਮੇ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਞਾਤੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ।

''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਗਿਨਿ, ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਜੇਤਵਨਂ ਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਖੋ ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਜੇਤਵਨਂ ਅਗਮਾਸਿ।

ਯਦਾ ਤੇ ਅਞ੍ਞਿਂਸੁ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ – ''ਵੋਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਬਹੁਜਨੇਨ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਜੇਤਵਨਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ [ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ਅਥ ਨਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਜੇਤਵਨਸ੍ਸ ਪਰਿਖਾਕੂਪੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ [ਨਿਖਨਿਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਯੇਨ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਪਸੇਨਦਿਂ ਕੋਸਲਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਯਾ ਸਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ; ਸਾ ਨੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ''ਕਤ੍ਥ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਸਙ੍ਕਥਾ''ਤਿ ? ''ਜੇਤਵਨੇ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ ਜੇਤਵਨਂ ਵਿਚਿਨਥਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਜੇਤਵਨਂ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਖਾਕੂਪਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਕਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਰਥਿਯਾਯ ਰਥਿਯਂ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇਨ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਉਜ੍ਝਾਪੇਸੁਂ –

''ਪਸ੍ਸਥਾਯ੍ਯਾ ਸਮਣਾਨਂ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ! ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਮੁਸਾਵਾਦਿਨੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ। ਇਮੇ ਹਿ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਮਚਾਰਿਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੋ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ!

ਨਤ੍ਥਿ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਇਮੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ। ਨਟ੍ਠਂ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਨਟ੍ਠਂ ਇਮੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ। ਕੁਤੋ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਕੁਤੋ ਇਮੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ? ਅਪਗਤਾ ਇਮੇ ਸਾਮਞ੍ਞਾ, ਅਪਗਤਾ ਇਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਾ। ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਰਿਸਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ!

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸਬ੍ਭਾਹਿ ਫਰੁਸਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ ਰੋਸਨ੍ਤਿ ਵਿਹੇਸਨ੍ਤਿ –

''ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਮੁਸਾਵਾਦਿਨੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ । ਇਮੇ ਹਿ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਮਚਾਰਿਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੋ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ! ਨਤ੍ਥਿ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਇਮੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ। ਨਟ੍ਠਂ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਨਟ੍ਠਂ ਇਮੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ। ਕੁਤੋ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਕੁਤੋ ਇਮੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ? ਅਪਗਤਾ ਇਮੇ ਸਾਮਞ੍ਞਾ, ਅਪਗਤਾ ਇਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਾ। ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਰਿਸਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ!

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿਂਸੁ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ –

''ਏਤਰਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸਬ੍ਭਾਹਿ ਫਰੁਸਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ ਰੋਸਨ੍ਤਿ ਵਿਹੇਸਨ੍ਤਿ – 'ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਮੁਸਾਵਾਦਿਨੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ। ਇਮੇ ਹਿ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਮਚਾਰਿਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੋ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਇਮੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ। ਨਟ੍ਠਂ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਨਟ੍ਠਂ ਇਮੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ। ਕੁਤੋ ਇਮੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਕੁਤੋ ਇਮੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ? ਅਪਗਤਾ ਇਮੇ ਸਾਮਞ੍ਞਾ, ਅਪਗਤਾ ਇਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਾ। ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਰਿਸਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ!

''ਨੇਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦ੍ਦੋ ਚਿਰਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸਬ੍ਭਾਹਿ ਫਰੁਸਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ ਰੋਸਨ੍ਤਿ ਵਿਹੇਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਟਿਚੋਦੇਥ –

'''ਅਭੂਤਵਾਦੀ ਨਿਰਯਂ ਉਪੇਤਿ,
ਯੋ ਵਾਪਿ [ਯੋ ਚਾਪਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਕਰੋਮਿ ਚਾਹ।
ਉਭੋਪਿ ਤੇ ਪੇਚ੍ਚ ਸਮਾ ਭਵਨ੍ਤਿ,
ਨਿਹੀਨਕਮ੍ਮਾ ਮਨੁਜਾ ਪਰਤ੍ਥਾ'''ਤਿ॥

ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਯੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸਬ੍ਭਾਹਿ ਫਰੁਸਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ ਰੋਸਨ੍ਤਿ ਵਿਹੇਸਨ੍ਤਿ ਤੇ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਟਿਚੋਦੇਨ੍ਤਿ –

''ਅਭੂਤਵਾਦੀ ਨਿਰਯਂ ਉਪੇਤਿ,
ਯੋ ਵਾਪਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਕਰੋਮਿਚਾਹ।
ਉਭੋਪਿ ਤੇ ਪੇਚ੍ਚ ਸਮਾ ਭਵਨ੍ਤਿ,
ਨਿਹੀਨਕਮ੍ਮਾ ਮਨੁਜਾ ਪਰਤ੍ਥਾ''ਤਿ॥

ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਅਕਾਰਕਾ ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ। ਨਯਿਮੇਹਿ ਕਤੰ। ਸਪਨ੍ਤਿਮੇ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ। ਨੇਵ ਸੋ ਸਦ੍ਦੋ ਚਿਰੰ ਅਹੋਸਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਮੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਵੋਚੁੰ –

‘‘ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ! ਯਾਵ ਸੁਭਾਸਿਤੰ ਚਿਦੰ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤਾ – ‘ਨੇਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦ੍ਦੋ ਚਿਰੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਦ੍ਦੋ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਤੁਦਨ੍ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਜਨਾ ਅਸਞ੍ਞਤਾ,
ਸਰੇਹਿ ਸਙ੍ਗਾਮਗਤੰਵ ਕੁਞ੍ਜਰੰ।
ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਵਾਕ੍ਯੰ ਫਰੁਸੰ ਉਦੀਰਿਤੰ,
ਅਧਿਵਾਸਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿ॥ ਅਟ੍ਠਮੰ।

੯. ਉਪਸੇਨਸੁਤ੍ਤੰ

੩੯. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਸੇਨਸ੍ਸ ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ‘‘ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧੰ ਵਤ ਮੇ, ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਮੇ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ; ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੇ ਚਮ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ; ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਚ ਮੇ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ; ਸੀਲੇਸੁ ਚਮ੍ਹਿ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ; ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ ਚਮ੍ਹਿ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ; ਅਰਹਾ ਚਮ੍ਹਿ ਖੀਣਾਸਵੋ; ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਚਮ੍ਹਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ। ਭਦ੍ਦਕੰ ਮੇ ਜੀਵਿਤੰ, ਭਦ੍ਦਕੰ ਮਰਣ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਸੇਨਸ੍ਸ ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯੰ ਜੀਵਿਤੰ ਨ ਤਪਤਿ, ਮਰਣਨ੍ਤੇ ਨ ਸੋਚਤਿ।
ਸ ਵੇ ਦਿਟ੍ਠਪਦੋ ਧੀਰੋ, ਸੋਕਮਜ੍ਝੇ ਨ ਸੋਚਤਿ॥

‘‘ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਵਤਣ੍ਹਸ੍ਸ , ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ’’ਤਿ॥ ਨਵਮੰ।

੧੦. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਉਪਸਮਸੁਤ੍ਤੰ

੪੦. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁੰ ਕਾਯੰ ਪਣਿਧਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਸਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁੰ ਕਾਯੰ ਪਣਿਧਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਸਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੰ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਉਪਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਨੇਤ੍ਤਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸੰਸਾਰੋ, ਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਮਾਰਬਨ੍ਧਨਾ''ਤਿ॥ ਦਸਮੰ।

ਮੇਘਿਯਵਗ੍ਗੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨੰ –

ਮੇਘਿਯੋ ਉਦ੍ਧਤਾ ਗੋਪਾਲੋ, ਯਕ੍ਖੋ [ਜੁਣ੍ਹਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਜੁਣ੍ਹੰ (ਕ॰)] ਨਾਗੇਨ ਪਞ੍ਚਮੰ।
ਪਿਣ੍ਡੋਲੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਚ, ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਭਵਤਿ ਅਟ੍ਠਮੰ।
ਉਪਸੇਨੋ ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਚ ਤੇ ਦਸਾਤਿ॥

੫. ਸੋਣਵਗ੍ਗੋ [ਮਹਾਵਗ੍ਗ (ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਮੇਤਿ)]

੧. ਪਿਯਤਰਸੁਤ੍ਤੰ

੪੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਵਰਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਮਲ੍ਲਿਕੰ ਦੇਵਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਤੇ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਕੋਚਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ''ਤਿ?

''ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ ਮੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੋਚਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ। ਤੁਯ੍ਹੰ ਪਨ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ''ਤਿ? ''ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਨਤ੍ਥਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਪਾਸਾਦਾ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਇਧਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਵਰਗਤੋ ਮਲ੍ਲਿਕੰ ਦੇਵਿਂ ਏਤਦਵੋਚੰ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਤੇ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਕੋਚਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ'ਤਿ? ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਮਲ੍ਲਿਕਾ ਦੇਵੀ ਮੰ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ ਮੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੋਚਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ। ਤੁਯ੍ਹੰ ਪਨ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ'ਤਿ? ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਲ੍ਲਿਕੰ ਦੇਵਿਂ ਏਤਦਵੋਚੰ – 'ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਨਤ੍ਥਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ'''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਅਨੁਪਰਿਗਮ੍ਮ ਚੇਤਸਾ,
ਨੇਵਜ੍ਝਗਾ ਪਿਯਤਰਮਤ੍ਤਨਾ ਕ੍ਵਚਿ।
ਏਵੰ ਪਿਯੋ ਪੁਥੁ ਅਤ੍ਤਾ ਪਰੇਸੰ,
ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਹਿੰਸੇ ਪਰਮਤ੍ਤਕਾਮੋ''ਤਿ॥ ਪਠਮੰ।

੨. ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਸੁਤ੍ਤੰ

੪੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ [ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਣਾ (ਸੀ॰)] ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ! ਯਾਵ ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਾ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਮਾਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਜਾਤੇ ਭਗਵਤਿ ਭਗਵਤੋ ਮਾਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ, ਤੁਸਿਤੰ ਕਾਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜੀ''ਤਿ।

''ਏਵਮੇਤੰ, ਆਨਨ੍ਦ [ਏਵਮੇਤੰ ਆਨਨ੍ਦ ਏਵਮੇਤੰ ਆਨਨ੍ਦ (ਸ੍ਯਾ॰)], ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਾ ਹਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਰੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਜਾਤੇਸੁ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਸੁ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਰੋ ਕਾਲੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੁਸਿਤੰ ਕਾਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯੇ ਕੇਚਿ ਭੂਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੇ ਵਾਪਿ,
ਸਬ੍ਬੇ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਹਾਯ ਦੇਹਂ।
ਤਂ ਸਬ੍ਬਜਾਨਿਂ ਕੁਸਲੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ,
ਆਤਾਪਿਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ॥ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਕੁਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਂ

੪੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਗਹੇ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਕੁਟ੍ਠੀ ਅਹੋਸਿ – ਮਨੁਸ੍ਸਦਲਿਦ੍ਦੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਕਪਣੋ , ਮਨੁਸ੍ਸਵਰਾਕੋ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਪਰਿਵੁਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਤਂ ਮਹਾਜਨਕਾਯਂ ਦੂਰਤੋਵ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਨਿਸ੍ਸਂਸਯਂ ਖੋ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਭਾਜੀਯਤਿ [ਭਾਜੀਯਿਸ੍ਸਤਿ (ਸੀ॰)]। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਯੇਨ ਸੋ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯਂ। ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਲਭੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਯੇਨ ਸੋ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਪਰਿਵੁਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਨ ਖੋ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਭਾਜੀਯਤਿ। ਸਮਣੋ ਅਯਂ ਗੋਤਮੋ ਪਰਿਸਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ – ‘‘ਅਹਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਸਂ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਮਨਸਾਕਾਸਿ ‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਧ ਭਬ੍ਬੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ? ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਂ ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਤਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਅਯਂ ਖੋ ਇਧ ਭਬ੍ਬੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਂ ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਆਰਬ੍ਭ ਆਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥਂ [ਆਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਂ (ਸੀ॰), ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਕਥੇਸਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਦਾਨਕਥਂ ਸੀਲਕਥਂ ਸਗ੍ਗਕਥਂ; ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਙ੍ਕਿਲੇਸਂ; ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ [ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਚ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਂ ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤਂ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤਂ ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਮੁਕ੍ਕਂਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਤਂ ਪਕਾਸੇਸਿ – ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਮੁਦਯਂ, ਨਿਰੋਧਂ, ਮਗ੍ਗਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਸੁਦ੍ਧਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਪਗਤਕਾਲ਼ਕਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਰਜਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕੁਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਸਨੇ ਵਿਰਜਂ ਵੀਤਮਲਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦਿ – ‘‘ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਯੋਗਾਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੋ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਵਿਗਤਕਥਂਕਥੋ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ , ਭਨ੍ਤੇ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ; ਏਵਮੇਵਂ ਭਗਵਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸਮਾਦਪਿਤੋ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤੋ ਸਮ੍ਪਹੰਸਿਤੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੰ ਕੁਟ੍ਠਿੰ ਗਾਵੀ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਾ ਅਧਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚੁੰ – ''ਯੋ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਕੁਟ੍ਠੀ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸਮਾਦਪਿਤੋ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤੋ ਸਮ੍ਪਹੰਸਿਤੋ, ਸੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ''ਤਿ?

''ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ; ਪਚ੍ਚਪਾਦਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਨੁਧਮ੍ਮੰ; ਨ ਚ ਮੰ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣੰ ਵਿਹੇਸੇਸਿ। ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਟ੍ਠੀ ਤਿਣ੍ਣੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮੋ ਨਿਯਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ''ਤਿ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਯੇਨ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਅਹੋਸਿ – ਮਨੁਸ੍ਸਦਲਿਦ੍ਦੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਕਪਣੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਵਰਾਕੋ''ਤਿ?

''ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਰਾਜਗਹੇ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਉਯ੍ਯਾਨਭੂਮਿੰ ਨਿਯ੍ਯਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ ਤਗਰਸਿਖਿੰ [ਤਗ੍ਗਰਸਿਖਿੰ (ਕ॰)] ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਨਗਰੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਕ੍ਵਾਯੰ ਕੁਟ੍ਠੀ ਕੁਟ੍ਠਿਚੀਵਰੇਨ ਵਿਚਰਤੀ'ਤਿ? ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵਾ ਅਪਸਬ੍ਯਤੋ [ਅਪਬ੍ਯਾਮਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੫)] ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੇਨ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਥ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਰਾਜਗਹੇ ਕੁਟ੍ਠੀ ਅਹੋਸਿ ਮਨੁਸ੍ਸਦਲਿਦ੍ਦੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਕਪਣੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਵਰਾਕੋ। ਸੋ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਗਮ੍ਮ ਸਦ੍ਧੰ ਸਮਾਦਿਯਿ ਸੀਲੰ ਸਮਾਦਿਯਿ ਸੁਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿ ਚਾਗੰ ਸਮਾਦਿਯਿ ਪਞ੍ਞੰ ਸਮਾਦਿਯਿ। ਸੋ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਗਮ੍ਮ ਸਦ੍ਧੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸੁਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਚਾਗੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਦੇਵਾਨੰ ਤਾਵਤਿੰਸਾਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੇ ਦੇਵੇ ਅਤਿਰੋਚਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ ਚੇਵ ਯਸਸਾ ਚਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਵਿਸਮਾਨੀਵ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਪਰਕ੍ਕਮੇ।
ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਜੀਵਲੋਕਸ੍ਮਿੰ, ਪਾਪਾਨਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯੇ''ਤਿ॥ ਤਤਿਯੰ।

੪. ਕੁਮਾਰਕਸੁਤ੍ਤੰ

੪੪. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਕੁਮਾਰਕਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਜੇਤਵਨੰ ਮਚ੍ਛਕੇ ਬਾਧੇਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਕੁਮਾਰਕੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਜੇਤਵਨੰ ਮਚ੍ਛਕੇ ਬਾਧੇਨ੍ਤੇ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਯੇਨ ਤੇ ਕੁਮਾਰਕਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਕੁਮਾਰਕੇ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਭਾਯਥ ਵੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਕੁਮਾਰਕਾ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਅਪ੍ਪਿਯੰ ਵੋ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ? ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਾਯਾਮ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ , ਅਪ੍ਪਿਯੰ ਨੋ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

> ''ਸਚੇ ਭਾਯਥ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਸਚੇ ਵੋ ਦੁਕ੍ਖਮਪ੍ਪਿਯੰ।
> ਮਾਕਤ੍ਥ ਪਾਪਕੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਆਵਿ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਰਹੋ॥
>
> ''ਸਚੇ ਚ ਪਾਪਕੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਕਰਿਸ੍ਸਥ ਕਰੋਥ ਵਾ।
> ਨ ਵੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਤ੍ਯਤ੍ਥਿ, ਉਪੇਚ੍ਚਪਿ [ਉਪਚ੍ਚਪਿ (ਕ॰), ਉਪ੍ਪਚ੍ਚਪਿ (?), ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾਪਿ ਇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ] ਪਲਾਯਤ''ਨ੍ਤਿ॥
> ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੫. ਉਪੋਸਥਸੁਤ੍ਤੰ

੪੫. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਠਮੇ ਯਾਮੇ, ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕੰਸੰ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ [ਚੀਵਰੰ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ; ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ; ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ; ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕੰਸੰ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ; ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਯਾਮੋ; ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ; ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ, ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕੰਸੰ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ; ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਯਾਮੋ; ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੋ ਅਰੁਣੋ; ਨਨ੍ਦਿਮੁਖੀ ਰਤ੍ਤਿ; ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ; ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਸਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਕੰ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਸਾ'ਤਿ? ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਮਨਸਾਕਾਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਦੁਸ੍ਸੀਲੰ ਪਾਪਧਮ੍ਮੰ ਅਸੁਚਿੰ ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਰਸਮਾਚਾਰੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤੰ ਅਸਮਣੰ ਸਮਣਪਟਿਞ੍ਞੰ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਪਟਿਞ੍ਞੰ ਅਨ੍ਤੋਪੂਤਿੰ ਅਵਸ੍ਸੁਤੰ ਕਸਮ੍ਬੁਜਾਤੰ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਯੇਨ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਆਵੁਸੋ, ਦਿਟ੍ਠੋਸਿ ਭਗਵਤਾ; ਨਤ੍ਥਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਵਾਸੋ''ਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ [ਅਥ ਖੋ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ), ਚੂਲਵ॰ ੩੮੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੦ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ], ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਆਵੁਸੋ, ਦਿਟ੍ਠੋਸਿ ਭਗਵਤਾ; ਨਤ੍ਥਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਵਾਸੋ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਬਾਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਘਟਿਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਨਿਕ੍ਖਾਮਿਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਯਾ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਪਰਿਸਾ। ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ! ਯਾਵ ਬਾਹਾਗਹਣਾਪਿ ਨਾਮ ਸੋ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ ਆਗਮੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਨ ਦਾਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਤੋ ਪਰਂ [ਨ ਦਾਨਾਹਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੦)] ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਦਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਤੋ ਪਰਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਥ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥ। ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਵਕਾਸੋ ਯਂ ਤਥਾਗਤੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯ।

‘‘ਅਟ੍ਠਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਅਬ੍ਭੁਤਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਯੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਅਟ੍ਠ?

‘‘ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਨ੍ਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪੋਣੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਬ੍ਭਾਰੋ, ਨ ਆਯਤਕੇਨੇਵ ਪਪਾਤੋ। ਯਮ੍ਪਿ [ਯਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕ॰)], ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਨ੍ਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪੋਣੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਬ੍ਭਾਰੋ ਨ ਆਯਤਕੇਨੇਵ ਪਪਾਤੋ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਠਮੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਠਿਤਧਮ੍ਮੋ ਵੇਲਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਠਿਤਧਮ੍ਮੋ ਵੇਲਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ [ਅਯਮ੍ਪਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)], ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਦੁਤਿਯੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਨ ਮਤੇਨ ਕੁਣਪੇਨ ਸਂਵਸਤਿ। ਯਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਮਤਂ ਕੁਣਪਂ ਤਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ [ਖਿਪ੍ਪਞ੍ਞੇਵ (ਸੀ॰), ਖਿਪ੍ਪਂਯੇਵ (ਕ॰)] ਤੀਰਂ ਵਾਹੇਤਿ, ਥਲਂ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਨ ਮਤੇਨ ਕੁਣਪੇਨ ਸਂਵਸਤਿ, ਯਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਮਤਂ ਕੁਣਪਂ ਤਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਤੀਰਂ ਵਾਹੇਤਿ ਥਲਂ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤਿ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਤਤਿਯੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾ ਕਾਚਿ ਮਹਾਨਦਿਯੋ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਗਙ੍ਗਾ ਯਮੁਨਾ ਅਚਿਰਵਤੀ ਸਰਭੂ ਮਹੀ, ਤਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਤ੍ਵਾ [ਪਤ੍ਤਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਜਹਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਨਿ; ‘ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾ ਕਾਚਿ ਮਹਾਨਦਿਯੋ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਗਙ੍ਗਾ ਯਮੁਨਾ ਅਚਿਰਵਤੀ ਸਰਭੂ ਮਹੀ ਤਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਤ੍ਵਾ ਜਹਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਨਿ, ‘ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾ ਚ ਲੋਕੇ ਸਵਨ੍ਤਿਯੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਅਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਯਾ ਚ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਾ ਧਾਰਾ ਪਪਤਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਨ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਊਨਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪੂਰਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਯਾ ਚ ਲੋਕੇ ਸਵਨ੍ਤਿਯੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਅਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਯਾ ਚ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਾ ਧਾਰਾ ਪਪਤਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਨ ਮਹਾਸਮ੍ਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਊਨਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪੂਰਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਞ੍ਚਮੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਏਕਰਸੋ ਲੋਣਰਸੋ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਏਕਰਸੋ ਲੋਣਰਸੋ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਛਟ੍ਠੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਬਹੁਰਤਨੋ ਅਨੇਕਰਤਨੋ। ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਰਤਨਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਣਿ ਵੇਲੁਰਿਯੋ ਸਙ੍ਖੋ ਸਿਲਾ ਪਵਾਲ਼ਂ ਰਜਤਂ ਜਾਤਰੂਪਂ ਲੋਹਿਤਙ੍ਗੋ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਂ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਬਹੁਰਤਨੋ ਅਨੇਕਰਤਨੋ, ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਰਤਨਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਣਿ ਵੇਲੁਰਿਯੋ ਸਙ੍ਖੋ ਸਿਲਾ ਪਵਾਲ਼ਂ ਰਜਤਂ ਜਾਤਰੂਪਂ ਲੋਹਿਤਙ੍ਗੋ [ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਲੋਹਿਤਕੋ (?)] ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਂ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਸਤ੍ਤਮੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਮਹਤਂ ਭੂਤਾਨਂ ਆਵਾਸੋ। ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਭੂਤਾ – ਤਿਮਿ ਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ ਤਿਮਿਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ [ਤਿਮਿ ਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ ਤਿਮਿਰਪਿਙ੍ਗਲੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰, ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੯)] ਅਸੁਰਾ ਨਾਗਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ। ਸਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ, ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ, ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ, ਚਤੁਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ, ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਮਹਤਂ ਭੂਤਾਨਂ ਆਵਾਸੋ, ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਭੂਤਾ – ਤਿਮਿ ਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ ਤਿਮਿਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ ਅਸੁਰਾ ਨਾਗਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ, ਸਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਟ੍ਠਮੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਅਬ੍ਭੁਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਟ੍ਠ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਅਬ੍ਭੁਤਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਯੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਅਟ੍ਠ?

‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਨ੍ਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪੋਣੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਬ੍ਭਾਰੋ, ਨ ਆਯਤਕੇਨੇਵ ਪਪਾਤੋ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਦਾ, ਨ ਆਯਤਕੇਨੇਵ ਅਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੋ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਦਾ, ਨ ਆਯਤਕੇਨੇਵ ਅਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੋ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਪਠਮੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਠਿਤਧਮ੍ਮੋ ਵੇਲਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਤਂ ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਤਂ ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਦੁਤਿਯੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਨ ਮਤੇਨ ਕੁਣਪੇਨ ਸਂਵਸਤਿ; ਯਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਮਤਂ ਕੁਣਪਂ ਤਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਤੀਰਂ ਵਾਹੇਤਿ, ਥਲਂ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ ਅਸੁਚਿ ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਰਸਮਾਚਾਰੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਮਣੋ ਸਮਣਪਟਿਞ੍ਞੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਪਟਿਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੋਪੂਤਿ ਅਵਸ੍ਸੁਤੋ ਕਸਮ੍ਬੁਜਾਤੋ, ਨ ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਸਂਵਸਤਿ; ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਹੋਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਆਰਕਾਵ ਸਙ੍ਘਮ੍ਹਾ, ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਤੇਨ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ ਅਸੁਚਿ ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਰਸਮਾਚਾਰੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਮਣੋ ਸਮਣਪਟਿਞ੍ਞੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਪਟਿਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੋਪੂਤਿ ਅਵਸ੍ਸੁਤੋ ਕਸਮ੍ਬੁਜਾਤੋ, ਨ ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੋ

ਸੰਵਸਤਿ; ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਹੋਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਆਰਕਾਵ ਸਙ੍ਘਮ੍ਹਾ, ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਤੇਨ; ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਤਤਿਯੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾ ਕਾਚਿ ਮਹਾਨਦਿਯੋ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਗਙ੍ਗਾ ਯਮੁਨਾ ਅਚਿਰਵਤੀ ਸਰਭੂ ਮਹੀ ਤਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ ਪਤ੍ਵਾ ਜਹਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਨਿ, 'ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ'ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ – ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਵੇਸ੍ਸਾ, ਸੁਦ੍ਦਾ ਤੇ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ [ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ (ਕ॰ ਸੀ॰)] ਜਹਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਨਿ, 'ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ'ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ – ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਵੇਸ੍ਸਾ, ਸੁਦ੍ਦਾ ਤੇ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਜਹਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਨਿ , 'ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ'ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ; ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾ ਚ ਲੋਕੇ ਸਵਨ੍ਤਿਯੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ ਅਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਯਾ ਚ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਾ ਧਾਰਾ ਪਪਤਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਨ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਊਨਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪੂਰਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਹੂ ਚੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਊਨਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪੂਰਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਹੂ ਚੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਊਨਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪੂਰਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ; ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਪਞ੍ਚਮੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਏਕਰਸੋ ਲੋਣਰਸੋ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਏਕਰਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਏਕਰਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ; ਅਯੰ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਛਟ੍ਠੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਬਹੁਰਤਨੋ ਅਨੇਕਰਤਨੋ, ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਰਤਨਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਣਿ ਵੇਲੁਰਿਯੋ ਸਙ੍ਖੋ ਸਿਲਾ ਪਵਾਲ਼ੰ ਰਜਤੰ ਜਾਤਰੂਪੰ ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲੰ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਬਹੁਰਤਨੋ ਅਨੇਕਰਤਨੋ; ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਰਤਨਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ, ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਬਹੁਰਤਨੋ ਅਨੇਕਰਤਨੋ, ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਰਤਨਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ, ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ; ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਸਤ੍ਤਮੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਮਹਤੰ ਭੂਤਾਨੰ ਆਵਾਸੋ, ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਭੂਤਾ – ਤਿਮਿ ਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ ਤਿਮਿਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ ਅਸੁਰਾ ਨਾਗਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ, ਸਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਚਤੁਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਮਹਤੰ ਭੂਤਾਨੰ ਆਵਾਸੋ; ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਭੂਤਾ – ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਸਕਦਾਗਾਮਿ, ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਅਨਾਗਾਮੀ, ਅਨਾਗਾਮੀਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਅਰਹਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ [ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ (ਸੀ॰)]। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਮਹਤੰ ਭੂਤਾਨੰ ਆਵਾਸੋ, ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਭੂਤਾ –

ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਸਕਦਾਗਾਮੀ, ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਅਨਾਗਾਮੀ, ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਅਰਹਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ; ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਟ੍ਠਮੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਟ੍ਠ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਅਬ੍ਭੁਤਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਯੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਛਨ੍ਨਮਤਿਵਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਵਟਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤਿ।
ਤਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਨਂ ਵਿਵਰੇਥ, ਏਵਂ ਤਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ॥ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਸੋਣਸੁਤ੍ਤਂ

੪੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਅਵਨ੍ਤੀਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕੁਰਰਘਰੇ [ਕੁਰੁਰਘਰੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਮਹਾਵ॰ ੨੫੭), ਕੁਲਘਰੇ (ਕ॰)] ਪਵਤ੍ਤੇ ਪਬ੍ਬਤੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ‘‘ਯਥਾ ਯਥਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਂ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਇਧ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ‘ਯਥਾ ਯਥਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ , ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ’’ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਸੋਣਂ ਉਪਾਸਕਂ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਖੋ, ਸੋਣ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਏਕਭਤ੍ਤਂ ਏਕਸੇਯ੍ਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। ਇਙ੍ਘ ਤ੍ਵਂ, ਸੋਣ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਗਾਰਿਕਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜ ਕਾਲਯੁਤ੍ਤਂ ਏਕਭਤ੍ਤਂ ਏਕਸੇਯ੍ਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਯੋ ਅਹੋਸਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਸੋ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਸੋਣਂ ਉਪਾਸਕਂ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਖੋ, ਸੋਣ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਏਕਭਤ੍ਤਂ ਏਕਸੇਯ੍ਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। ਇਙ੍ਘ ਤ੍ਵਂ, ਸੋਣ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਗਾਰਿਕਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜ ਕਾਲਯੁਤ੍ਤਂ ਏਕਭਤ੍ਤਂ ਏਕਸੇਯ੍ਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਯੋ ਅਹੋਸਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਸੋ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿ।

ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤੱਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ‘‘ਯਥਾ ਯਥਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕੱਚਾਨੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅੱਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪੱਬਜੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕੱਚਾਨੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕੱਚਾਨਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕੱਚਾਨਂ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਇਧ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤੱਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ‘ਯਥਾ ਯਥਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕੱਚਾਨੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅੱਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪੱਬਜੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਪੱਬਾਜੇਤੁ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕੱਚਾਨੋ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕੱਚਾਨੋ ਸੋਣਂ ਉਪਾਸਕਂ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣਂ ਪੱਬਾਜੇਸਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਵਨ੍ਤਿਦੱਖਿਣਾਪਥੋ [ਅਵਨ੍ਤਿ ਦੱਖਿਣਪਥੋ (ਸੀ॰)] ਅਪ੍ਪਭਿੱਖੁਕੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕੱਚਾਨੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅੱਚਯੇਨ ਕਿੱਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਤਤੋ ਤਤੋ ਦਸਵੱਗ੍ਗਂ ਭਿੱਖੁਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸੋਣਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਂਵੁੱਟ੍ਠਸ੍ਸ [ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤੱਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ‘‘ਨ ਖੋ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦਿੱਟ੍ਠੋ, ਅਪਿ ਚ ਸੁਤੋਯੇਵ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ – ‘ਈਦਿਸੋ ਚ ਈਦਿਸੋ ਚਾ’ਤਿ। ਸਚੇ ਮਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਗੱਛੇਯ੍ਯਾਹਂ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਣੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁੱਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕੱਚਾਨੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕੱਚਾਨਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਣੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕੱਚਾਨਂ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਇਧ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤੱਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ‘ਨ ਖੋ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦਿੱਟ੍ਠੋ, ਅਪਿ ਚ ਸੁਤੋਯੇਵ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ – ਈਦਿਸੋ ਚ ਈਦਿਸੋ ਚਾ’ਤਿ। ਸਚੇ ਮਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਗੱਛੇਯ੍ਯਾਹਂ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ( ) [(ਗੱਛੇਯ੍ਯਾਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਚੇ ਮਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੭)]।

‘‘ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਸੋਣ; ਗੱਛ ਤ੍ਵਂ, ਸੋਣ, ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ [ਸਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)]। ਦੱਖਿਸ੍ਸਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਸੋਣ, ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਪਸਾਦਨੀਯਂ ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਨ੍ਤਮਾਨਸਂ ਉੱਤਮਦਮਥਸਮਥਮਨੁਪ੍ਪੱਤਂ ਦਨ੍ਤਂ ਗੁੱਤਂ ਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਨਾਗਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ [ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ (ਸੀ॰)] ਪੁੱਛ – ‘ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕੱਚਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ [ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ (ਸੀ॰)] ਪੁੱਛਤੀ’’’ਤਿ।

‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਣੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕੱਚਾਨਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉੱਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕੱਚਾਨਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦੱਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪੱਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪੱਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁੱਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਜੇਤਵਨਂ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੋ, ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ,

ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ [ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ (ਸੀ॰)] ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ।

''ਕਚ੍ਚਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਖਮਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿਸਿ ਅਪ੍ਪਕਿਲਮਥੇਨ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਆਗਤੋ, ਨ ਚ ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਕਿਲਨ੍ਤੋਸੀ''ਤਿ? ''ਖਮਨੀਯਂ ਭਗਵਾ, ਯਾਪਨੀਯਂ ਭਗਵਾ, ਅਪ੍ਪਕਿਲਮਥੇਨ ਚਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਆਗਤੋ, ਨ ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਕਿਲਨ੍ਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਸ੍ਸਾਨਨ੍ਦ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਹੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਯਸ੍ਸ ਖੋ ਮਂ ਭਗਵਾ ਆਣਾਪੇਤਿ – 'ਇਮਸ੍ਸਾਨਨ੍ਦ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਹੀ'ਤਿ, ਇਚ੍ਛਤਿ ਭਗਵਾ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਤ੍ਥੁਂ, ਇਚ੍ਛਤਿ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸੋਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਤ੍ਥੁ''ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਖੋ ਸੋਣੋ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯਂ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਯ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸੋਣਂ ਅਜ੍ਝੇਸਿ – ''ਪਟਿਭਾਤੁ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ।

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਣੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸ ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗਿਕਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਸਰੇਨ ਅਭਣਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਸਰਭਞ੍ਞਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਿ – ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੋਲ਼ਸ ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗਿਕਾਨਿ ਸੁਮਨਸਿਕਤਾਨਿ ਸੂਪਧਾਰਿਤਾਨਿ, ਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾਸਿ [ਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾ ਚ (ਕ॰), ਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾ ਚਾਸਿ (?)] ਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯ ਅਨੇਲ਼ਗਲ਼ਾਯ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯਾ। ਕਤਿ ਵਸ੍ਸੋਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ? ''ਏਕਵਸ੍ਸੋ ਅਹਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਕਿਸ੍ਸ ਪਨ ਤ੍ਵਂ , ਭਿਕ੍ਖੁ, ਏਵਂ ਚਿਰਂ ਅਕਾਸੀ''ਤਿ? ''ਚਿਰਂ ਦਿਟ੍ਠੋ [ਚਿਰਦਿਟ੍ਠੋ (ਸੀ॰)] ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵੋ; ਅਪਿ ਚ ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ ਬਹੁਕਿਚ੍ਚੋ ਬਹੁਕਰਣੀਯੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦੀਨਵਂ ਲੋਕੇ, ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਨਿਰੂਪਧਿਂ।
ਅਰਿਯੋ ਨ ਰਮਤੀ ਪਾਪੇ, ਪਾਪੇ ਨ ਰਮਤੀ ਸੁਚੀ''ਤਿ॥ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਕਙ੍ਖਾਰੇਵਤਸੁਤ੍ਤਂ

੪੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਕਙ੍ਖਾਰੇਵਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਕਙ੍ਖਾਰੇਵਤਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨਂ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯਾ ਕਾਚਿ ਕਙ੍ਖਾ ਇਧ ਵਾ ਹੁਰਂ ਵਾ,
ਸਕਵੇਦਿਯਾ ਵਾ ਪਰਵੇਦਿਯਾ ਵਾ।
ਯੇ ਝਾਯਿਨੋ ਤਾ ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ,
ਆਤਾਪਿਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਾ’’ਤਿ॥ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਸਙ੍ਘਭੇਦਸੁਤ੍ਤਂ

੪੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਦਾਨਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਭਗਵਤਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚਾ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਇਧਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਯੇਨਾਹਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਦਾਨਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਭਗਵਤਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚਾ’ਤਿ। ਅਜ੍ਜ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਪੋਸਥਞ੍ਚ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚਾ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਸੁਕਰਂ ਸਾਧੁਨਾ ਸਾਧੁ, ਸਾਧੁ ਪਾਪੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰਂ [ਸੁਕਰਂ ਸਾਧੁਨਾ ਸਾਧੁਂ, ਸਾਧੁਂ ਪਾਪੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰਂ (ਕ॰)]।
ਪਾਪਂ ਪਾਪੇਨ ਸੁਕਰਂ, ਪਾਪਮਰਿਯੇਹਿ ਦੁਕ੍ਕਰ’’ਨ੍ਤਿ॥ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਸਧਾਯਮਾਨਸੁਤ੍ਤਂ

੪੯. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕੋਸਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਮਾਣਵਕਾ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਸਧਾਯਮਾਨਰੂਪਾ [ਸਦ੍ਦਾਯਮਾਨਰੂਪਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਾਠਨ੍ਤਰਂ), ਪਥਾਯਮਾਨਰੂਪਾ (ਕ॰), ਵਧਾਯਮਾਨਰੂਪਾ (ਕ॰ ਸੀ॰, ਕ॰ ਅਟ੍ਠ॰), ਸਦ੍ਧਾਯਮਾਨਰੂਪਾ (?), ਸਦ੍ਧੁਧਾਤੁਯਾ ਸਧੁਧਾਤੁਯਾ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧਮਿਦਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ] ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਮਾਣਵਕੇ ਅਵਿਦੂਰੇ ਸਧਾਯਮਾਨਰੂਪੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਪਰਿਮੁਟ੍ਠਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾਭਾਸਾ, ਵਾਚਾਗੋਚਰਭਾਣਿਨੋ।
ਯਾਵਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਮੁਖਾਯਾਮਂ, ਯੇਨ ਨੀਤਾ ਨ ਤਂ ਵਿਦੂ’’ਤਿ॥ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਸੁਤ੍ਤਂ

੫੦. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ [ਚੁਲ੍ਲਪਨ੍ਥਕੋ (ਸੀ॰), ਚੂਲਪਨ੍ਥਕੋ (ਪੀ॰)] ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਠਿਤੇਨ ਕਾਯੇਨ ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ,
ਤਿਟ੍ਠਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਉਦ ਵਾ ਸਯਾਨੋ।
ਏਤਂ [ਏਵਂ (ਕ॰)] ਸਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਟ੍ਠਹਾਨੋ,
ਲਭੇਥ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਂ ਵਿਸੇਸਂ।
ਲਦ੍ਧਾਨ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਂ ਵਿਸੇਸਂ,
ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛੇ’’ਤਿ॥ ਦਸਮਂ।

ਸੋਣਵਗ੍ਗੋ [ਸੋਣਥੇਰਵਗ੍ਗੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰) ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ (ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਮੇਤਿ)] ਪਞ੍ਚਮੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਪਿਯੋ ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਾ ਕੁਟ੍ਠੀ, ਕੁਮਾਰਕਾ ਉਪੋਸਥੋ।
ਸੋਣੋ ਚ ਰੇਵਤੋ ਭੇਦੋ, ਸਧਾਯ ਪਨ੍ਥਕੇਨ ਚਾਤਿ॥

੬. ਜਚ੍ਚੁਨ੍ਧਵਗ੍ਗੋ

੧. ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸੁਤ੍ਤੰ

੫੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯੰ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਵੇਸਾਲਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਗਣ੍ਹਾਹਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਨਿਸੀਦਨੰ। ਯੇਨ ਚਾਪਾਲੰ [ਪਾਵਾਲੰ (ਸਜਾ॰)] ਚੇਤਿਯੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯਾ''ਤਿ।

''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨੰ ਆਦਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਚਾਪਾਲੰ ਚੇਤਿਯੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ –

''ਰਮਣੀਯਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵੇਸਾਲੀ; ਰਮਣੀਯੰ ਉਦੇਨੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਗੋਤਮਕੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਸਤ੍ਤਮ੍ਬੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਬਹੁਪੁਤ੍ਤੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਸਾਰਨ੍ਦਦੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਚਾਪਾਲੰ ਚੇਤਿਯੰ। ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ, ਆਨਨ੍ਦ , ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਯਾਨੀਕਤਾ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਸੋ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ( ) [(ਆਨਨ੍ਦ) (ਕ॰)] ਕਪ੍ਪੰ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸੰ ਵਾ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਯਾਨੀਕਤਾ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ। ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤਥਾਗਤੋ ਕਪ੍ਪੰ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸੰ ਵਾ''ਤਿ।

ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ, ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਓਭਾਸੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ, ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁੰ; ਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਯਾਚਿ – ''ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਕਪ੍ਪੰ; ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਸੁਗਤੋ ਕਪ੍ਪੰ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਬਹੁਜਨਸੁਖਾਯ ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਤੰ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ । ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ –

''ਰਮਣੀਯਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵੇਸਾਲੀ; ਰਮਣੀਯੰ ਉਦੇਨੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਗੋਤਮਕੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਸਤ੍ਤਮ੍ਬੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਬਹੁਪੁਤ੍ਤੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਸਾਰਨ੍ਦਦੰ ਚੇਤਿਯੰ; ਰਮਣੀਯੰ ਚਾਪਾਲੰ ਚੇਤਿਯੰ। ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਯਾਨੀਕਤਾ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਸੋ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਕਪ੍ਪੰ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸੰ ਵਾ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਯਾਨੀਕਤਾ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ। ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤਥਾਗਤੋ ਕਪ੍ਪੰ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸੰ ਵਾ''ਤਿ।

ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ, ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਓਭਾਸੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ, ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁੰ; ਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਯਾਚਿ – ''ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਕਪ੍ਪੰ; ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਸੁਗਤੋ ਕਪ੍ਪੰ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਬਹੁਜਨਸੁਖਾਯ ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਤੰ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿ।

ਅਥ ਖੋ ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ, ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦੇ, ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਖੋ ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਸੁਗਤੋ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੋ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ। ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਵਾਚਾ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ, ਪਾਪਿਮ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਸਾਵਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਸਾਰਦਾ [ਵਿਸਾਰਦਾ ਪਤ੍ਤਯੋਗਖੇਮਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੭੦), ਵਿਸਾਰਦਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਯੋਗਖੇਮਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰), ਵਿਸਾਰਦਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਯੋਗਖੇਮਕਾਮਾ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ, ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਏਤਰਹਿ ਖੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ [ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ ਭਨ੍ਤੇ ਏਤਰਹਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੮੨੨)] ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾ ਵਿਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਸਾਰਦਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਸੁਗਤੋ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੋ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ।

''ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਵਾਚਾ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ, ਪਾਪਿਮ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਨ ਸਾਵਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਸਾਰਦਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਏਤਰਹਿ ਖੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ , ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਿਕਾ ਵਿਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਸਾਰਦਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਸੁਗਤੋ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੋ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ।

''ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਵਾਚਾ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ, ਪਾਪਿਮ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਮੇ ਉਪਾਸਕਾ ਨ ਸਾਵਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਸਾਰਦਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਏਤਰਹਿ ਖੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਾਸਕਾ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾ ਵਿਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਸਾਰਦਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਸੁਗਤੋ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੋ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ।

''ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਵਾਚਾ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ, ਪਾਪਿਮ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਮੇ ਉਪਾਸਿਕਾ ਨ ਸਾਵਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਸਾਰਦਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ

ਵਿਭਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਏਤਰਹਿ ਖੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਾਸਿਕਾ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਿਕਾ ਵਿਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਸਾਰਦਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਸੁਗਤੋ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੋ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ।

''ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਵਾਚਾ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ, ਪਾਪਿਮ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਮੇ ਇਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਫੀਤਞ੍ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਬਾਹੁਜਞ੍ਞਂ ਪੁਥੁਭੂਤਂ ਯਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤ'ਨ੍ਤਿ। ਏਤਰਹਿ ਖੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ [ਤਯਿਦਂ ਭਨ੍ਤੇ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੮੨੨)], ਭਗਵਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਫੀਤਞ੍ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਬਾਹੁਜਞ੍ਞਂ ਪੁਥੁਭੂਤਂ ਯਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤਂ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਸੁਗਤੋ; ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੋ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਮਾਰਂ ਪਾਪਿਮਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਤ੍ਵਂ, ਪਾਪਿਮ, ਹੋਹਿ। ਨ ਚਿਰਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਤੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਾਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਚਾਪਾਲੇ ਚੇਤਿਯੇ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਸ੍ਸਜ੍ਜਿ। ਓਸ੍ਸਟ੍ਠੇ ਚ ਭਗਵਤਾ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੇ ਮਹਾਭੂਮਿਚਾਲੋ ਅਹੋਸਿ ਭਿਂਸਨਕੋ ਲੋਮਹਂਸੋ, ਦੇਵਦੁਨ੍ਦੁਭਿਯੋ [ਦੇਵਦੁਦ੍ਰਭਿਯੋ (ਕ॰)] ਚ ਫਲਿਂਸੁ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਤੁਲਮਤੁਲਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਵਂ,
ਭਵਸਙ੍ਖਾਰਮਵਸ੍ਸਜਿ ਮੁਨਿ।
ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ ਸਮਾਹਿਤੋ,
ਅਭਿਨ੍ਦਿ ਕਵਚਮਿਵਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵ''ਨ੍ਤਿ॥ ਪਠਮਂ।

੨. ਸਤ੍ਤਜਟਿਲਸੁਤ੍ਤਂ

੫੨. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਤ੍ਤ ਚ ਜਟਿਲਾ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਨਿਗਣ੍ਠਾ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਅਚੇਲਕਾ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਏਕਸਾਟਕਾ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ, ਪਰੂਲ੍ਹਕਚ੍ਛਨਖਲੋਮਾ ਖਾਰਿਵਿਵਿਧਮਾਦਾਯ [ਖਾਰੀਵਿਧਮਾਦਾਯ (ਕ॰ ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੨; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੦)] ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਤੇ ਸਤ੍ਤ ਚ ਜਟਿਲੇ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਨਿਗਣ੍ਠੇ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਅਚੇਲਕੇ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਏਕਸਾਟਕੇ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇ , ਪਰੂਲ੍ਹਕਚ੍ਛਨਖਲੋਮੇ ਖਾਰਿਵਿਵਿਧਮਾਦਾਯ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਪਥਵਿਯਂ [ਪਠਵਿਯਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਨਿਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਤੇ ਸਤ੍ਤ ਚ ਜਟਿਲਾ, ਸਤ੍ਤ

ਚ ਨਿਗਣ੍ਠਾ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਅਚੇਲਕਾ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਏਕਸਾਟਕਾ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ, ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਨਾਮਂ ਸਾਵੇਸਿ – ''ਰਾਜਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ; ਰਾਜਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ; ਰਾਜਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਚ ਜਟਿਲੇਸੁ, ਸਤ੍ਤਸੁ ਚ ਨਿਗਣ੍ਠੇਸੁ, ਸਤ੍ਤਸੁ ਚ ਅਚੇਲਕੇਸੁ, ਸਤ੍ਤਸੁ ਚ ਏਕਸਾਟਕੇਸੁ, ਸਤ੍ਤਸੁ ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਸੁ, ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯੇ ਖੋ [ਯੇ ਚ ਖੋ (ਸੀ॰), ਯੇ ਚ ਤੇ (ਸ੍ਯਾ॰), ਯੇ ਨੁ ਕੇਚਿ ਖੋ (ਪੀ॰), ਯੇ ਤੇ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੨), ਯੇ ਨੁ ਖੋ ਕੇਚਿ (?)] ਭਨ੍ਤੇ, ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ ਏਤੇ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇ''ਤਿ [ਅਞ੍ਞਤਰਾਤਿ (ਸੀ॰ ਕ॰), ਅਞ੍ਞਤਰੋਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)]।

''ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਖੋ ਏਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਯਾ ਗਿਹਿਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨਾ ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੇਨ ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੇਨ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਂ ਧਾਰਯਨ੍ਤੇਨ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨ – ਇਮੇ ਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਇਮੇ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾਤਿ।

''ਸਂਵਾਸੇਨ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੀਲਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਨ ਇਤ੍ਤਰਂ [ਨ ਇਤ੍ਤਰੇਨ (ਸ੍ਯਾ॰ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰)], ਮਨਸਿਕਰੋਤਾ ਨੋ ਅਮਨਸਿਕਰੋਤਾ, ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਨੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੇਨ। ਸਂਵੋਹਾਰੇਨ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੋਚੇਯ੍ਯਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਨ ਇਤ੍ਤਰਂ, ਮਨਸਿਕਰੋਤਾ ਨੋ ਅਮਨਸਿਕਰੋਤਾ, ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਨੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੇਨ। ਆਪਦਾਸੁ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਥਾਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਚ ਖੋ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਨ ਇਤ੍ਤਰਂ, ਮਨਸਿਕਰੋਤਾ ਨੋ ਅਮਨਸਿਕਰੋਤਾ, ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਨੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੇਨ। ਸਾਕਚ੍ਛਾਯ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਞ੍ਞਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਚ ਖੋ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਨ ਇਤ੍ਤਰਂ, ਮਨਸਿਕਰੋਤਾ ਨੋ ਅਮਨਸਿਕਰੋਤਾ, ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਨੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੇਨਾ''ਤਿ ।

''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਯਾਵ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਚਿਦਂ [ਸੁਭਾਸਿਤਮਿਦਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੨)], ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ – 'ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਖੋ ਏਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਯਾ ਗਿਹਿਨਾ ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੇਨ ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੇਨ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਂ ਧਾਰਯਨ੍ਤੇਨ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨ – ਇਮੇ ਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਇਮੇ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾਤਿ। ਸਂਵਾਸੇਨ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੀਲਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ...ਪੇ॰... ਸਾਕਚ੍ਛਾਯ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਞ੍ਞਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਚ ਖੋ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਨ ਇਤ੍ਤਰਂ, ਮਨਸਿਕਰੋਤਾ ਨੋ ਅਮਨਸਿਕਰੋਤਾ, ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਨੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੇਨਾ'''ਤਿ।

''ਏਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਮ ਪੁਰਿਸਾ ਚੋਰਾ [ਚਰਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੨)] ਓਚਰਕਾ ਜਨਪਦਂ ਓਚਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇਹਿ ਪਠਮਂ ਓਚਿਣ੍ਣਂ ਅਹਂ ਪਚ੍ਛਾ ਓਸਾਰਿਸ੍ਸਾਮਿ [ਓਤਰਿਸ੍ਸਾਮਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਓਯਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰), ਓਸਾਪਯਿਸ੍ਸਾਮਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੨)]। ਇਦਾਨਿ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਂ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਪਵਾਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਨ੍ਹਾਤਾ ਸੁਵਿਲਿਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਵਸਨਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਾ ਪਰਿਚਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'' [ਚਾਰਿਯਨ੍ਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਨ ਵਾਯਮੇਯ੍ਯ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਨਾਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸੋ ਸਿਯਾ।
ਨਾਞ੍ਞਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵੇਯ੍ਯ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਨ ਵਣਿਂ [ਵਾਣਿਂ (ਸੀ॰), ਵਣੀ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਵਾਣਿਜਂ (ਕ॰)] ਚਰੇ''ਤਿ॥
ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਂ

੫੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੇਕੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਹੀਨੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਅਨੇਕੇ ਚ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ

ਗਤੇ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ [ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਕ॰)] ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੇਕੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਹੀਨੇ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕੇ ਚ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਗਤੇ [ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਕ॰)] ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਹੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਦਾ ਨਾਹੁ, ਨਾਹੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਦਾ ਅਹੁ।
ਨ ਚਾਹੁ ਨ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਚੇਤਰਹਿ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ॥ ਤਤਿਯੰ।

੪. ਪਠਮਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸੁਤ੍ਤੰ

੫੪. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਨਾਨਾਖਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਨਾਰੁਚਿਕਾ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ।

ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰੰ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰੰ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ , ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ।

ਤੇ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – ''ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿੰਸੁ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚੁੰ –

''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਨਾਨਾਖਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਨਾਰੁਚਿਕਾ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ।

''ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਤੇ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – 'ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ''' ਤਿ।

‘‘ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਨ੍ਧਾ ਅਚਕ੍ਖੁਕਾ; ਅਤ੍ਥੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਨਤ੍ਥੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਧਮ੍ਮੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਥੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਥੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਧਮ੍ਮੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – ‘ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ’’’ਤਿ।

‘‘ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋ ਰਾਜਾ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਪੁਰਿਸੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘ਏਹਿ ਤ੍ਵੰ, ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਯਾਵਤਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਏਕਜ੍ਝੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਹੀ’ਤਿ। ‘ਏਵੰ, ਦੇਵਾ’ਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਾਵਤਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸੋ ਰਾਜਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਰਾਜਾਨੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਿਤਾ ਖੋ ਤੇ, ਦੇਵ, ਯਾਵਤਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ’ਤਿ । ‘ਤੇਨ ਹਿ, ਭਣੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿੰ ਦਸ੍ਸੇਹੀ’ਤਿ। ‘ਏਵੰ, ਦੇਵਾ’ਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

‘‘ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਸੀਸੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਸੋਣ੍ਡੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਕਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਪਾਦੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਿੰ [ਪਿਟ੍ਠਿੰ (ਸਜਾ॰)] ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਵਾਲਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’’’ਤਿ।

‘‘ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸੋ ਰਾਜਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਰਾਜਾਨੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਦਿਟ੍ਠੋ ਖੋ ਤੇਹਿ, ਦੇਵ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥੀ; ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਿ ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਸੀ’ਤਿ।

‘‘ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋ ਰਾਜਾ ਯੇਨ ਤੇ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਦਿਟ੍ਠੋ ਵੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ ? ‘ਏਵੰ, ਦੇਵ, ਦਿਟ੍ਠੋ ਨੋ ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ‘ਵਦੇਥ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ, ਕੀਦਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ’ਤਿ?

‘‘ਯੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਸੀਸੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਦੇਵ, ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਕੁਮ੍ਭੋ’ਤਿ।

‘‘ਯੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਦੇਵ, ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਸੁਪ੍ਪੋ’ਤਿ।

‘‘ਯੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਦੇਵ, ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਖੀਲੋ’ਤਿ।

‘‘ਯੇਹਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਸੋਣ੍ਡੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਦੇਵ, ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਙ੍ਗਲੀਸਾ’ਤਿ।

‘‘ਯੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਦੇਵ, ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਕੋਟ੍ਠੋ’ਤਿ।

‘‘ਯੇਹਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਪਾਦੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਦੇਵ, ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੂਣੋ’ਤਿ।

“ਯੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਿ ਦਿਟ੍ਠੋ [ਪਿਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਾ (ਕ॰ ਸੀ॰ ਸਜਾ॰ ਪੀ॰), ਸਤ੍ਥਿ ਦਿਟ੍ਠਾ (ਕ॰ ਸੀ॰)] ਹੋਸਿ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਦੇਵ, ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਉਦੁਕ੍ਖਲੋ’ਤਿ।

“ਯੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਦੇਵ, ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਮੁਸਲੋ’ਤਿ।

“ਯੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਵਾਲਧਿ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਏਦਿਸੋ, ਦੇਵ, ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ’ਤਿ।

“ਤੇ ‘ਏਦਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ, ਨੇਦਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ; ਨੇਦਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ, ਏਦਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵੰ ਮੁਟ੍ਠੀਹਿ ਸੰਸੁਮ੍ਭਿੰਸੁ [ਸੰਯੁਜ੍ਝਿੰਸੁ (ਕ॰ ਸੀ॰, ਸਜਾ॰ ਪੀ॰)]। ਤੇਨ ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋ ਰਾਜਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸਿ।

“ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਵ੍ਵਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਨ੍ਧਾ ਅਚਕ੍ਖੁਕਾ। ਤੇ ਅਤ੍ਥੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਥੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਮ੍ਮੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਥੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਥੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਧਮ੍ਮੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵੰ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – ‘ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

“ਇਮੇਸੁ ਕਿਰ ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ।
ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਨੰ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਜਨਾ ਏਕਙ੍ਗਦਸ੍ਸਿਨੋ’’ਤਿ॥ ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੫. ਦੁਤਿਯਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸੁਤ੍ਤੰ

੫੫. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਨਾਨਾਖਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਨਾਰੁਚਿਕਾ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ।

ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਸਸ੍ਸਤੋ ਚ ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਚ [ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਸਸ੍ਸਤੋ (ਸੀ॰)] ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਨੇਵ ਸਸ੍ਸਤੋ ਨਾਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਸਯੰਕਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਪਰੰਕਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਸਯੰਕਤੋ ਚ ਪਰੰਕਤੋ ਚ [ਸਯੰਕਤੋ ਪਰੰਕਤੋ (ਸੀ॰)] ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਅਸਯੰਕਾਰੋ ਅਪਰੰਕਾਰੋ [ਅਸਯੰਕਾਰੋ ਚ ਅਪਰੰਕਾਰੋ ਚ (ਸਜਾ॰ ਪੀ॰)] ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਸਸ੍ਸਤੰ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੰ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਅਸਸ੍ਸਤੰ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੰ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਵ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – “ਸਸ੍ਸਤਞ੍ਚ ਅਸਸ੍ਸਤਞ੍ਚ [ਸਸ੍ਸਤੰ ਅਸਸ੍ਸਤੰ (ਸੀ॰)] ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੰ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ,

ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਨੇਵ ਸਸ੍ਸਤਂ ਨਾਸਸ੍ਸਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਸਯਂਕਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਪਰਂਕਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਸਯਂਕਤਞ੍ਚ ਪਰਂਕਤਞ੍ਚ [ਸਯਂਕਥਂ ਪਰਂਕਤਂ (ਸੀ॰)] ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਅਸਯਂਕਾਰਂ ਅਪਰਂਕਾਰਂ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ।

ਤੇ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – ''ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿਂਸੁ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ –

''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਨਾਨਾਖਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਨਾਰੁਚਿਕਾ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ।

''ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਤੇ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – 'ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ'''ਤਿ।

''ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਨ੍ਧਾ ਅਚਕ੍ਖੁਕਾ; ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਧਮ੍ਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – 'ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ'''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਇਮੇਸੁ ਕਿਰ ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ।
ਅਨ੍ਤਰਾਵ ਵਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾਵ ਤਮੋਗਧ''ਨ੍ਤਿ॥ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਤਤਿਯਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸੁਤ੍ਤਂ

੫੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਨਾਨਾਖਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਨਾਰੁਚਿਕਾ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ।

ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ''ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ

ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਚ ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਨੇਵ ਸਸ੍ਸਤੋ ਨਾਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਸਯਂਕਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਪਰਂਕਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਸਯਂਕਤੋ ਚ ਪਰਂਕਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਅਸਯਂਕਾਰੋ ਅਪਰਂਕਾਰੋ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਸਸ੍ਸਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਅਸਸ੍ਸਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਸਸ੍ਸਤਞ੍ਚ ਅਸਸ੍ਸਤਞ੍ਚ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਨੇਵ ਸਸ੍ਸਤਂ ਨਾਸਸ੍ਸਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਸਯਂਕਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਪਰਂਕਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ । ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਸਯਂਕਤਞ੍ਚ ਪਰਂਕਤਞ੍ਚ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘‘ਅਸਯਂਕਾਰਂ ਅਪਰਂਕਾਰਂ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ।

ਤੇ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – ‘‘ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿਂਸੁ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ –

‘‘ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਨਾਨਾਖਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਨਾਰੁਚਿਕਾ ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ।

‘‘ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ...ਪੇ॰... ਤੇ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – ‘ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ’’’ਤਿ।

‘‘ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਨ੍ਧਾ ਅਚਕ੍ਖੁਕਾ। ਤੇ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਧਮ੍ਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – ‘ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ; ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ’’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਅਹਙ੍ਕਾਰਪਸੁਤਾਯਂ ਪਜਾ, ਪਰਂਕਾਰੂਪਸਂਹਿਤਾ।

ਏਤਦੇਕੇ ਨਾਬ੍ਭਵ੍ਵੰਸੁ, ਨ ਨਂ ਸਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਦੁਸੁਂ॥

''ਏਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਂ ਪਟਿਕਚ੍ਚ [ਪਟਿਗਚ੍ਚ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਪਸ੍ਸਤੋ।
ਅਹਂ ਕਰੋਮੀਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ।
ਪਰੋ ਕਰੋਤੀਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ॥

''ਮਾਨੁਪੇਤਾ ਅਯਂ ਪਜਾ, ਮਾਨਗਨ੍ਥਾ ਮਾਨਵਿਨਿਬਦ੍ਧਾ [ਮਾਨਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾ (ਸੀ॰)]।
ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਸਾਰਮ੍ਭਕਥਾ, ਸਂਸਾਰਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ॥ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਸੁਭੂਤਿਸੁਤ੍ਤਂ

੫੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੁਭੂਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਮਾਧਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸੁਭੂਤਿਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਮਾਧਿਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਂ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਵਿਧੂਪਿਤਾ,
ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਵਿਕਪ੍ਪਿਤਾ ਅਸੇਸਾ।
ਤਂ ਸਙ੍ਗਮਤਿਚ੍ਚ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ,
ਚਤੁਯੋਗਾਤਿਗਤੋ ਨ ਜਾਤੁ ਮੇਤੀ''ਤਿ [ਨ ਜਾਤਿਮੇਤੀਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਾਠਨ੍ਤਰਂ)]॥ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਗਣਿਕਾਸੁਤ੍ਤਂ

੫੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਗਹੇ ਦ੍ਵੇ ਪੂਗਾ ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਗਣਿਕਾਯ ਸਾਰਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ; ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਾਣੀਹਿਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ , ਲੇਡ੍ਡੂਹਿਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ , ਦਣ੍ਡੇਹਿਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਥੇਹਿਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਮਰਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿਂਸੁ। ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ –

''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਗਹੇ ਦ੍ਵੇ ਪੂਗਾ ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਗਣਿਕਾਯ ਸਾਰਤ੍ਤਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ; ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਾਣੀਹਿਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਲੇਡ੍ਡੂਹਿਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਦਣ੍ਡੇਹਿਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਥੇਹਿਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਮਰਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਂ ਯਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਉਭਯਮੇਤਂ ਰਜਾਨੁਕਿਣ੍ਣਂ, ਆਤੁਰਸ੍ਸਾਨੁਸਿਕ੍ਖਤੋ। ਯੇ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਰਾ ਸੀਲਬ੍ਬਤਂ ਜੀਵਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਰਾ, ਅਯਮੇਕੋ ਅਨ੍ਤੋ। ਯੇ ਚ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ – ‘ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਮੇਸੁ ਦੋਸੋ’ਤਿ, ਅਯਂ ਦੁਤਿਯੋ ਅਨ੍ਤੋ। ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤਾ ਕਟਸਿਵਡ੍ਢਨਾ, ਕਟਸਿਯੋ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਤੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਯ ਓਲੀਯਨ੍ਤਿ ਏਕੇ, ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਯੇ ਚ ਖੋ ਤੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਤਤ੍ਰ ਚ ਨਾਹੇਸੁਂ, ਤੇਨ ਚ ਨਾਮਞ੍ਞਿਂਸੁ, ਵਟ੍ਟਂ ਤੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾਯਾ’’ਤਿ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਉਪਾਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਂ

੫੯. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੇਸੁ ਝਾਯਮਾਨੇਸੁ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਅਧਿਪਾਤਕਾ ਤੇਸੁ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੇਸੁ ਆਪਾਤਪਰਿਪਾਤਂ ਅਨਯਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਬਜਸਨਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ [ਨਤ੍ਥਿ ਸੀਹਲ਼ਪੋਤ੍ਥਕੇ], ਅਨਯਬਜਸਨਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ [ਨਤ੍ਥਿ ਸੀਹਲ਼ਪੋਤ੍ਥਕੇ]। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਅਧਿਪਾਤਕੇ ਤੇਸੁ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੇਸੁ ਆਪਾਤਪਰਿਪਾਤਂ ਅਨਯਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ, ਬਜਸਨਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ, ਅਨਯਬਜਸਨਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਉਪਾਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿ ਨ ਸਾਰਮੇਨ੍ਤਿ,
ਨਵਂ ਨਵਂ ਬਨ੍ਧਨਂ ਬ੍ਰੂਹਯਨ੍ਤਿ।
ਪਤਨ੍ਤਿ ਪਜ੍ਜੋਤਮਿਵਾਧਿਪਾਤਕਾ [... ਧਿਪਾਤਾ (ਸੀ॰ ਸਜਾ॰)],
ਦਿਟ੍ਠੇ ਸੁਤੇ ਇਤਿਹੇਕੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿ॥ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਂ

੬੦. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਯਾਵਕੀਵਞ੍ਚ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਥਾਗਤਾ ਲੋਕੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਤਾਵ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਸਕ੍ਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਕਤਾ ਮਾਨਿਤਾ ਪੂਜਿਤਾ ਅਪਚਿਤਾ ਲਾਭਿਨੋ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਯਤੋ ਚ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਥਾਗਤਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਥ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਗਰੁਕਤਾ ਅਮਾਨਿਤਾ ਅਪੂਜਿਤਾ ਅਨਪਚਿਤਾ ਨ ਲਾਭਿਨੋ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਭਗਵਾ ਯੇਵ [ਭਗਵਾ ਚੇਵ (ਸਜਾ॰)] ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਏਵਮੇਤਂ , ਆਨਨ੍ਦ, ਯਾਵਕੀਵਞ੍ਚ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤਥਾਗਤਾ ਲੋਕੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਤਾਵ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਸਕ੍ਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਕਤਾ ਮਾਨਿਤਾ ਪੂਜਿਤਾ ਅਪਚਿਤਾ ਲਾਭਿਨੋ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਯਤੋ ਚ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤਥਾਗਤਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਥ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਗਰੁਕਤਾ ਅਮਾਨਿਤਾ ਅਪੂਜਿਤਾ ਅਨਪਚਿਤਾ ਨ ਲਾਭਿਨੋ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਤਥਾਗਤੋਵ [ਤਥਾਗਤੋ ਚੇਵ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਦਾਨਿ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਚਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਓਭਾਸਤਿ ਤਾਵ ਸੋ ਕਿਮਿ,
ਯਾਵ ਨ ਉਨ੍ਨਮਤੇ [ਉਗ੍ਗਮਤਿ (ਸੀ॰), ਉਨ੍ਨਮਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਪਭਙ੍ਕਰੋ।
(ਸ) [( ) ਨਤ੍ਥਿ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ] ਵੇਰੋਚਨਮ੍ਹਿ ਉਗ੍ਗਤੇ,
ਹਤਪ੍ਪਭੋ ਹੋਤਿ ਨ ਚਾਪਿ ਭਾਸਤਿ॥

''ਏਵਂ ਓਭਾਸਿਤਮੇਵ ਤਕ੍ਕਿਕਾਨਂ [ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)],
ਯਾਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਲੋਕੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।
ਨ ਤਕ੍ਕਿਕਾ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਨ ਚਾਪਿ ਸਾਵਕਾ,
ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੀ ਨ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਰੇ''ਤਿ॥ ਦਸਮਂ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਆਯੁਜਟਿਲਵੇਕ੍ਖਣਾ, ਤਯੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸੁਭੂਤਿ।
ਗਣਿਕਾ ਉਪਾਤਿ ਨਵਮੋ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਚ ਤੇ ਦਸਾਤਿ॥

ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਵਗ੍ਗੋ ਛਟ੍ਠੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

੭. ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤੰ

੬੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੰ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ [ਸਮਾਦਾਪੇਤਿ (?)] ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਸਮਾਦਪਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਹੰਸਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੰ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨੰ ਸਮਾਦਪਿਯਮਾਨੰ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਯਮਾਨੰ ਸਮ੍ਪਹੰਸਿਯਮਾਨੰ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ [ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ (?)]।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਉਦ੍ਧੰ ਅਧੋ ਸਬ੍ਬਧਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ, ਅਯੰਹਮਸ੍ਮੀਤਿ [ਅਯਮਹਮਸ੍ਮੀਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਅਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ।
ਏਵੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਉਦਤਾਰਿ ਓਘੰ, ਅਤਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬੰ ਅਪੁਨਬ੍ਭਵਾਯਾ''ਤਿ॥ ਪਠਮੰ।

੨. ਦੁਤਿਯਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤੰ

੬੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੰ ਸੇਖੰ [ਸੇਕ੍ਖੋਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰), ਸੇਖੋਤਿ (ਪੀ॰)] ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤਿ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੰ ਸੇਖੰ ਮਞ੍ਞਮਾਨੰ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੰ ਸਮਾਦਪੇਨ੍ਤੰ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਨ੍ਤੰ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਚ੍ਛੇਚ੍ਛਿ [ਅਚ੍ਛੇਜ੍ਜਿ (ਕ॰ ਸੀ॰), ਅਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿ (ਕ॰ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰), ਅਛਿਜ੍ਜਿ (ਕ॰)] ਵਟ੍ਟੰ ਬ੍ਯਗਾ ਨਿਰਾਸੰ,
ਵਿਸੁਕ੍ਖਾ ਸਰਿਤਾ ਨ ਸਨ੍ਦਤਿ।
ਛਿਨ੍ਨੰ ਵਟ੍ਟੰ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ॥ ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਪਠਮਸਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੰ

੬੩. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਅਤਿਵੇਲੰ ਸਤ੍ਤਾ ( ) [(ਹੋਨ੍ਤਿ) (ਬਹੂਸੁ) ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸੰਸਨ੍ਦੇਤਬ੍ਬੰ] ਰਤ੍ਤਾ ਗਿਦ੍ਧਾ ਗਧਿਤਾ [ਗਥਿਤਾ (ਸੀ॰)] ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨਾ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਕਜਾਤਾ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿਂਸੁ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘‘ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਅਤਿਵੇਲਂ ਸਤ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਾ ਗਿਦ੍ਧਾ ਗਧਿਤਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨਾ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਕਜਾਤਾ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਕਾਮੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮਸਙ੍ਗਸਤ੍ਤਾ,
ਸਂਯੋਜਨੇ ਵਜ੍ਜਮਪਸ੍ਸਮਾਨਾ।
ਨ ਹਿ ਜਾਤੁ ਸਂਯੋਜਨਸਙ੍ਗਸਤ੍ਤਾ,
ਓਘਂ ਤਰੇਯ੍ਯੁਂ ਵਿਪੁਲਂ ਮਹਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ॥ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਦੁਤਿਯਸਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਂ

੬੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾ ( ) [(ਹੋਨ੍ਤਿ) (ਬਹੂਸੁ) ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤਬ੍ਬਂ] ਰਤ੍ਤਾ ਗਿਦ੍ਧਾ ਗਧਿਤਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨਾ ਅਨ੍ਧੀਕਤਾ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਕਜਾਤਾ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇ ਰਤ੍ਤੇ ਗਿਦ੍ਧੇ ਗਧਿਤੇ ਮੁਚ੍ਛਿਤੇ ਅਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨੇ ਅਨ੍ਧੀਕਤੇ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਕਜਾਤੇ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਕਾਮਨ੍ਧਾ ਜਾਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਤਣ੍ਹਾਛਦਨਛਾਦਿਤਾ।
ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁਨਾ ਬਦ੍ਧਾ, ਮਚ੍ਛਾਵ ਕੁਮਿਨਾਮੁਖੇ।
ਜਰਾਮਰਣਮਨ੍ਵੇਨ੍ਤਿ [ਜਰਾਮਰਣਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰)], ਵਚ੍ਛੋ ਖੀਰਪਕੋਵ ਮਾਤਰ’’ਨ੍ਤਿ॥ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਅਪਰਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤਂ

੬੫. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਂ ਦੂਰਤੋਵ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਦੁਦ੍ਦਸਿਕਂ ਓਕੋਟਿਮਕਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਭੂਤਰੂਪਂ । ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ –

‘‘ਪਸ੍ਸਥ ਨੋ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦੂਰਤੋਵ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਦੁਦ੍ਦਸਿਕਂ ਓਕੋਟਿਮਕਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਭੂਤਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ।

‘‘ਏਸੋ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ। ਨ ਚ ਸਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸੁਲਭਰੂਪਾ ਯਾ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਾ। ਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਥਾਯ [ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ (ਸੀ॰ ਕ॰)] ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਨੇਲਙ੍ਗੋ ਸੇਤਪਚ੍ਛਾਦੋ, ਏਕਾਰੋ ਵਤ੍ਤਤੀ ਰਥੋ।
ਅਨੀਘਂ ਪਸ੍ਸ ਆਯਨ੍ਤਂ, ਛਿਨ੍ਨਸੋਤਂ ਅਬਨ੍ਧਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਸੁਤ੍ਤਂ

੬੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ [ਅਞ੍ਞਾਤਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨਂ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਛਮਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਣ੍ਣਾ ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਤੋ ਲਤਾ।
ਤਂ ਧੀਰਂ ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੁਤ੍ਤਂ, ਕੋ ਤਂ ਨਿਨ੍ਦਿਤੁਮਰਹਤਿ।
ਦੇਵਾਪਿ ਨਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਪਿ ਪਸਂਸਿਤੋ’’ਤਿ॥ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਪਪਞ੍ਚਖਯਸੁਤ੍ਤਂ

੬੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਪਹਾਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਪਹਾਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯਸ੍ਸ ਪਪਞ੍ਚਾ ਠਿਤਿ ਚ ਨਤ੍ਥਿ,
ਸਨ੍ਦਾਨਂ ਪਲਿਘਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ।
ਤਂ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਂ ਮੁਨਿਂ ਚਰਨ੍ਤਂ,
ਨਾਵਜਾਨਾਤਿ ਸਦੇਵਕੋਪਿ ਲੋਕੋ’’ਤਿ॥ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਕਚ੍ਚਾਨਸੁਤ੍ਤਂ

੬੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਕਾਯਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ

ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੁੰ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾਯ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੁੰ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਕਾਯਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੁੰ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾਯ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਤਿ,
ਸਤਤਂ ਕਾਯਗਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ।
ਨੋ ਚਸ੍ਸ ਨੋ ਚ ਮੇ ਸਿਯਾ,
ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਚ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਿ ਤਤ੍ਥ ਸੋ,
ਕਾਲੇਨੇਵ ਤਰੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ॥ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਉਦਪਾਨਸੁਤ੍ਤਂ

੬੯. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੇਨ ਥੂਣਂ [ਥੂਨਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਨਾਮ ਮਲ੍ਲਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ ਤਦਵਸਰਿ। ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਖੋ ਥੂਣੇਯ੍ਯਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ – ''ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਥੂਣਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ।( ) [(ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਥੂਣੇਯ੍ਯਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ) (?)] ਉਦਪਾਨਂ ਤਿਣਸ੍ਸ ਚ ਭੁਸਸ੍ਸ ਚ ਯਾਵ ਮੁਖਤੋ ਪੂਰੇਸੁਂ – ''ਮਾ ਤੇ ਮੁਣ੍ਡਕਾ ਸਮਣਕਾ ਪਾਨੀਯਂ ਅਪਂਸੂ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਯੇਨ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਙ੍ਘ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਉਦਪਾਨਾ ਪਾਨੀਯਂ ਆਹਰਾ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਦਾਨਿ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਦਪਾਨੋ ਥੂਣੇਯ੍ਯਕੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਹਿ ਤਿਣਸ੍ਸ ਚ ਭੁਸਸ੍ਸ ਚ ਯਾਵ ਮੁਖਤੋ ਪੂਰਿਤੋ – 'ਮਾ ਤੇ ਮੁਣ੍ਡਕਾ ਸਮਣਕਾ ਪਾਨੀਯਂ ਅਪਂਸੂ'''ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਙ੍ਘ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਉਦਪਾਨਾ ਪਾਨੀਯਂ ਆਹਰਾ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸੋ ਉਦਪਾਨੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਉਦਪਾਨੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤਿਣਞ੍ਚ ਭੁਸਞ੍ਚ ਮੁਖਤੋ ਓਵਮਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਨਾਵਿਲਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯਾਵ ਮੁਖਤੋ ਪੂਰਿਤੋ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨ੍ਤੋ [ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੋ (ਕ॰)] ਮਞ੍ਞੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤ, ਭੋ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾ! ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੋ ਉਦਪਾਨੋ ਮਯਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤਿਣਞ੍ਚ ਭੁਸਞ੍ਚ ਮੁਖਤੋ ਓਵਮਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਨਾਵਿਲਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯਾਵ ਮੁਖਤੋ ਪੂਰਿਤੋ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਮਞ੍ਞੇ ਠਿਤੋ''ਤਿ!! ਪਤ੍ਤੇਨ ਪਾਨੀਯਂ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾ! ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਦਪਾਨੋ ਮਯਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤਿਣਞ੍ਚ ਭੁਸਞ੍ਚ ਮੁਖਤੋ ਓਵਮਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ

ਅਨਾਵਿਲਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯਾਵ ਮੁਖਤੋ ਪੂਰਿਤੋ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਮਞ੍ਞੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ!! ਪਿਵਤੁ ਭਗਵਾ ਪਾਨੀਯਂ, ਪਿਵਤੁ ਸੁਗਤੋ ਪਾਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਕਿਂ ਕਯਿਰਾ ਉਦਪਾਨੇਨ,
ਆਪਾ ਚੇ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਿਯੁਂ।
ਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲਤੋ ਛੇਤ੍ਵਾ,
ਕਿਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰੇ''ਤਿ॥ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਉਤੇਨਸੁਤ੍ਤਂ

੭੦. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਘੋਸਿਤਾਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਉਤੇਨਸ੍ਸ [ਉਦੇਨਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਉਯ੍ਯਾਨਗਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਂ ਦਡ੍ਢਂ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਚ ਚ ਇਤ੍ਥਿਸਤਾਨਿ [ਪਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥਿਸਤਾਨਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਕਾਲਙ੍ਕਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਾਮਾਵਤੀਪਮੁਖਾਨਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਕੋਸਮ੍ਬਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿਂਸੁ। ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਞ੍ਞੋ ਉਤੇਨਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯਾਨਗਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਂ ਦਡ੍ਢਂ, ਪਞ੍ਚ ਚ ਇਤ੍ਥਿਸਤਾਨਿ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾਨਿ ਸਾਮਾਵਤੀਪਮੁਖਾਨਿ। ਤਾਸਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਾਸਿਕਾਨਂ ਕਾ ਗਤਿ ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ''ਤਿ?

''ਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ, ਸਨ੍ਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨਿਯੋ, ਸਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨਿਯੋ। ਸਬ੍ਬਾ ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਅਨਿਪ੍ਫਲਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਮੋਹਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੋ ਲੋਕੋ, ਭਬ੍ਬਰੂਪੋਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਉਪਧਿਬਨ੍ਧਨੋ [ਉਪਧਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੋ (ਕ॰ ਸੀ॰)] ਬਾਲੋ, ਤਮਸਾ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ।
ਸਸ੍ਸਤੋਰਿਵ [ਸਸ੍ਸਤਿ ਵਿਯ (ਕ॰ ਸੀ॰)] ਖਾਯਤਿ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਨ''ਨ੍ਤਿ॥ ਦਸਮਂ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਦ੍ਵੇ ਭਦ੍ਦਿਯਾ ਦ੍ਵੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾ, ਲਕੁਣ੍ਡਕੋ ਤਣ੍ਹਾਖਯੋ।
ਪਪਞ੍ਚਖਯੋ ਚ ਕਚ੍ਚਾਨੋ, ਉਦਪਾਨਞ੍ਚ ਉਤੇਨੋਤਿ॥

ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੋ [ਚੁਲ੍ਲਵਗ੍ਗੋ (ਸੀ॰), ਚੂਲਵਗ੍ਗੋ (ਪੀ॰)] ਸਤ੍ਤਮੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

੮. ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੰ

੭੧. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤਿ। ਤੇਧ ਭਿਕ੍ਖੂ [ਤੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਪਿ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ] ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ [ਅਟ੍ਠੀਕਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰), ਅਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾ (ਪੀ॰)] ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸੋ [ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸਾ (ਇਤਿਪਿ ਅਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤੇਸੁ)] ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਹਿਤਸੋਤਾ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਦਾਯਤਨੰ, ਯਤ੍ਥ ਨੇਵ ਪਥਵੀ, ਨ ਆਪੋ, ਨ ਤੇਜੋ, ਨ ਵਾਯੋ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੰ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੰ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੰ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੰ, ਨਾਯੰ ਲੋਕੋ, ਨ ਪਰਲੋਕੋ, ਨ ਉਭੋ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ। ਤਤ੍ਰਾਪਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨੇਵ ਆਗਤਿਂ ਵਦਾਮਿ , ਨ ਗਤਿਂ, ਨ ਠਿਤਿਂ, ਨ ਚੁਤਿਂ, ਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿਂ; ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੰ, ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ, ਅਨਾਰਮ੍ਮਣਮੇਵੇਤੰ। ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਪਠਮੰ।

੨. ਦੁਤਿਯਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੰ

੭੨. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤਿ। ਤੇਧ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਹਿਤਸੋਤਾ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਦੁਦ੍ਦਸੰ ਅਨਤੰ ਨਾਮ, ਨ ਹਿ ਸਚ੍ਚੰ ਸੁਦਸ੍ਸਨੰ।
ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਤਣ੍ਹਾ ਜਾਨਤੋ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਨ''ਨ੍ਤਿ॥ ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਤਤਿਯਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੰ

੭੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤਿ। ਤੇਧ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਓਹਿਤਸੋਤਾ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਜਾਤੰ ਅਭੂਤੰ ਅਕਤੰ ਅਸਙ੍ਖਤੰ। ਨੋ ਚੇਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਅਜਾਤੰ ਅਭੂਤੰ ਅਕਤੰ ਅਸਙ੍ਖਤੰ, ਨਯਿਧ ਜਾਤਸ੍ਸ ਭੂਤਸ੍ਸ ਕਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਪਞ੍ਞਾਯੇਥ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਜਾਤੰ ਅਭੂਤੰ ਅਕਤੰ ਅਸਙ੍ਖਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਤਸ੍ਸ ਭੂਤਸ੍ਸ ਕਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ। ਤਤਿਯੰ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੰ

੭੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤਿ। ਤੇਧ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਹਿਤਸੋਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਚਲਿਤਂ, ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਚਲਿਤਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਚਲਿਤੇ ਅਸਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸਤਿ ਨਤਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਨਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਆਗਤਿਗਤਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਆਗਤਿਗਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਚੁਤੂਪਪਾਤੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਚੁਤੂਪਪਾਤੇ ਅਸਤਿ ਨੇਵਿਧ ਨ ਹੁਰਂ ਨ ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇਨ [ਨ ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ) ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੮੭ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ]। ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਚੁਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਂ

੭੫. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੇਨ ਪਾਵਾ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਪਾਵਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬਵਨੇ।

ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ – ''ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਾਵਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਾਵਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਅਮ੍ਬਵਨੇ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦਂ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਂ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਸਮਾਦਪੇਸਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸਮਾਦਪਿਤੋ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤੋ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ।

ਅਥ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਕੇ ਨਿਵੇਸਨੇ ਪਣੀਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਹੂਤਞ੍ਚ ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚਾਪੇਸਿ – ''ਕਾਲੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ ਚੁਨ੍ਦਂ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯਂ ਤੇ, ਚੁਨ੍ਦ, ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵਂ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਤੇਨ ਮਂ ਪਰਿਵਿਸ, ਯਂ ਪਨਞ੍ਞਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਰਿਵਿਸਾ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਂ ਅਹੋਸਿ ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵਂ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਤੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਿਸਿ; ਯਂ ਪਨਞ੍ਞਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਰਿਵਿਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਚੁਨ੍ਦਂ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯਂ ਤੇ, ਚੁਨ੍ਦ, ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਤਂ ਸੋਬ੍ਭੇ ਨਿਖਣਾਹਿ। ਨਾਹਂ ਤਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਸਮਾਰਕੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੇ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪਜਾਯ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਯਸ੍ਸ ਤਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਾਮਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ [ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਥਾਗਤੇਨਾਤਿ (ਕ॰ ਸੀ॰)]। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਂ ਅਹੋਸਿ ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਤਂ ਸੋਬ੍ਭੇ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ

ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦੰ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੰ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਸ੍ਸ ਖਰੋ ਆਬਾਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਲੋਹਿਤਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਕਾ ਪਬਾਲ੍ਹਾ [ਬਾਲ੍ਹਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਵੇਦਨਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਾਰਣਨ੍ਤਿਕਾ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦੰ ਭਗਵਾ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਅਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੋ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਆਯਾਮਾਨਨ੍ਦ, ਯੇਨ ਕੁਸਿਨਾਰਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ।

''ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਕਮ੍ਮਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਮੇ ਸੁਤੰ।
ਆਬਾਧੰ ਸਮ੍ਫੁਸੀ ਧੀਰੋ, ਪਬਾਲ੍ਹੰ ਮਾਰਣਨ੍ਤਿਕੰ॥

''ਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵੇਨ, ਬ੍ਯਾਧਿਪ੍ਪਬਾਲ੍ਹੋ ਉਦਪਾਦਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।
ਵਿਰਿਚ੍ਚਮਾਨੋ [ਵਿਰਿਞ੍ਚਮਾਨੋ (?) ਵਿਰੇਚਮਾਨੋ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੯੦)] ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ, 'ਗਚ੍ਛਾਮਹੰ ਕੁਸਿਨਾਰੰ ਨਗਰ'''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਙ੍ਘ ਮੇ ਤ੍ਵੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਹਿ; ਕਿਲਨ੍ਤੋਸ੍ਮਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਙ੍ਘ ਮੇ ਤ੍ਵੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਾਨੀਯੰ ਆਹਰ; ਪਿਪਾਸਿਤੋਸ੍ਮਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਿਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਸਕਟਸਤਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨਿ। ਤੰ ਚਕ੍ਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨੰ ਉਦਕੰ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਲੁਲਿਤੰ ਆਵਿਲੰ ਸਨ੍ਦਤਿ। ਅਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਕੁਟ੍ਠਾ [ਕਕੁਤ੍ਥਾ (ਸੀ॰), ਕੁਕੁਟਾ (ਸ੍ਯਾ॰), ਕਕੁਧਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੯੧)] ਨਦੀ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਚ੍ਛੋਦਕਾ ਸਾਤੋਦਕਾ ਸੀਤੋਦਕਾ ਸੇਤੋਦਕਾ ਸੁਪਤਿਤ੍ਥਾ ਰਮਣੀਯਾ। ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਪਾਨੀਯਞ੍ਚ ਪਿਵਿਸ੍ਸਤਿ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਸੀਤੀਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ [ਸੀਤਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ (ਸੀ॰), ਸੀਤੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)]।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਙ੍ਘ ਮੇ ਤ੍ਵੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਾਨੀਯੰ ਆਹਰ; ਪਿਪਾਸਿਤੋਸ੍ਮਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਿਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਾ ਨਦੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਾ ਨਦੀ ਚਕ੍ਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਲੁਲਿਤਾ ਆਵਿਲਾ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਅਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਅਨਾਵਿਲਾ ਸਨ੍ਦਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ ਵਤ, ਭੋ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾ! ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਾ ਨਦੀ ਚਕ੍ਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਲੁਲਿਤਾ ਆਵਿਲਾ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਮਯਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਅਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਅਨਾਵਿਲਾ ਸਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ!! ਪਤ੍ਤੇਨ ਪਾਨੀਯੰ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾ! ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਦੀ ਚਕ੍ਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਲੁਲਿਤਾ ਆਵਿਲਾ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਮਯਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਅਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਅਨਾਵਿਲਾ ਸਨ੍ਦਤਿ!! ਪਿਵਤੁ ਭਗਵਾ ਪਾਨੀਯੰ , ਪਿਵਤੁ ਸੁਗਤੋ ਪਾਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪਾਨੀਯੰ ਅਪਾਯਿ [ਅਪਾਸਿ (ਸੀ॰)]। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਕੁਕੁਟ੍ਠਾ ਨਦੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕੁਕੁਟ੍ਠੰ ਨਦਿੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਚ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਚੁਨ੍ਦਕੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਙ੍ਘ ਮੇ ਤ੍ਵੰ, ਚੁਨ੍ਦਕ, ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਹਿ; ਕਿਲਨ੍ਤੋਸ੍ਮਿ, ਚੁਨ੍ਦਕ, ਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚੁਨ੍ਦਕੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੀਹਸੇਯਜੰ ਕਪ੍ਪੇਸਿ ਪਾਦੇ ਪਾਦੰ ਅਚ੍ਚਾਧਾਯ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਉਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞੰ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਚੁਨ੍ਦਕੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸੀਦਿ।

''ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਦਿਕੰ ਕੁਕੁਟ੍ਠੰ,
ਅਚ੍ਛੋਦਕੰ ਸਾਤੁਦਕੰ [ਸਾਤੋਦਕੰ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੰ।
ਓਗਾਹਿ ਸਤ੍ਥਾ ਸੁਕਿਲਨ੍ਤਰੂਪੋ,
ਤਥਾਗਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਮੋਧ ਲੋਕੇ॥

''ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਚ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਚੁਦਤਾਰਿ [ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਚ ਉਤ੍ਤਰਿ (ਕ॰)] ਸਤ੍ਥਾ,
ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ।
ਸਤ੍ਥਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ ਇਧ ਧਮ੍ਮੇ,
ਉਪਾਗਮਿ ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਮਹੇਸਿ।
ਆਮਨ੍ਤਯਿ ਚੁਨ੍ਦਕੰ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁੰ,
ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਸਨ੍ਥਰ [ਪਤ੍ਥਰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਮੇ ਨਿਪਜ੍ਜੰ॥

''ਸੋ ਚੋਦਿਤੋ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇਨ ਚੁਨ੍ਦੋ,
ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਸਨ੍ਥਰਿ [ਪਤ੍ਥਰਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ।
ਨਿਪਜ੍ਜਿ ਸਤ੍ਥਾ ਸੁਕਿਲਨ੍ਤਰੂਪੋ,
ਚੁਨ੍ਦੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪਮੁਖੇ ਨਿਸੀਦੀ''ਤਿ॥

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਿਯਾ ਖੋ , ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕੋਚਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੰ ਉਪਦਹੇਯਜ – 'ਤਸ੍ਸ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ ਚੁਨ੍ਦ, ਅਲਾਭਾ, ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਦੁਲ੍ਲਦ੍ਧੰ ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਤਥਾਗਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ'ਤਿ। ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸਾਨਨ੍ਦ, ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤਬ੍ਬੋ –

'''ਤਸ੍ਸ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ ਚੁਨ੍ਦ, ਲਾਭਾ, ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਸੁਲਦ੍ਧੰ ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਤਥਾਗਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤੰ, ਆਵੁਸੋ ਚੁਨ੍ਦ, ਭਗਵਤੋ ਸੁਤੰ, ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ – ਦ੍ਵੇਮੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾ ਸਮਸਮਫਲਾ ਸਮਸਮਵਿਪਾਕਾ ਅਤਿਵਿਯ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਹਿ ਮਹਪ੍ਫਲਤਰਾ ਚ ਮਹਾਨਿਸੰਸਤਰਾ ਚ। ਕਤਮੇ ਦ੍ਵੇ? ਯਞ੍ਚ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾ ਸਮਸਮਫਲਾ ਸਮਸਮਵਿਪਾਕਾ ਅਤਿਵਿਯ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਹਿ ਮਹਪ੍ਫਲਤਰਾ ਚ ਮਹਾਨਿਸੰਸਤਰਾ ਚ।

'''ਆਯੁਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਚੁਨ੍ਦੇਨ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਉਪਚਿਤੰ, ਵਣ੍ਣਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਚੁਨ੍ਦੇਨ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਉਪਚਿਤੰ, ਸੁਖਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਚੁਨ੍ਦੇਨ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਉਪਚਿਤੰ, ਸਗ੍ਗਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਚੁਨ੍ਦੇਨ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਉਪਚਿਤੰ, ਯਸਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਚੁਨ੍ਦੇਨ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਉਪਚਿਤੰ, ਆਧਿਪਤੇਯਜਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ

ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਚੁਨ੍ਦੇਨ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਉਪਚਿਤ'ਨ੍ਤਿ। ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸਾਨਨ੍ਦ, ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਪਟਿਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਦਦਤੋ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਵਡ੍ਢਤਿ,
ਸਂਯਮਤੋ ਵੇਰਂ ਨ ਚੀਯਤਿ।
ਕੁਸਲੋ ਚ ਜਹਾਤਿ ਪਾਪਕਂ,
ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਕ੍ਖਯਾ ਸਨਿਬ੍ਬੁਤੋ''ਤਿ [ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)]॥ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਸੁਤ੍ਤਂ

੭੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਮਗਧੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੇਨ ਪਾਟਲਿਗਾਮੋ ਤਦਵਸਰਿ। ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਖੋ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ [ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਕਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੮)] ਉਪਾਸਕਾ – ''ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਮਗਧੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਾਟਲਿਗਾਮਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ ਉਪਾਸਕਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ ਉਪਾਸਕਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਵਸਥਾਗਾਰ''ਨ੍ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ।

ਅਥ ਖੋ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ ਉਪਾਸਕਾ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਵਸਥਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿਂ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਮਣਿਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਾ ਖੋ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ ਉਪਾਸਕਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿਸਨ੍ਥਤਂ [ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿਂ ਸਨ੍ਥਤਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)], ਭਨ੍ਤੇ, ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ; ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ; ਉਦਕਮਣਿਕੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ [ਉਦਕਮਣਿਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਂ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੋ ਆਰੋਪਿਤੋ। ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਥਮ੍ਭਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਖੋ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੋ ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ। ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾਪਿ ਖੋ ਉਪਾਸਕਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਂ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਾਭਿਮੁਖਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯੇ ਉਪਾਸਕੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ –

''ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਗਹਪਤਯੋ, ਆਦੀਨਵਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ ਪਮਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਤਿਂ ਭੋਗਜਾਨਿਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਯਂ ਪਠਮੋ ਆਦੀਨਵੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਯੋ, ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਯਂ ਦੁਤਿਯੋ ਆਦੀਨਵੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਯੋ, ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ ਯਞ੍ਞਦੇਵ ਪਰਿਸਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ – ਯਦਿ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਂ, ਯਦਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਸਂ, ਯਦਿ ਗਹਪਤਿਪਰਿਸਂ, ਯਦਿ ਸਮਣਪਰਿਸਂ – ਅਵਿਸਾਰਦੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ। ਅਯਂ ਤਤਿਯੋ ਆਦੀਨਵੋ

ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਯੋ, ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ ਸਮ੍ਮੂਲ਼੍ਹੋ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਯਂ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਆਦੀਨਵੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਯੋ, ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਮੋ ਆਦੀਨਵੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਇਮੇ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।

‘‘ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਗਹਪਤਯੋ, ਆਨਿਸਂਸਾ ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸੀਲਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਯਂ ਪਠਮੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਯਂ ਦੁਤਿਯੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸੀਲਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਯਞ੍ਞਦੇਵ ਪਰਿਸਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ – ਯਦਿ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਂ , ਯਦਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਸਂ, ਯਦਿ ਗਹਪਤਿਪਰਿਸਂ, ਯਦਿ ਸਮਣਪਰਿਸਂ – ਵਿਸਾਰਦੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ ਅਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ। ਅਯਂ ਤਤਿਯੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸੀਲਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਸਮ੍ਮੂਲ਼੍ਹੋ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤਿ। ਅਯਂ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸੀਲਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਮੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ। ਇਮੇ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪਞ੍ਚ ਆਨਿਸਂਸਾ ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯਾ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯੇ ਉਪਾਸਕੇ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ – ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਰਤ੍ਤਿ; ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਥਾ’’ਤਿ। [‘‘ਏਵਂ ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ ਉਪਾਸਕਾ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੫; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੧)] ਅਥ ਖੋ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ ਉਪਾਸਕਾ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ [‘‘ਏਵਂ ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ ਉਪਾਸਕਾ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੫; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੧)] ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯੇਸੁ ਉਪਾਸਕੇਸੁ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ [ਸੁਨੀਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜੀਨਂ ਪਟਿਬਾਹਾਯ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਦੇਵਤਾਯੋ ਸਹਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸੇਵ [ਸਹਸ੍ਸੇਵ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕ॰), ਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸੇਵ (ਪੀ॰)] ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ ਦੇਵਤਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਦੇਵਤਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਨੀਚਾ ਦੇਵਤਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਨੀਚਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਤਾ ਦੇਵਤਾਯੋ ਸਹਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸੇਵ ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਯੋ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ ਦੇਵਤਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਦੇਵਤਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਨੀਚਾ ਦੇਵਤਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨੀਚਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਯ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ –

‘‘ਕੇ ਨੁ ਖੋ [ਕੋ ਨੁ ਖੋ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਆਨਨ੍ਦ ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ [ਮਾਪੇਤੀਤਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)]। ‘‘ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜੀਨਂ ਪਟਿਬਾਹਾਯਾ’’ਤਿ। ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਦੇਵੇਹਿ ਤਾਵਤਿਂਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜੀਨਂ ਪਟਿਬਾਹਾਯ। ਇਧਾਹਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਦ੍ਦਸਂ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਦੇਵਤਾਯੋ ਸਹਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸੇਵ ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਯੋ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ ਦੇਵਤਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਦੇਵਤਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਨੀਚਾ ਦੇਵਤਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਨੀਚਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਂ। ਯਾਵਤਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਰਿਯਂ ਆਯਤਨਂ ਯਾਵਤਾ ਵਣਿਪ੍ਪਥੋ ਇਦਂ ਅਗ੍ਗਨਗਰਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਂ ਪੁਟਭੇਦਨਂ। ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤਯੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ – ਅਗ੍ਗਿਤੋ ਵਾ ਉਦਕਤੋ ਵਾ ਮਿਥੁਭੇਦਤੋ ਵਾ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿਂਸੁ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਾਣਿਯਂ [ਸਾਰਾਣੀਯਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਾ ਖੋ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘‘ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਨੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਅਜ੍ਜਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ’’ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਕੋ ਆਵਸਥੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਕੇ ਆਵਸਥੇ ਪਣੀਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ‘‘ਕਾਲੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾਨਂ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਆਵਸਥੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸੁਂ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸੁਂ।

ਅਥ ਖੋ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨੀਚਂ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਖੋ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰੇ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਨੁਮੋਦਿ –

‘‘ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਵਾਸਂ ਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਿਯੋ।
ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ, ਸਞ੍ਞਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਯੋ [ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ (ਸ੍ਯਾ॰), ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ (ਪੀ॰ ਕ॰)]॥

‘‘ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਤਾ ਆਸੁਂ, ਤਾਸਂ ਦਕ੍ਖਿਣਮਾਦਿਸੇ।
ਤਾ ਪੂਜਿਤਾ ਪੂਜਯਨ੍ਤਿ, ਮਾਨਿਤਾ ਮਾਨਯਨ੍ਤਿ ਨਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤਂਵ ਓਰਸਂ।
ਦੇਵਤਾਨੁਕਮ੍ਪਿਤੋ ਪੋਸੋ, ਸਦਾ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ॥

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾਨਂ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ‘‘ਯੇਨਜ੍ਜ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਤਿ ਤਂ ‘ਗੋਤਮਦ੍ਵਾਰਂ’ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯੇਨ ਤਿਤ੍ਥੇਨ ਗਙ੍ਗਂ ਨਦਿਂ ਤਰਿਸ੍ਸਤਿ ਤਂ ‘ਗੋਤਮਤਿਤ੍ਥਂ’ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿ ਤਂ ‘ਗੋਤਮਦ੍ਵਾਰਂ’ ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਗਙ੍ਗਾ ਨਦੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਗਙ੍ਗਾ ਨਦੀ ਪੂਰਾ ਹੋਤਿ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਾ ਕਾਕਪੇਯ੍ਯਾ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਾਵਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਉਲ਼ੁਮ੍ਪਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਕੁਲ੍ਲਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਪਾਰਾ ਪਾਰਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ – ਗਙ੍ਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਓਰਿਮਤੀਰੇ [ਓਰਿਮਤੀਰਾ (ਬਹੂਸੁ) ਮਹਾਵ॰ ੨੮੬; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੪ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ)] ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਪਾਰਿਮਤੀਰੇ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਨਾਵਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਉਲ਼ੁਮ੍ਪਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਕੁਲ੍ਲਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇ ਅਪਾਰਾ ਪਾਰਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੇ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯੇ ਤਰਨ੍ਤਿ ਅਣ੍ਣਵਂ ਸਰਂ,
ਸੇਤੁਂ ਕਤ੍ਵਾਨ ਵਿਸਜ੍ਜ ਪਲ੍ਲਲਾਨਿ।
ਕੁਲ੍ਲਞ੍ਹਿ ਜਨੋ ਪਬਨ੍ਧਤਿ [ਬਨ੍ਧਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)],
ਤਿਣ੍ਣਾ [ਨਿਤਿਣ੍ਣਾ (ਕ॰)] ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਜਨਾ’’ਤਿ॥ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਦ੍ਵਿਧਾਪਥਸੁਤ੍ਤਂ

੭੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕੋਸਲੇਸੁ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਨਾਗਸਮਾਲੇਨ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਦ੍ਵਿਧਾਪਥਂ [ਦ੍ਵੇਧਾਪਥਂ (ਸੀ॰)]। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਪਨ੍ਥੋ; ਇਮਿਨਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਨਾਗਸਮਾਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਯਂ, ਨਾਗਸਮਾਲ, ਪਨ੍ਥੋ; ਇਮਿਨਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਪਨ੍ਥੋ; ਇਮਿਨਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ । ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਨਾਗਸਮਾਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਯਂ, ਨਾਗਸਮਾਲ, ਪਨ੍ਥੋ; ਇਮਿਨਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਛਮਾਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ – ‘‘ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਾਗਸਮਾਲਸ੍ਸ ਤੇਨ ਪਨ੍ਥੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚੋਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਚ ਪਾਦੇਹਿ ਚ ਆਕੋਟੇਸੁਂ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਿਨ੍ਦਿਂਸੁ ਸਙ੍ਘਾਟਿਞ੍ਚ ਵਿਪ੍ਫਾਲੇਸੁਂ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ ਭਿਨ੍ਨੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਿਪ੍ਫਾਲਿਤਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਧ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੇਨ ਪਨ੍ਥੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚੋਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਚ ਪਾਦੇਹਿ ਚ ਆਕੋਟੇਸੁਂ, ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਿਨ੍ਦਿਂਸੁ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਞ੍ਚ ਵਿਪ੍ਫਾਲੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਰਮੇਕਤੋ ਵਸਂ,
ਮਿਸ੍ਸੋ ਅਞ੍ਞਜਨੇਨ ਵੇਦਗੂ।
ਵਿਦ੍ਵਾ ਪਜਹਾਤਿ ਪਾਪਕਂ,
ਕੋਞ੍ਚੋ ਖੀਰਪਕੋਵ ਨਿਨ੍ਨਗ''ਨ੍ਤਿ॥ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਵਿਸਾਖਾਸੁਤ੍ਤਂ

੭੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵਿਸਾਖਾਯ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਨਤ੍ਤਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ ਹੋਤਿ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ। ਅਥ ਖੋ ਵਿਸਾਖਾ ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ ਅਲ੍ਲਕੇਸਾ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਵਿਸਾਖਂ ਮਿਗਾਰਮਾਤਰਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਹਨ੍ਦ ਕੁਤੋ ਨੁ ਤ੍ਵਂ, ਵਿਸਾਖੇ, ਆਗਚ੍ਛਸਿ ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ ਅਲ੍ਲਕੇਸਾ ਇਧੂਪਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਨਤ੍ਤਾ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ। ਤੇਨਾਹਂ ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ ਅਲ੍ਲਕੇਸਾ ਇਧੂਪਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ''ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਵਿਸਾਖੇ, ਯਾਵਤਿਕਾ [ਯਾਵਤਕਾ (?)] ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਾਵਤਿਕੇ [ਤਾਵਤਕੇ (?)] ਪੁਤ੍ਤੇ ਚ ਨਤ੍ਤਾਰੋ ਚਾ''ਤਿ? ''ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਹਂ, ਭਗਵਾ [ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਯਾਵਤਿਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਾਵਤਿਕੇ ਪੁਤ੍ਤੇ ਚ ਨਤ੍ਤਾਰੋ ਚਾ''ਤਿ।

''ਕੀਵਬਹੁਕਾ ਪਨ, ਵਿਸਾਖੇ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦੇਵਸਿਕਂ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਦਸਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦੇਵਸਿਕਂ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ; ਨਵਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ… ਅਟ੍ਠਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ… ਸਤ੍ਤਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ… ਛਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ… ਪਞ੍ਚਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ… ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ… ਤੀਣਿਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ… ਦ੍ਵੇਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦੇਵਸਿਕਂ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਕੋਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਦੇਵਸਿਕਂ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਵਿਵਿਤ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹੀ''ਤਿ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਵਿਸਾਖੇ, ਅਪਿ ਨੁ ਤ੍ਵਂ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਅਨਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ ਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਸਿ ਅਨਲ੍ਲਕੇਸਾ ਵਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ । ਅਲਂ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਾਵ ਬਹੁਕੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਨਤ੍ਤਾਰੇਹਿ ਚਾ''ਤਿ।

''ਯੇਸਂ ਖੋ, ਵਿਸਾਖੇ, ਸਤਂ ਪਿਯਾਨਿ, ਸਤਂ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਨਵੁਤਿ ਪਿਯਾਨਿ, ਨਵੁਤਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਅਸੀਤਿ ਪਿਯਾਨਿ, ਅਸੀਤਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਸਤ੍ਤਤਿ ਪਿਯਾਨਿ, ਸਤ੍ਤਤਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਸਟ੍ਠਿ ਪਿਯਾਨਿ, ਸਟ੍ਠਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਸਂ ਪਿਯਾਨਿ, ਪਞ੍ਞਾਸਂ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਂ ਪਿਯਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਂ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ, ਯੇਸਂ ਤਿਂਸਂ ਪਿਯਾਨਿ, ਤਿਂਸਂ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਵੀਸਤਿ ਪਿਯਾਨਿ, ਵੀਸਤਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ, ਯੇਸਂ ਦਸ ਪਿਯਾਨਿ, ਦਸ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਨਵ ਪਿਯਾਨਿ, ਨਵ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਅਟ੍ਠ ਪਿਯਾਨਿ, ਅਟ੍ਠ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਸਤ੍ਤ ਪਿਯਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਛ ਪਿਯਾਨਿ, ਛ ਤੇਸਂ

ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਪਞ੍ਚ ਪਿਯਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਿਯਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਤੀਣਿ ਪਿਯਾਨਿ, ਤੀਣਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਦ੍ਵੇ ਪਿਯਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ; ਯੇਸਂ ਏਕਂ ਪਿਯਂ, ਏਕਂ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਂ; ਯੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ ਪਿਯਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਸੋਕਾ ਤੇ ਵਿਰਜਾ ਅਨੁਪਾਯਾਸਾਤਿ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਯੇ ਕੇਚਿ ਸੋਕਾ ਪਰਿਦੇਵਿਤਾ ਵਾ,
ਦੁਕ੍ਖਾ ਚ [ਦੁਕ੍ਖਾ ਵ (ਅਟ੍ਠ॰)] ਲੋਕਸ੍ਮਿਮਨੇਕਰੂਪਾ।
ਪਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚਪ੍ਪਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇ,
ਪਿਯੇ ਅਸਨ੍ਤੇ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇ॥

''ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਤੇ ਸੁਖਿਨੋ ਵੀਤਸੋਕਾ,
ਯੇਸਂ ਪਿਯਂ ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ।
ਤਸ੍ਮਾ ਅਸੋਕਂ ਵਿਰਜਂ ਪਤ੍ਥਯਾਨੋ,
ਪਿਯਂ ਨ ਕਯਿਰਾਥ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ''ਤਿ॥ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਪਠਮਦਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਂ

੭੯. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਦਬ੍ਬੋ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਦਬ੍ਬੋ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੋ ਮੇ ਦਾਨਿ, ਸੁਗਤਾ''ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ, ਦਬ੍ਬ, ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਦਬ੍ਬੋ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਹਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੇਹਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸ ਡਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ ਨੇਵ ਛਾਰਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ ਨ ਮਸਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਸਪ੍ਪਿਸ੍ਸ ਵਾ ਤੇਲਸ੍ਸ ਵਾ ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸ ਡਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ ਨੇਵ ਛਾਰਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਨ ਮਸਿ; ਏਵਮੇਵ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੇਹਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸ ਡਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ ਨੇਵ ਛਾਰਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ ਨ ਮਸੀਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਭੇਦਿ ਕਾਯੋ ਨਿਰੋਧਿ ਸਞ੍ਞਾ,
ਵੇਦਨਾ ਸੀਤਿਭਵਿਂਸੁ [ਪੀਤਿਦਹਂਸੁ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਸੀਤਿਦਹਿਂਸੁ (ਕ॰)] ਸਬ੍ਬਾ।
ਵੂਪਸਮਿਂਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰਾ,
ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਮਾਗਮਾ''ਤਿ॥ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਦਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤੰ

੮੦. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ। ''ਭਦਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁੰ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੇਹਾਸੰ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸ ਡਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ ਨੇਵ ਛਾਰਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ ਨ ਮਸਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਸਪ੍ਪਿਸ੍ਸ ਵਾ ਤੇਲਸ੍ਸ ਵਾ ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸ ਡਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ ਨੇਵ ਛਾਰਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਨ ਮਸਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੇਹਾਸੰ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸ ਡਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ ਨੇਵ ਛਾਰਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ ਨ ਮਸੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਅਯੋਘਨਹਤਸ੍ਸੇਵ, ਜਲਤੋ ਜਾਤਵੇਦਸੋ [ਜਾਤਵੇਦਸ੍ਸ (ਸ੍ਯਾ॰)]।
ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੂਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਯਥਾ ਨ ਞਾਯਤੇ ਗਤਿ॥

ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੰ, ਕਾਮਬਨ੍ਧੋਘਤਾਰਿਨੰ।
ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਗਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਅਚਲੰ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ॥ ਦਸਮੰ।

ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਵਗ੍ਗੋ [ਪਾਟਲਿਗਾਮਵਗ੍ਗੋ (ਕ॰)] ਅਟ੍ਠਮੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨੰ –

ਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਚਤੁਰੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਚੁਨ੍ਦੋ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ।
ਦ੍ਵਿਧਾਪਥੋ ਵਿਸਾਖਾ ਚ, ਦਬ੍ਬੇਨ ਸਹ ਤੇ ਦਸਾਤਿ॥

ਉਦਾਨੇ ਵਗ੍ਗਾਨਮੁਦ੍ਦਾਨੰ –

ਵਗ੍ਗਮਿਦੰ ਪਠਮੰ ਵਰਬੋਧਿ, ਵਗ੍ਗਮਿਦੰ ਦੁਤਿਯੰ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋ।
ਨਨ੍ਦਕਵਗ੍ਗਵਰੋ ਤਤਿਯੋ ਤੁ, ਮੇਘਿਯਵਗ੍ਗਵਰੋ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥੋ॥

ਪਞ੍ਚਮਵਗ੍ਗਵਰਨ੍ਤਿਧ ਸੋਣੋ, ਛਟ੍ਠਮਵਗ੍ਗਵਰਨ੍ਤਿ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ [ਛਟ੍ਠਮਵਗ੍ਗਵਰੰ ਤੁ ਤਮਨ੍ਧੋ (ਸੀ॰ ਕ॰)]।
ਸਤ੍ਤਮਵਗ੍ਗਵਰਨ੍ਤਿ ਚ ਚੂਲ਼ੋ, ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਮਟ੍ਠਮਵਗ੍ਗੋ [ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਵਰਟ੍ਠਮਵਗ੍ਗੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰), ਪਾਟਲਿਗਾਮਵਰਟ੍ਠਮਵਗ੍ਗੋ (ਸੀ॰ ਕ॰)]॥

ਅਸੀਤਿਮਨੂਨਕਸੁਤ੍ਤਵਰੰ, ਵਗ੍ਗਮਿਦਟ੍ਠਕੰ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤੰ।
ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਚਕ੍ਖੁਮਤਾ ਵਿਮਲੇਨ, ਅਦ੍ਧਾ ਹਿ ਤੰ ਉਦਾਨਮਿਤੀਦਮਾਹੁ [ਅਤ੍ਥਾਯੇਤੰ ਉਦਾਨਮਿਤਿਮਾਹੁ (ਕ॰), ਸਦ੍ਧਾ ਹਿ ਤੰ ਉਦਾਨਨ੍ਤਿਦਮਾਹੁ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ ਪੀ॰)]॥

ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।